

Pornainen

TILINPÄÄTÖS 2019

PORNAISTEN KUNTA

Kunnanhallitus 30.3.2020 § 48
Kunnanvaltuusto 22.6.2020 § 28

SISÄLLYSLUETTELO

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	4
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	4
1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
1.3 Yleinen ja Pornaisten alueen taloudellinen kehitys	6
1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	10
1.5 Kunnan henkilöstö	10
1.6 Ympäristöasiat	10
1.7 Muut ei taloudelliset asiat	10
1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	11
1.9 Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät	11
2. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	12
3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	14
3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	14
3.2. Toiminnan rahoitus.....	17
4. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	19
5. KOKONAISTULOT JA –MENOT	21
6. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	21
6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	21
6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	22
6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	22
7. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	24
8. KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN.....	25
8.1 Hallinto- ja taloustoimiala	25
8.1.1 Keskusvaalilautakunta	25
8.2.2 Tarkastuslautakunta	27
8.2.3 Kunnanhallitus.....	28
8.2 Kuntakehitystoimiala	44
8.2.1 Tekninen hallinto	44
8.2.2 Kaavoitus	45
8.2.3 Kiinteistötoimi	46
8.2.3.1 Ruoka- ja puhdistuspalvelut	47
8.2.3.2 Rakennusten kunnossapito.....	48

8.2.4 Liikenneväylät, yleiset alueet, maaperän puhdistus	50
8.2.5 Vesilaitos	51
8.2.6 Maa- ja metsätilat	52
8.2.7 Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	52
8.3 Sivistystoimiala	54
8.3.1 Sivistystoimen hallinto	54
8.3.2 Varhaiskasvatus	55
8.3.3 Esi- ja perusopetus	57
8.3.4 Kulttuuripalvelut	60
8.3.5 Kirjastopalvelut	61
8.3.6 Musiikkioppilaitokset	64
8.3.7 Kansalaisopisto	65
8.3.8 Vapaa-aikapalvelut	67
9. TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	73
10. INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	75
11. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	79
12. YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH MÄÄRÄRAHOJEN TOTEUTUMISESTA	80
13. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	83
13.1 Tuloslaskelma	83
13.2 Rahoituslaskelma	84
13.3 Tase	85
13.4 Konsernilaskelmat	86
14. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	89
14.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	89
14.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	91
14.3 Tasetta koskevat liitetiedot	94
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	94
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	96
14.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia sekä taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	97
14.5 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	100
15. VESIHUOLTOLAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS	101
16. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ	107
17. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	109

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Pornaisten kunnan 150-vuotista taivalta juhlistavaan vuoteen 2019 lähdettiin suurin odotuksin ja innolla. Isoimmat muutokset kohdistuivat sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseen. Yhteinen kuntayhtymä. Keusote järjesti ja tuotti vuoden vaihteesta lähtien kuuden kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut, samalla kun Mäntsälän ja Pornaisten yhteistoiminta-alue Mustijoen perusturva lopetti toimintansa. Varhaiskasvatus siirtyi tässä yhteydessä Mäntsälältä takaisin Pornaisten kunnan hoidettavaksi.

Kuntastrategiaan perustuvat kehittämissuunnitelmat olivat nostaneet uusia asioita ja ajatuksia vuoden 2019 talousarvioon. Kuntalaisten omaa aktiivisuutta haluttiin kannustaa ottamalla käyttöön yhdistystalo Pytinki sekä myöntämällä osallistuvan budjetoinnin määrärahoja seurojen ja yhdistysten esittämille hankkeille. Luonnollisesti Pornainen –lehti jaettiin taas jokaiseen talouteen ja kunnan uudistetut kotisivut saivat pääosin positiivista palautetta.

Kun elokuun alussa järjestettiin Pornaisten itsenäisyyden pääjuhlan konsertti, tunnelma oli lämmin ja mukava. Merkkejä huonommista ajoista oli kuitenkin jo ilmassa. Kunnan verotulot näyttivät ”sakkaavan” tulorekisterin käyttöönotosta ja verokorttiuudistuksesta johtuen. Samalla alkoi tulla merkkejä toimintakulujen kasvusta erityisesti sosiaali- ja terveydenhoitomenoissa. Tosin kukaan ei pystynyt ennustamaan niin isoa ylitystä, johon lopulta päädyttiin ja jonka seurauksena syntyi tilinpäätöksen lähes 650 000 euron alijäämä. Onneksi edelliset vuodet olivat olleet tulokseltaan hyviä eikä syytä paniikkiin ole.

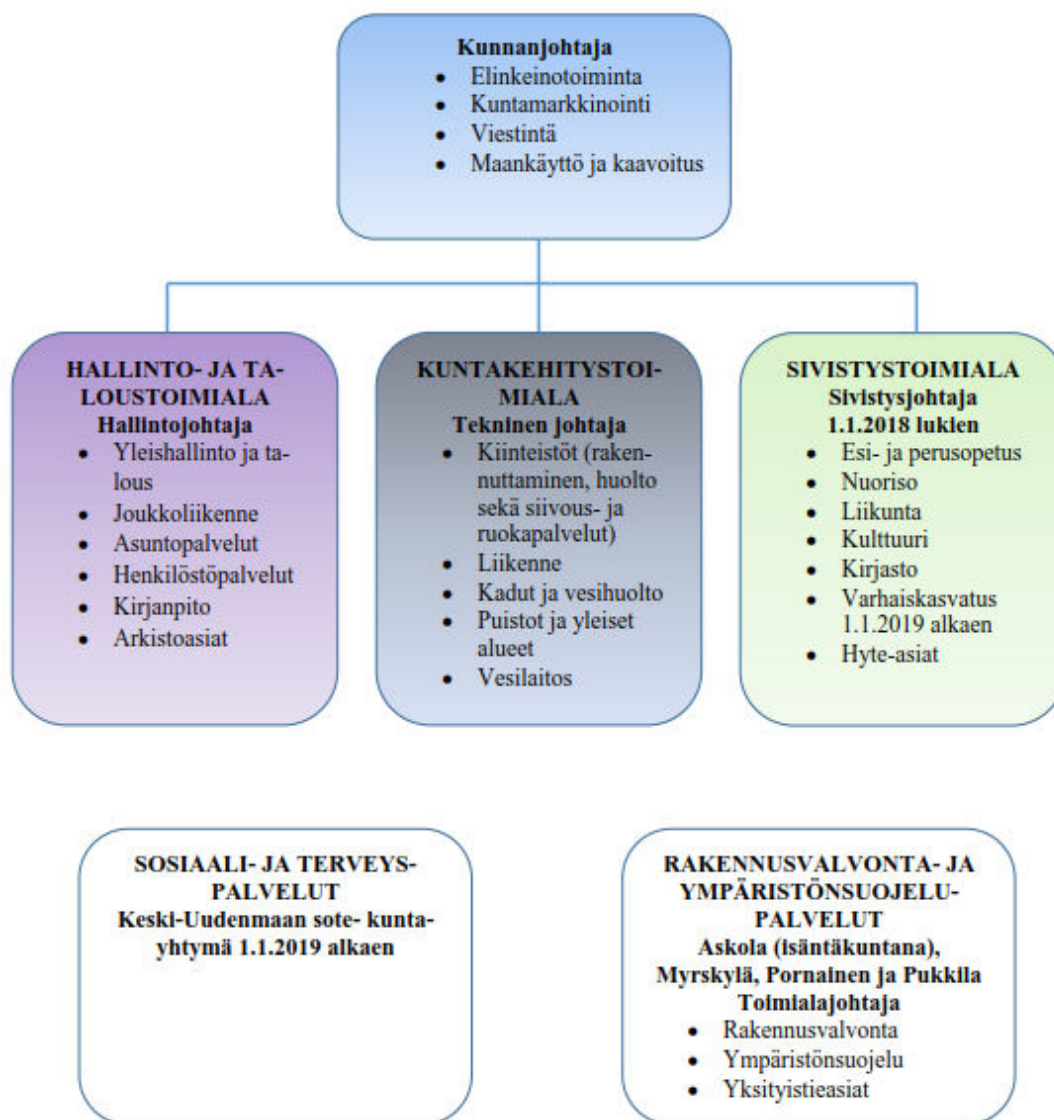
Tammikuussa kirkonkylään valmistui uusi kerrostalo noin 50 vuoden jälkeen. Rakennus paransi kyläkuva oleellisesti, vaikkakin kerrostaloasuntojen kysyntä ei ole ihan vastannut odotuksia. Kunnan omakotitonttien kysyntä oli heikkoa, ja loppujen lopuksi myös väestömäärä väheni säilyen kuitenkin yli 5 000 asukkaassa. Tältä osin on viimeiset 10 vuotta poljettu paikallaan.

Pornaisten kaavahankkeita vietiin eteenpäin niin, että Laidunalueen ja Kartanorinteen laajennuksen asemakaavat olivat valmiita hyväksyttäväksi vuoden 2020 alussa. Kartanorinteen infran valmistuminen toi myytäväksi uusia hienoja tontteja ja kysyntääkin näytti viriävän aikaisempaa enemmän. Valitettavasti useat neuvottelut keskeytyivät tai ainakin siirtyivät Korona-aikaan tultaessa.

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveystaloyhtymä tuotti 1.1.2019 alkaen kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut, kun Mäntsälän ja Pornaisten kunnan yhteistoiminta-alue Mustijoen perusturva lopetti toimintansa. Varhaiskasvatus siirtyi tässä yhteydessä myös takaisin Pornaisten kunnan hoidettavaksi. Muilta osin vuoden 2019 osalta kunnan organisaatiossa ei tapahtunut muutoksia.

Pornaisten kunnan organisaatio 1.1.2019 alkaen

Tilivelvollisten luettelo

Toimielin

Kunnanhallitus

Sivistyslautakunta

Keskusvaalilautakunta

Tilivelvollinen

Kunnanhallituksen jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, tekninen johtaja, talous- ja viestintäjohtaja

Sivistyslautakunnan jäsenet, sivistysjohtaja

Keskusvaalilautakunnan jäsenet

Kunnanvaltuusto

Ylintä päätösvaltaa kunnassa käyttää vaaleilla neljäksi vuodeksi valittu kunnanvaltuusto. Valtuusto valitsee kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet.

Valtuuston kokoonpano vuonna 2019:

de Jong Peter (kok)	Liu Päivi (sdp)	Palviainen Erja (sdp)
Franti Aija (kesk)	Miettinen Mikael (kok)	Putus Jaana (kesk)
Hoffrén-Pekkarinen Hanna (kok)	Nieminen Tea (kesk)	Runolinna Liljan-Kukka (sdp)
Karhunen Otto (kesk)	Niinikoski Terhi (kesk)	Ruskeepää Mika (kesk)
Kilpeläinen Antti (ps)	Nyrhivaara Henna (ps)	Talvituuli Tamara (sdp)
Kyllönen Petra (vihr)	Ohvo-Harhakoski Mira (vihr)	Tukiainen Johanna (kesk)
Lastuvuori Jenni (ps)	Olander Tero (kesk)	Vilén Mika (kok)
Latostenmaa Roni (kesk)	Pajunen Juha (sdp)	Villanen Riitta (ps)
Laukka Jorma (sdp)	Palmgren Vesa (sdp)	Virkki Juha (kesk)

Valtuuston puheenjohtajana toimi Liljan-Kukka Runolinna, I varapuheenjohtajana Jaana Putus ja II varapuheenjohtajana Petra Kyllönen.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa ja valvoo kunnan etua. Kunnanhallitus edustaa kuntaa ja tekee sen puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet. Kunnanhallitus valmistelee valtuustossa käsiteltävät asiat ja huolehtii valtuuston päätösten täytäntöönpanosta.

Kunnanhallituksen kokoonpano:

1.1.-31.5.2019:	1.6.2019 alkaen:
Virkki Juha (kesk), pj	Virkki Juha (kesk), pj
Liu Päivi (sdp), I varapj	Palviainen Erja (sdp), I varapj
Vilén Mika (kok), II varapj	Vilén Mika (kok), II varapj
Franti Aija (kesk)	Franti Aija (kesk)
Villanen Riitta (ps)	Lastuvuori Jenni (ps)
Pajunen Juha (sdp)	Laukka Jorma (sdp)
Niinikoski Terhi (kesk)	Niinikoski Terhi (kesk)

Esittelijänä kunnanhallituksessa toimii kunnanjohtaja.

1.3 Yleinen ja Pornaisten alueen taloudellinen kehitys

Tilastokeskuksen keräämien tilinpäätösarvioiden perusteella kuntien talous heikkeni vuonna 2019 edellisvuoden tavoin: kuntien rahoituksen riittävyys heikkeni, lainakanta kääntyi kasvuun ja toimintakate heikkeni.

Kuntien vuosikate heikkeni noin 270 milj. euroa vuodesta 2018. Vuosikate jäi edellisvuoden tapaan alle poistotason ja nettoinvestointien. Kuntien nettoinvestoinneissa ja poistotasoissa ei koko maan tasolla tapahtunut suurta muutosta. Vuosikatteen heikennystä selittää toimintakатteen suuri kasvu. Pornaissa vuosikate heikkeni 1,6 miljoonaa euroa eli peräti 61 prosenttia edelliseen vuoteen nähden.

Yleisesti kunnissa ennakkotietojen mukaan toimintakate heikkeni 4,1 % ja verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) 2,3 % vuodesta 2018. Toimintakatteen heikentymistä selittävät toimintakulujen voimakas kasvu, johon vaikuttaa oletettavasti suuri sosiaali- ja terveydenhoitomenojen kasvu, sekä toimintatulojen pienoinen väheneminen. Myös Pornaisten kunnan taloudessa näkyy sama kehitys kuin yleisesti Suomen kunnissa. Sosiaali- ja terveystoimen menot kasvoivat 12 % ja koko kunnan toimintamenot 5 % (kun Keusoten 2018 tuloissa ja menoissa ollutta kuittausserää ei oteta huomioon). Toimintakate heikkeni 9 %.

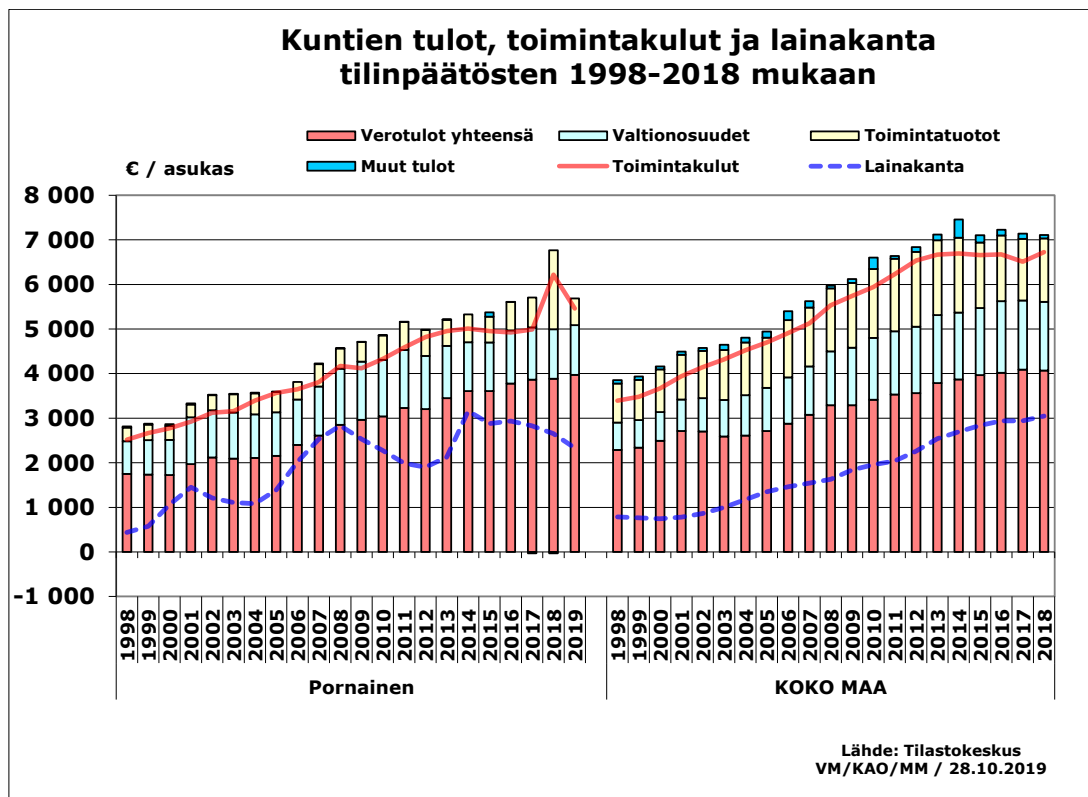
Ilman kuntien kunnallisverotulojen tilityksissä esiintyneitä maksatusvaikeuksia vuosikate olisi noussut lähelle vuoden 2018 vuosikatteen tasoa. Vuodelta 2020 vuodelle 2019 aikaistettu valtionosuuksien maksatus (240 milj. euroa) ei aivan riittänyt korvaamaan verotulojen siirtymistä.

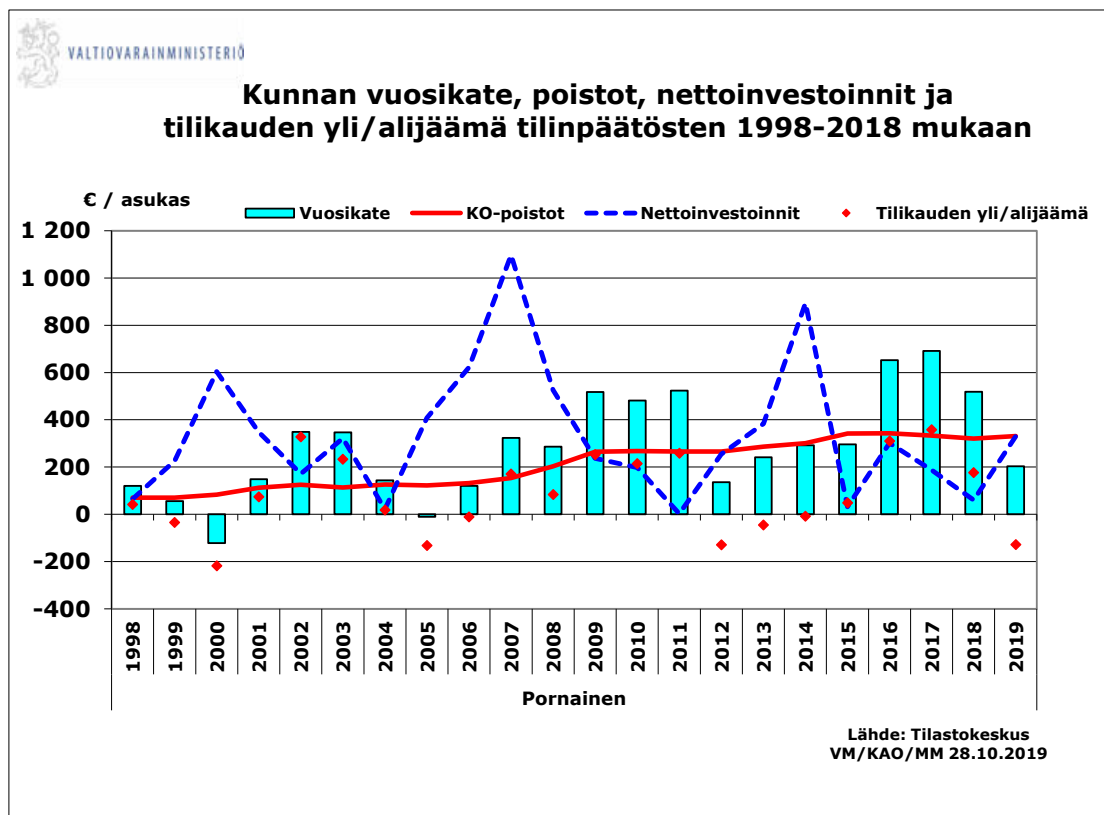
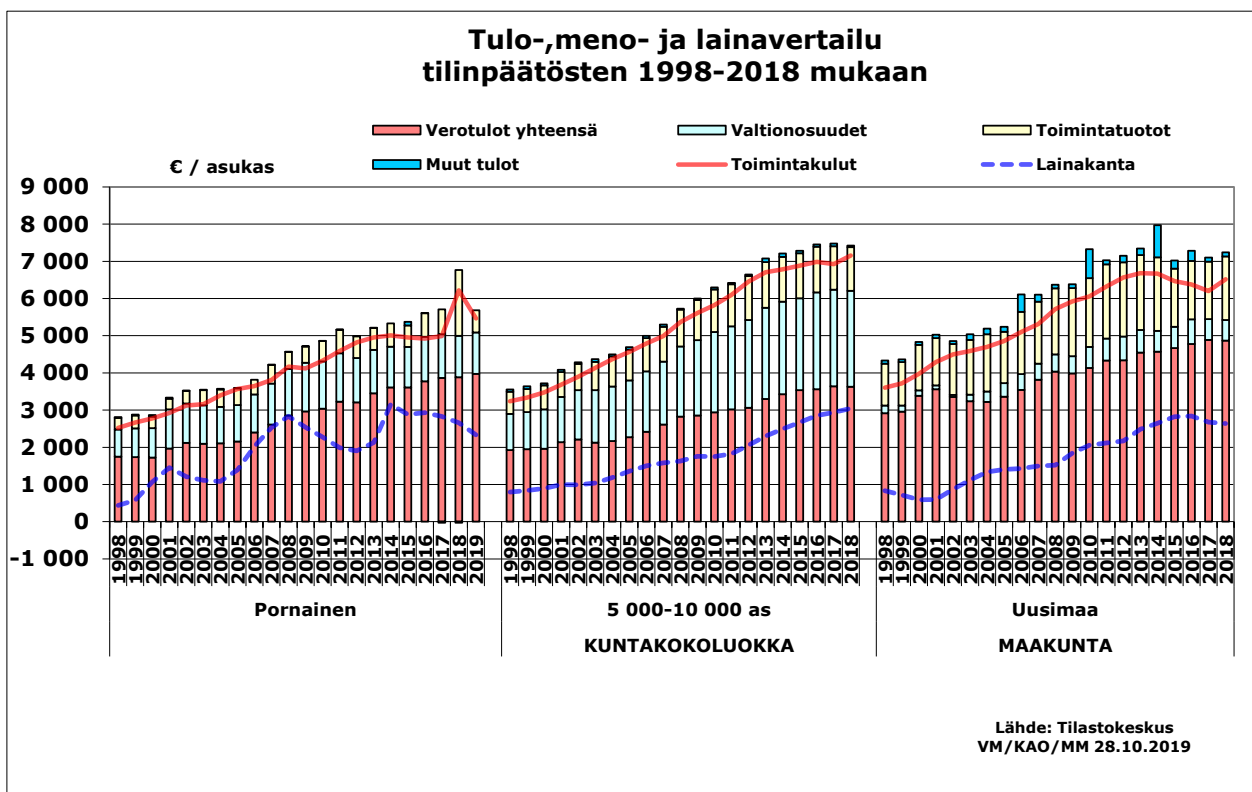
Vuonna 2019 kuntien verotulojen kehitys oli poikkeuksellista, kun kuntien verokertymää pienensivät tulorekisterin käyttöönotosta johtuneet ongelmat ja muutokset ennakonpidätystavassa. Näistä seikoista johtuen arviolta noin 250 miljoonaa euroa kunnallisveroja siirtyy tilittäväksi vuonna 2020. Verrattuna vuoteen 2018 sekä verotulojen että valtionosuuksien määrä kuitenkin hieman kasvoi. Pornaissa verotulot kasvoivat 2 % ja valtionosuudet säilyivät lähes ennallaan.

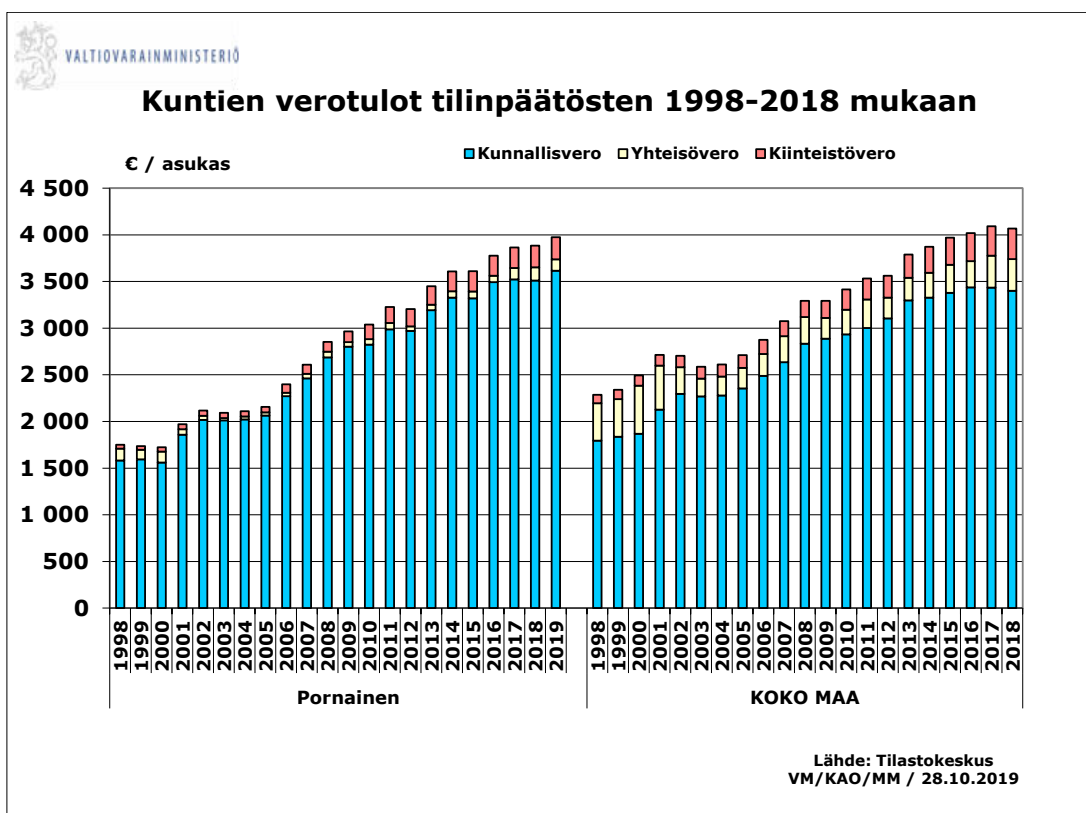
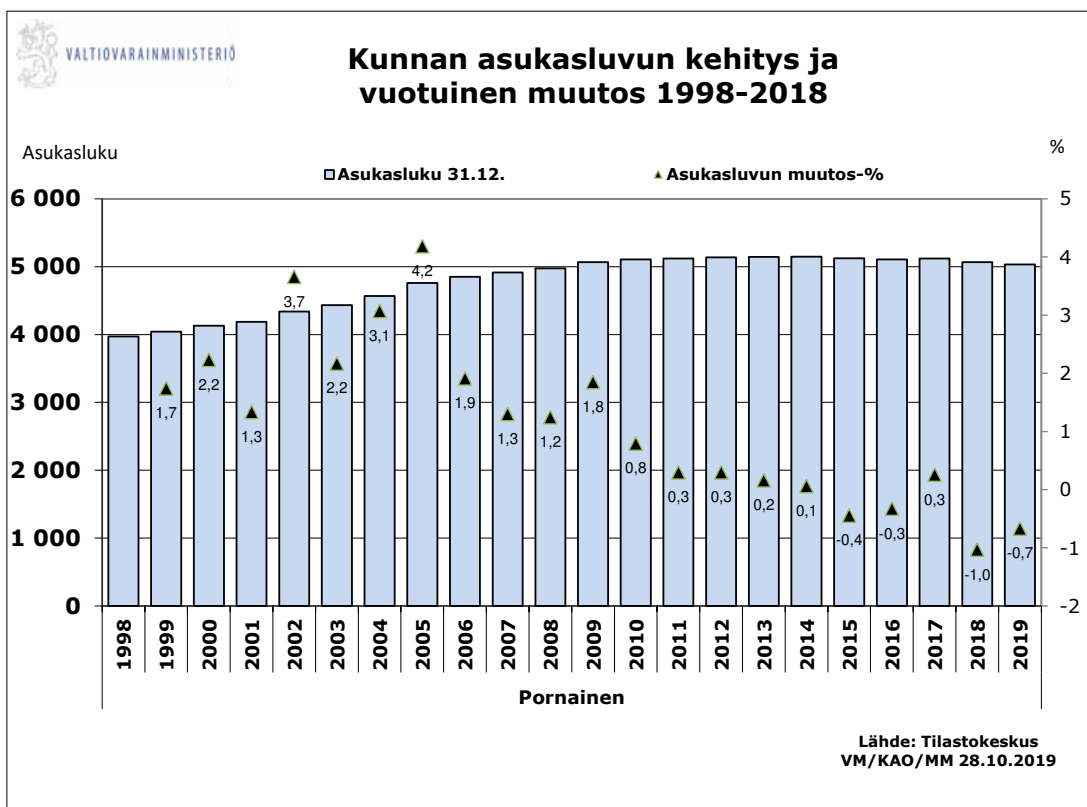
Kuntien nettoinvestoinnit kasvoivat viime vuonna vain 1,0 %, kun kasvua vuonna 2018 oli hieman yli 17 prosenttia. Pornaisten kunnan investointimenot kasvoivat 34 % vuoteen 2018 verrattuna.

Pornaisten työllisyystilanne heikkeni edelliseen vuoteen nähden. Työttömyysaste oli joulukuussa 5,8 % (ed. vuosi 4,1 %).

Alla taulukoissa on valtiovarainministeriön julkaisemat kuntien pitkän aikavälin tunnuslukujen toteutumat verrattuna kunta ja koko maa. Tietoihin on lisätty kunnan vuoden 2019 tilinpäätöksen mukaiset luvut.

1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät vuoden 2019 alussa Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveyskuntayhtymän (myöh. Keusote) tuotettavaksi. Keusoten oman toiminnan kustannukset kasvoivat 26 prosenttia verrattuna vuoden 2018 kustannuksiin. Kunnan erikoissairaanhoidon kustannuksissa ei tapahtunut merkittävää muutosta, ne jopa hieman laskivat vuoteen 2018 verrattuna. Vuonna 2018 kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut tuotti Mustijoen perusturva, mutta järjestämisvastuu oli jo siirretty Keusotelle. Menoissa ja tuloissa vuodella 2018 näkyy Keusoten kautta tehty läpilaskutus 5,4 miljoonaa euroa, joka lisäsi kunnan menoja ja tuloja ja tulee huomioida verrattaessa niitä vuoden 2019 toteutumaan.

Varhaiskasvatus siirtyi vuoden 2019 alussa myös takaisin Pornaisten kunnan omaksi toiminnaksi, kun Mustijoen perusturva lakkautettiin. Tämä lisäsi kunnan henkilöstömenoja ja vähensi palvelujen ostoja. Päivähoitomaksut lisäsivät kunnan maksutuottoja, mutta päiväkodeista saadut vuokratuotot jäivät pois, joka pienensi kunnan vuokratuottoja.

1.5 Kunnan henkilöstö

Kunnan henkilöstömäärä oli 31.12.2019 yhteensä 191, josta määräaikaista henkilöitä oli 36. Henkilöstömäärä kasvoi edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 52 henkilöllä. Suurimpana syynä henkilöstömäärän kasvuun oli se, että varhaiskasvatus siirtyi vuoden 2019 alusta kunnan omaksi toiminnaksi.

Sairauspoissaoloja oli yhteensä 2170 kalenteripäivää, nousua edelliseen vuoteen verrattuna 206 päivää. Koko henkilöstön keskimääräinen sairausloman pituus oli 11,36 kalenteri päivää, mikä on 3,3 kalenteripäivää vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuodet eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska vuonna 2019 henkilöstömäärä lisääntyi varhaiskasvatuksen henkilöstön myötä.

Koulutuksiin osallistui tilikauden aikana 158 henkilöä. Koulutuspäiviä oli yhteensä 187. Työterveyspalvelut on tuottanut Kuninkaantien työterveyshuolto.

Henkilöstömenot olivat yhteensä 8 516 421,56 €. Tästä summasta palkkojen ja palkkioiden osuus oli 6 887 603,61 €. Eläkekulut olivat 1 459 190,10 € ja muut henkilöstösivukulut 221 786,25 €. Henkilöstökorvausten määrä oli 52 158,40 €.

Tilikaudelta on laadittu erillinen henkilöstöraportti.

1.6 Ympäristöasiat

Tilikaudella ei ole tapahtunut merkittäviä ympäristöön liittyviä tapahtumia, joilla olisi vaikutusta kunnan taloudelliseen tulokseen tai toiminnan kehitykseen.

Ympäristöohjelman tarkistustyötä, ilmastovaikutusten arviointia sekä uusiutuvan energian kuntakatselmusta aloitettiin vuonna 2019 ja sitä jatketaan vuoden 2020 aikana.

1.7 Muut ei taloudelliset asiat

Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset. Hankinnoissa noudetaan lakia julkisista hankinnoista ja kunnan talousarvion täytäntöönpano-ohjeita.

Korruption ja lahjonnan torjumiseksi kunnan virkamiesjohto noudattaa Kuntaliiton yleiskirjeessä 17/2017 annettua ohjetta vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista. Kunnan toiminnassa ei ole tunnistettu merkittävää riskiä korruptiossa ja ihmisoikeuksien toteutumisessa.

1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Maaliskuussa 2020 alkaneen Korona-epidemian vaikutuksen suuruutta ja kestoja kuntien talouteen on vaikeaa vielä ennakoida. Valtiovarainministeriön ennusteiden mukaan jo tässä vaiheessa on kuitenkin selvää, että epidemia lisää kuntien terveydenhuollon menoja. Lisäksi epidemia heikentää talouskasvua ja työllisyyttä ja sitä kautta julkista taloutta ja kuntataloutta. Mahdollinen verotulojen lasku näkyy kunnissa varsin nopeasti.

Valtiovarainministeriö toteaa, että kunnissa tulee varautua pitkäkestoiseenkin häiriöön. On myös varauduttava siihen, että kriisistä toipumiseen menee pitkä aika välittömän kriisitilanteen jälkeenkin.

Kunnan sote-kustannusten kehittymiseen vaikuttaa myös mahdollinen liittyminen Apottiin. Kunnan talousarviota 2020 tulee arvioida uudelleen muuttuneen tilanteen johdosta ja huomioida muutokset tulolennusteissa ja menokehityksessä.

1.9 Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Kunnanhallitus kävi kokouksessaan 2.3.2020 §30 merkittäviä riskejä ja epävarmuustekijöitä läpi johtoryhmän tekemän riskienarvioinnin pohjalta. Vielä tuolloin ei ollut tietoa Korona-epidemian laajenemisesta. Riskienarviointia ja toimenpiteitä tulee päivittää muuttuneen tilanteen johdosta ja monet alle luetellut riskit ovat vaarassa toteutua.

Kunnan strategisesti ja taloudellisesti merkittäviksi riskeiksi on arvioitu kunnan ikärakenteen epäsuotuisaa kehitystä ja muuttotappiota sekä työttömyyden kasvua, joilla on vaikutusta verotulokertymään ja kunnan elinvoimaisena pitämiseen.

Taloudellisina riskeinä nähdään myös sosiaali- ja terveysten hallitsematon kasvu ja yleisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmäärien kasvu.

Toiminnallisina riskeinä on pienessä kunnassa merkittävässä roolissa henkilöstöön liittyvät riskit. Esimerkiksi työntekijän yllättävä sairastuminen voi aiheuttaa tilanteen, jolloin jotain olennaista jää tekemättä esim. palkat maksamatta tai laskutus hoitamatta. Strategisesti tärkeille paikoille pyritään asettamaan varahenkilöt ja toimintaohjeet, miten poissaoloihin pystytään vastaamaan, mutta toistaiseksi tämä on edelleen ollut haastavaa.

Rahoitukseen liittyvänä riskeinä voidaan pitää kunnan myöntämiä takauksia kolmelle vesiosuuskunnalle ja Kunta-Aravat Oy:lle sekä Pornaisten Tekonurmi Oy:lle. Takauksia on myönnetty kaikkiaan yli 7 milj. euroa, saldo vuoden lopussa oli n. 2 milj. euroa. Kunnan pitkäaikaisten lainojen määrä on yli 9 miljoonaa euroa ja korkoriskiä on pyritty pienentämään siten, että noin puolet lainoista on kiinteäkorkoisia.

Vahinkoriskien varalta on kunnassa arvioitu valmiussuunnitelmien ajantasaisuutta ja niiden päivittämistarpeet kartoitetaan vuoden 2020 aikana.

1. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Hallinto- ja johtamistapa (eettiset periaatteet, säännöt, ohjeet, toimivallan jako)

Kunnan toimintaa ohjaavat hyvän hallinnon periaatteet, voimassa oleva lainsäädäntö ja kunnanvaltuuston ja -hallituksen hyväksymät säännöt ja ohjeet sekä kunnanvaltuuston hyväksymä strategia, laaditut kehittämisohjelmat sekä talousarvio.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 17.12.2018 hallintosäännön noudatettavaksi 1.1.2019 alkaen. Hallintosäännössä on määräykset toimivallasta ja säännön 10 luvussa on määrätty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuista ja tehtävistä. Hallintosäännön lisäksi toimintaa ohjaavat talousarvio ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, jossa on tarkemmat määräykset määrärahojen käytöstä, raportoinnista, laskujen hyväksymisestä, hankinnoista ja sopimuksista sekä kaluston myynnistä.

Kunnalla ei ole sisäisen tarkastuksen henkilöstöä, joten valvonta hoidetaan olemassa olevien resurssien mukaan. Kunnan sisäisen valvonnan ja hankintoja koskevat ohjeet uudistettiin ja ne sisällytettiin uudistettuihin talousarvion täytäntöönpano-ohjeisiin, joita noudatetaan tilikaudesta 2020 alkaen. Kunnanhallitus hyväksyi tilikaudella kirjaston käteiskassaohjeen.

Riskienhallinta (tunnistus, analysointi, hallinta, dokumentointi)

Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm. strategiset, toiminnalliset riskit, taloudelliset riskit ja vahinkoriskit. Strategiset riskit liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin. Toiminnalliset riskit koskevat mm. päivittäistä toimintaa, prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saatavuutta, suhdannevaihteluja ja lainsäädännön muutoksia. Taloudelliset riskit liittyvät mm. talouden tasapainoon, tulorahoituksen riittävyyteen, investointeihin ja rahoitukseen. Rahoitusriskit voidaan ryhmitellä korkoriskiksi, valuuttariskiksi, likviditeettiriskiksi ja luottoriskiksi.

Riskienhallintaa tilikaudella on toteutettu lähinnä päätöksenteon yhteydessä, jolloin arvioidaan päätöksen vaikutuksia strategian, talouden ja toiminnan kannalta. Lisäksi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain talousarvion ja osavuosikatsausten yhteydessä. Osana tilinpäätöksen laadintaa johtoryhmä on arvioinut kattavammin kunnan riskejä ja miettinyt niiden vastuuttamista ja keinoja riskienhallintaan. Riskienhallintaa kehitetään vuoden 2020 aikana ja se tuodaan osaksi talousarvion ja osavuosikatsausten laadintaa.

Vahinkoriskien osalta riskienhallintaa on toteutettu siten, että syksyisin pidetään riskienhallintaa koskeva kokous, jossa ovat kuntamme vakuutusmeklari sekä kunnasta johtoryhmän jäsenet, jotka ovat myös hallintokuntiansa johtajia. Kokouksessa käydään läpi kaikki kunnan toimintaan liittyvät, vakuuttamista vaativat toiminnot ja rakennukset ja päivitetään ne ajan tasalle. Riskienhallintaan on hankittu kunnalle riskienkartoitusohjelmisto.

Valvontatoimenpiteet (kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta)

Sisäinen valvonta on toteutettu käytännössä mm. siten, että laskujen hyväksyjä hyväksyessään laskun, varmentaa että se on aiheellinen ja sovittujen päätösten, sopimusten ja määrärahan mukainen. Toimialat hyväksyvät vuosittain laskujen hyväksyjät ja laskun hyväksyjänä ja asiataarkastajana toimii eri henkilö.

Palkat ja maksut hyväksytään erikseen maksuun. Talous- ja viestintäjohtaja on tarkastanut vuosittain pistokein eri toimialojen maksukäytäntöjä tarkastamalla maksettuja laskuja ja pyytämällä tarpeen vaatiessa niihin tarkempia selvityksiä. Sähköiseen laskujen käsittelyjärjestelmään siirtyminen on parantanut laskuihin liittyvää valvontaa.

Yleistä sisäistä valvontaa ja tarkkailua on tehnyt jokainen vastuualueen päällikkö päivittäisessä työssään. Tarkkailulla varmistetaan, että tehtävät hoidetaan oikeaan aikaan, aiotulla ja hyväksytyllä tavalla sekä tehtävään osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Kunnan sopimukset on arkistoituna arkistonhoitajan toimesta kunnan arkistossa ja osittain Cloudia-järjestelmässä. Sopimushallintaa parannetaan vuoden 2020 aikana siten, että sopimuksille nimetään seurantavastuuhenkilöt ja ne luetteloidaan yhteen paikkaan, jolloin myös kilpailuttamiseen liittyviä määräaikoja pystytään seuraamaan tarkemmin.

Tieto ja tiedonvälitys (avoimuus ja hyvä tiedonhallintatapa, raportointi, viestintä)

Tilikaudella otettiin käyttöön uusi Opiferus taloushallintojärjestelmä ja johdon työpöytä -sovellus, jonka avulla vastuuhenkilöillä on ajantasainen tieto oman seuranta-alueensa talousarvion toteutumisesta. Johdon työpöytää kehitetään edelleen tilikaudella siten, että myös toimintaa seuraavia mittareita luodaan järjestelmään. Talousarvion toteutumaraportointi pystytään tuomaan myös paremmin uusien raportointityökalujen avulla luottamushenkilöille tiedoksi.

Tietoa jaetaan kunnan sisällä säännöllisissä yksikköpalavereissa mm. johtoryhmän kokoontumisissa, toimistopalavereissa ja esimiestapaamisissa. Tärkeät ohjeet esitellään henkilöstölle näissä tapaamisissa. Ulkoista viestintää toteutetaan yhteisesti sovitulla tavalla.

Kunnan asiakirjat ovat pääsääntöisesti julkisia. Toimialat noudattavat tietoturva- ja tietosuojaoheja ja tietosuojavastaava tukee toimialoja henkilötietojen asianmukaisessa käsittelyssä.

Seuranta ja arviointi

Valvonnassa ei ole tullut esiin olennaisia puutteita tilikaudella. Seuranta ja ohjaus on kunnassa jatkuvaa ja puutteelliset toimintatavat tulevat esiin ja niihin pystytään reagoimaan nopeasti.

Henkilöstöön liittyvänä riskinä on, että ns. vaarallisia työyhdistelmiä ei pystytä täysin poistamaan, mutta siihen liittyvää riskiä on vähennetty hyväksymismenettelyillä ja lisäämällä jälkikäteistä sisäistä valvontaa.

Sisäisen valvonnan kehittäminen

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään edelleen tilikaudella mm. seuraavilla tavoilla:

- esimiesten koulutus
- ohjeistuksen tarkentaminen ja päivittäminen
- talousraportoinnin lisääminen
- riskiarviointien ja valmiussuunnitelmien päivittäminen yksiköittäin
- toimenkuvien ja toimintaketjujen tarkastelu.

2. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018	2017
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	2 948	8 972	3 435
Toimintatuotot ilman Keusoten erää		3 512	
Toimintakulut	-27 452	-31 506	-25 543
Toimintakulut ilman Keusoten erää		-26 046	
TOIMINTAKATE	-24 504	-22 534	-22 108
Verotulot	20 003	19 682	19 796
Valtionosuudet	5 613	5 624	6 001
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	32	16	48,2
Muut rahoitustuotot	4	5	4
Korkokulut	-122	-164	-202
Muut rahoituskulut	-6	0	-1
VUOSIKATE	1 020	2 629	3 538
Poistot ja arvonalentumiset	-1 667	-1 627	-1 706
Satunnaiset kulut	0	-109	0
TILIKAUDEN TULOS	-647	894	1 832
Tilikauden yli-/alijäämä	-647	894	1 832
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
	2019	2018	2017
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	10,7	28,6	13,6
Vuosikate/Poistot, %	61,2	161,6	207,4
Vuosikate €/asukas	203	518	691
Asukasmäärä 31.12.	5035	5 073	5 121

Tuloslaskelman toimintakate ilmoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtion-osuuksilla.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- ja tai alijäämään.

Kuntaliiton keräämien kuntien vuoden 2018 tilinpäätösten mukaan kunnissa vuosikate oli keskimäärin 376 €/as. (594 €/as./2017).

Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista: $= 100 \times \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut}$

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Saatu prosenttiosuus vähennettynä sadasta osoittaa taas, paljonko toimintakuluista rahoitetaan verotuloina ja valtionosuuksina.

Vuosikate prosenttia poistoista: $= 100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

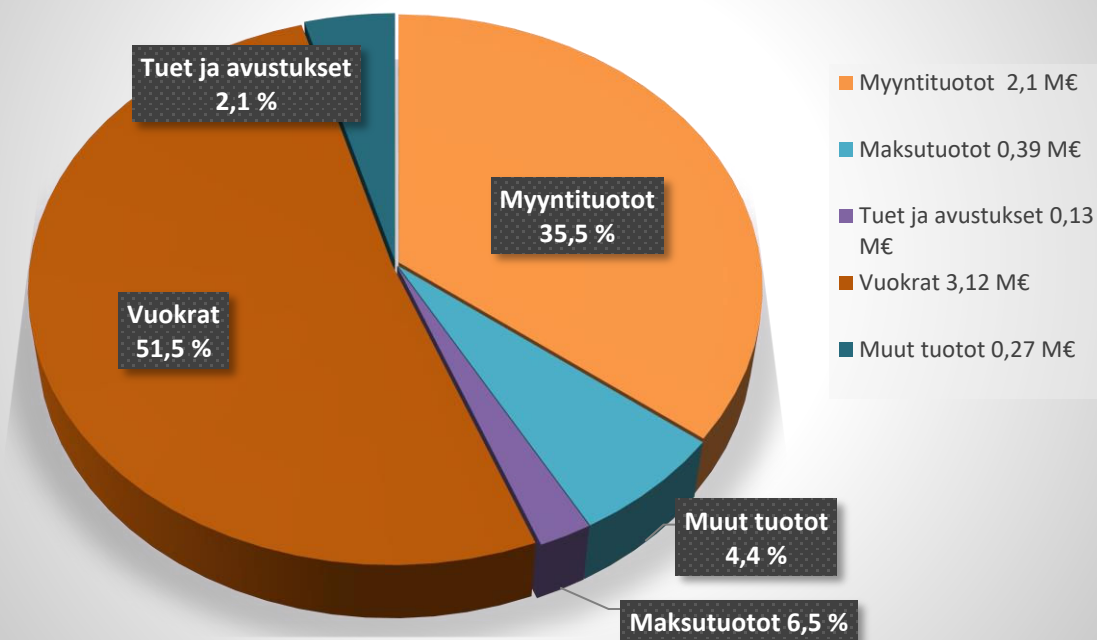
Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Tulo-rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot. Mikäli vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulo-rahoitus heikko.

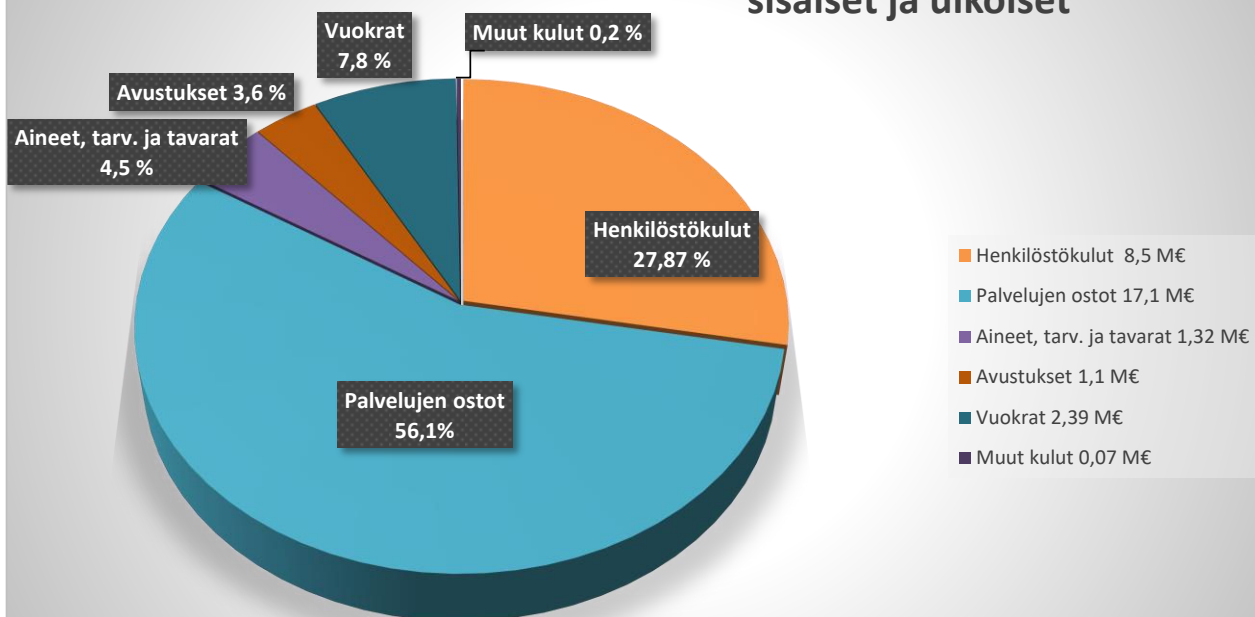
Vuosikate €/asukas:

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Toimintatuottojen jakauma tiliryhmittäin 6,05 M€ sisäiset ja ulkoiset

Toimintamenojen jakauma tiliryhmittäin 30,56 M€ sisäiset ja ulkoiset

3.2. Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018	2017
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
<i>Toiminnan rahavirta</i>			
Tulorahoitus			
Vuosikate	1020	2 629	3 538
Satunnaiset erät	0	-109	0
Tulorahoituksen korjauserät	-86	-284	-445
<i>Investointien rahavirta</i>			
Investointimenot	-1742	-1 295	-1 535
Rahoitusosuudet investointimenoihin	82	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	95	989	579
Toiminnan ja investointien rahavirta	-631	1 930	2 138
<i>Rahoituksen rahavirta</i>			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0	-52	0
Antolainasaamisten vähennys	52	8	35
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1715	-1034	-535
Muut maksuvalmiuden muutokset	801	998	-607
Rahoituksen rahavirta	-862	-80	-1 107
Rahavarojen muutos	-1 493	1 850	1 031
Rahavarat 31.12. , 1.000 €	5401	6 894	5 044
Rahavarat 01.01. , 1.000 €	6 894	5 044	4 013
	-1 493	1 850	1 031

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2019	2018	2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	6 522	3918	1074
Investointien tulorahoitus %	61,5	203,0	230,5
Lainanhoitokate	0,6	2,3	5,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7	1,5	
Kassasta maksut, milj. €	31	34,1	27,9
Kassan riittävyys, pv	64	74	66
Asukasmäärä 31.12.	5035	5 073	5 121

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %: $= 100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus –tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Kassavarat 31.12.: = rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Kassan riittävyys (pv): $= 365 \text{ pv} \times \text{kassavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
A PYSYVÄT VASTAAVAT	26 544	26 612	A OMA PÄÄOMA	17 288	17 936
I Aineettomat hyödykkeet	1 748	1 877	I Peruspääoma	8 048	8 048
Muut pitkävaikutteiset menot	1 748	1 877	IV Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	9 888	8 994
			V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-647	894
II Aineelliset hyödykkeet	22 508	22 395	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	78	85
Maa- ja vesialueet	3 699	3 708	Valtion toimeksiannot	3	8
Rakennukset	11 220	11 660	Lahjoitusrahastojen pääomat	75	77
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 026	6 831			
Koneet ja kalusto	157	42	E VIERAS PÄÄOMA	15 420	14 534
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	407	154	I Pitkäaikainen	10 585	12 819
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 476	11 737
III Sijoitukset	2 288	2 340	Saadut ennakot	0	53
Osakkeet ja osuudet	2 134	2 134	Liittymismaksut ja muut velat	1 108	1 029
Muut lainasaamiset	0	52			
Muut saamiset	153	153	II Lyhytaikainen	4 836	3 928
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 261	1 715
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	81	81	Ostovelat	1 005	1 155
Lahjoitusrahastojen varat	81	81	Muut velat	142	116
			Siirtovelat	1 427	942
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 162	8 074	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	32 787	34 768
II Saamiset	761	1 180	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Lyhytaikaiset saamiset	761	1 180	Omavaraisuusaste, %	52,7	51,7
Myyntisaamiset	391	294	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,0	48,6
Muut saamiset	113	294	Kertynyt yli-/alijäämä, milj. €	9 240	9 888
Siirtosaamiset	257	592	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 835	1 949
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 401	6 894	Lainakanta 31.12., milj. €	11 737	13 452
			Lainakanta 31.12., €/asukas	2 331	2 652
VASTAAVAA YHTEENSÄ	32 787	34 768	Lainat ja vastuut 31.12, milj. €	11 890	13 588
			Lainat ja vastuut, €/asukas	2 362	2 679
			Asukasmäärä	5 035	5 073

Omavaraisuusaste, %:

$$= 100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

$$= 100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin 30 %.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$$

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyttä alijäämää joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.:

= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat). Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla em. lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

$$= \text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat}) + \text{vuokravastuut}$$

4. KOKONAISTULOT JA –MENOT

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT					
TULOT	euroa	%	MENOT	euroa	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	2 948 448,09	10,26 %	Toimintakulut	-27 452 459,34	88,45 %
Verotulot	20 003 417,88	69,59 %	- valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00 %
Valtionosuudet	5 613 084,00	19,53 %	Korkokulut	-122 354,07	0,39 %
Korkotuotot	31 945,74	0,11 %	Muut rahoituskulut	-5 577,08	0,02 %
Muut rahoitustuotot	3 648,75	0,01 %	Satunnaiset kulut	0,00	0,00 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00 %	Tulorahoituksen korjauserät:		
Tulorahoituksen korjauserät:			+/- pakollisten varausten muutos	0,00	0,00 %
- pysyvien vast hyödyk luov.voitot	-86 425,02	-0,30 %	- pysyvien vast. hyödyk. Luovutustap.	0,00	0,00 %
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	82 384,73	0,29 %	Investointimenot	-1 742 352,95	5,61 %
Pysyvien vast hyödyk luovutustulot	95 256,00	0,33 %	Rahoitus		
Rahoitus			Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00 %
Antolainasaamisten vähennykset	52 475,00	0,18 %	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 715 453,00	5,53 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00 %	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00 %	Oman pääoman vähennykset	0,00	0,00 %
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00 %	Kokonaismenot yhteensä	-31 038 196,44	100,00 %
Kokonaistulot yhteensä	28 744 235,17	100,00 %			
Kokonaistulot	28 744 235,17				
Kokonaismenot	-31 038 196,44				
	-2 293 961,27				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-800 563,63				
Rahavarojen muutos	-1 493 397,64				
	-2 293 961,27				

5. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	<i>Yhdistelty (kpl)</i>	<i>Ei yhdistelty (kpl)</i>
Kuntayhtymät	6	
Osakkuusyhteisöt	1	
Yhteensä	7	

6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniyhteisöjen toimintaa valvovat kunnan valitsevat edustajat 6.10.2003 § 213 hyväksymien konserniohjeiden mukaisesti. Lisäksi kunnan virkamiesjohto seuraa tiiviisti Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymän toimintaa ja kuntayhtymä raportoi kuukausittain talousjohdolle toiminnastaan.

6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän toiminta käynnistyi täysimittaisesti 1.1.2019. Kuntayhtymän menokehitys on ollut huolestuttava. Jäsenkuntien vaatimuksesta kuntayhtymässä on aloitettu toimenpiteet menokehityksen hillitsemiseksi, mutta Korona-epidemian vuoksi ennusteena on, että konsernin menokehitys edelleen kasvaa merkittävästi. Tulevaisuudessa menokehitykseen vaikuttaa myös Apotti-järjestelmän mahdollinen käyttöönotto, joka lisää merkittävästi kuntayhtymän tietojärjestelmiin käytettyjä menoja.

6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA				
			1 000 €	
	2019		2018	
Toimintatuotot	27 720		26 071	
Toimintakulut	-52 424		-48 790	
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2		6	
Toimintakate	-24 702		-22 713	
Verotulot	20 003		19 682	
Valtionosuudet	6 272		6 265	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	48		16	
Muut rahoitustuotot	6		6	
Korkokulut	-142		-168	
Muut rahoituskulut	-44	-133	-33	-179
Vuosikate	1 441		3 055	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 072		-2 014	
Arvonalentumiset	0	-2 072	0	-2 014
Satunnaiset erät		0	-50	
Tilikauden tulos	-632		991	
Tilinpäätössiirrot	1		-1	
Tilikauden verot	-0,4		-0,5	
Laskennalliset verot	-0,3		-0,1	
Vähemmistöosuudet	-2		-0,1	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-633		989	
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	53		53	
Vuosikate/Poistot, %	70		152	
Vuosikate, euroa/asukas	286		795	
Asukasmäärä	5 035		5 073	

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA				
	2019	1 000 €		
		2018		
Vuosikate	1 441	3 055		
Satunnaiset erät	0	-50		
Tilikauden verot	0	0		
Tulorahoituksen korjauserät	-117	1 323	-398	2 606
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 522	-1 846		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	82	7		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	99	-2 341	1 139	-700
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 018		1 905
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-0,4	-53		
Antolainasaamisten vähennys	53	52	8	-45
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	463	83		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 768	-1 086		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	593	-713	0	-1 002
Oman pääoman muutokset		0		-59
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	5	9		
Vaihto-omaisuuden muutos	4	-14		
Saamisten muutos	-1 930	1 580		
Korottomien velkojen muutos	2 190	269	-450	1 126
Rahoituksen rahavirta		-392		20
Rahavarojen muutos		-1 409		1 925
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	6 015	7 425		
Rahavarat 1.1.	7 425	-1 409	5 500	1 925
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	6 031 020		3 813 193	
Investointien tulorahoitus, %	59		166	
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8		1,6	
Kassan riittävyys, pv	39		52	

KONSERNITASE					
			1 000 €		
VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
A PYSYVÄT VASTAAVAT	29 492	29 181	A OMA PÄÄOMA	18 189	18 819
I Aineettomat hyödykkeet	1 980	2 062	I Peruspääoma	8 048	8 048
Aineettomat oikeudet	4	5	V Muut omat rahastot	10	10
Muut pitkävaikuttaiset menot	1 977	2 057	IV Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	10 765	9 773
Ennakkomaksut	-	0	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-633	989
II Aineelliset hyödykkeet	26 254	25 824	B VÄHEMMISTÖOSUUDET	13	11
Maa- ja vesialueet	3 767	3 776	E PAKOLLISET VARAUKSET	115	142
Rakennukset	13 710	14 091	Eläkevaraukset	2	3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 159	6 969	Muut pakolliset varaukset	113	139
Koneet ja kalusto	644	463	F TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	119	129
Muut aineelliset hyödykkeet	11	10	G VIERAS PÄÄOMA	20 818	19 338
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	964	516	Pitkäaikainen korollinen vieras po	10 943	12 794
III Sijoitukset	1 258	1 295	Pitkäaikainen koroton vieras po	1 113	1 086
Osakkuusyhteisöosuudet	919	904	Lyhytaikainen korollinen vieras po	2 906	1 768
Muut osakkeet ja osuudet	178	177	Lyhytaikainen koroton vieras po	5 856	3 691
Muut lainasaamiset	0	53	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	39 254	38 440
Muut saamiset	161	161			
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	110	125			
Lahjoitusrahastojen varat	66	66			
Muut toimeksiantojen varat	44	60			
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 652	9 134			
I Vaihto-omaisuus	95	99			
II Saamiset	3 542	1 610			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
Lyhytaikaiset sasamiset	3 542	1 610			
III Rahoitusarvopaperit	53	28			
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 962	7 396			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	39 254	38 440			

TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	46	49
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39	37
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	10 131	10 761
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 012	2 121
Lainakanta 31.12., 1000 €	13 849	14 561
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 750	2 870
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	16 209	16 290
Lainat ja vuokravastuut 31.12, €/asukas	3 219	3 211
Asukasmäärä	5 035	5 073

7. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Ylijäämäinen tulos voidaan siirtää taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden yli/alijäämä –tilille taaseeseen. Osana toimintakertomusta ja tilinpäätöstä hallitus ottaa esityksessään kantaa kaikkiin tilikauden tuloksen jälkeen vaikuttaviin eriin, myös rahaston tai varauksen vähennykseen. Varaus- ja rahastosiirrot yksilöidään ja esitetään bruttomääräisinä.

Kunnanhallitus esittää tilikauden käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden alijäämä 647 186,77 esitetään kirjattavaksi kunnan taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

8. KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

8.1 Hallinto- ja taloustoimiala

ulkoiset ja sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	5 976 733	530 500	6 000	536 500	176 885	359 615	33
TOIMINTAMENOT	-21 798 577	-13 947 726	180 117	-13 767 609	-14 561 836	794 227	106
TOIMINTAKATE	-15 821 844	-13 417 226	186 117	-13 231 109	-14 384 951	1 153 842	109

ulkoiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	5 976 733	529 300	6 000	535 300	176 885	358 415	33
TOIMINTAMENOT	-21 721 015	-13 870 542	180 117	-13 690 425	-14 479 137	788 712	106
TOIMINTAKATE	-15 744 282	-13 341 242	186 117	-13 155 125	-14 302 252	1 147 127	109

sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0	1 200	0	1 200	0	1 200	0,00
TOIMINTAMENOT	-77 562	-77 184	0	-77 184	-82 699	5 515	107
TOIMINTAKATE	-77 562	-75 984	0	-75 984	-82 699	6 715	109

Talousarvion toteutuminen: Hallinto- ja taloustoimialan alle kuuluvat keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta ja kunnanhallitus. Kunnanhallituksen alaisista tuloissa ja menoissa oli poikkeamia talousarvioon, joiden osalta perustelut on esitetty ko. kohdassa.

8.1.1 Keskusvaalilautakunta

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	8 182 €	24 300 €	0 €	24 300 €	16 342 €	7 958 €	67
TOIMINTAMENOT	-7 159 €	-24 400 €	306 €	-24 094 €	-14 485 €	-9 609 €	60
TOIMINTAKATE	1 023 €	-100 €	306 €	206 €	1 858 €	-1 652 €	902

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	8 182 €	24 300 €	0 €	24 300 €	16 342 €	7 958 €	67
TOIMINTAMENOT	-7 159 €	-24 400 €	306 €	-24 094 €	-14 485 €	-9 609 €	60
TOIMINTAKATE	1 023 €	-100 €	306 €	206 €	1 858 €	-1 652 €	902

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00

Talousarvion toteutuminen: Keskusvaalilautakunnan alle kuuluvat vaalit (eduskunta- ja europarlamentti-vaalit).

Eduskuntavaalit

Eduskuntavaalit toimitettiin 14.4.2019. Kunnan äänestysprosentti oli 72,1 (presidentin vaaleissa vuonna 2018 äänestysprosentti oli 72,2)

Äänestysaktiivisuus jakautui eduskuntavaaleissa äänestysalueittain seuraavasti:

Äänestysalue	Äänioikeutetut	Ennakkoon äänestäneet	Vaalipäivänä äänestäneet	Äänestäneet yhteensä
001 Halkia	1101	229 20,8 %	564 51,2 %	793 72,0 %
002 Laukkoski	809	176 21,8 %	450 55,6 %	626 77,4 %
003 Kirveskoski	1777	400 22,5	838 47,2 %	1238 69,7 %
Kunta yhteensä				
Suomessa asuvat	3643	793 21,8 %	1852 50,8 %	2645 72,6 %
Ulkosuomalaiset	44	12 27,3 %	0	12 27,3 %
Yhteensä	3687	805 21,8 %	1852 50,2%	2657 72,1 %

Europarlamenttivaalit

Europarlamenttivaalit toimitettiin 26.5.2019. Kunnan äänestysprosentti oli 40,9.

Äänestysaktiivisuus jakautui europarlamenttivaaleissa äänestysalueittain seuraavasti:

Äänestysalue	Äänioikeutetut	Ennakkoon äänestäneet	Vaalipäivänä äänestäneet	Äänestäneet yhteensä
001 Halkia	1092	133 12,2 %	328 30,0 %	461 42,2 %
002 Laukkoski	858	124 14,5 %	241 28,1 %	365 42,5 %
003 Kirveskoski	1787	247 13,8 %	455 25,5 %	702 39,3 %
Kunta yhteensä				
Suomessa asuvat	3687	497 13,5 %	1024 27,8 %	1521 41,3 %
Muut EU-kansalaiset				
1	0	0	0	0
Ulkosuomalaiset	49	7 14,3 %	0	7 14,3 %
Yhteensä	3737	504 13,5 %	1024 27,4 %	1528 40,9 %

8.2.2 Tarkastuslautakunta

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-9 971 €	-11 800 €	148 €	-11 652 €	-9 115 €	-2 537 €	78
TOIMINTAKATE	-9 971 €	-11 800 €	148 €	-11 652 €	-9 115 €	-2 537 €	78

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2018	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-9 959 €	-11 800 €	148 €	-11 652 €	-9 115 €	-2 537 €	78
TOIMINTAKATE	-9 959 €	-11 800 €	148 €	-11 652 €	-9 115 €	-2 537 €	78

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-12 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	-12 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00

Talousarvion toteutuminen: Talousarvio toteutui suunnitellusti.

Valtuuston valitseman tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2019:

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Vesa Palmgren, puheenjohtaja	Petra Kyllönen
Mikael Miettinen, varapuheenjohtaja	Gitta Karakorpi
Tamara Talvituuli	Raimo Jokinen
Merja Nikula	Roni Latostenmaa

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2019 kuusi kertaa.

Tarkastuslautakunta laati vuodeksi 2019 arviointisuunnitelman ja perehtyi ohjelman mukaisesti kunnan hallintoon ja toimialojen toimintaan.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista, hallinnon toimivuutta ja kunnan talouden kehitystä arvioitiin toimialojen raportoinnin ja johtavien viranhaltijoiden laitakunnalle asettamien selvitysten pohjalta. Lisäksi lautakunta tutustui Linnunlaulun päiväkotiiin ja Aurinkomäen palvelukeskuksen ja Pellavakodin toimintaan.

Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut BDO Audiator Oy:stä JHTT Ilpo Malinen 1.10.2019 alkaen ja sitä ennen JHT, HT Riitta Samola.

8.2.3 Kunnanhallitus

Kunnanhallitus yhteensä (sis. Kuntakehitystoimialan)

ulkoiset ja sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	11 095 497	5 390 894	136 000	5 526 894	5 305 858	221 036	96
TOIMINTAMENOT	-25 363 024	-18 012 950	161 027	-17 851 923	-18 248 765	-396 842	102
TOIMINTAKATE	-14 267 527	-12 622 056	297 027	-12 325 029	-12 942 907	617 878	105

ulkoiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	8 366 611	2 326 193	136 000	2 462 193	2 198 030	264 163	89
TOIMINTAMENOT	-25 141 748	-17 823 975	161 027	-17 662 948	-18 028 296	365 348	102
TOIMINTAKATE	-16 775 137	-15 497 782	297 027	-15 200 755	-15 830 267	629 512	104

sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	2 728 886	3 064 701	0	3 064 701	3 107 829	-43 128	101
TOIMINTAMENOT	-221 276	-188 975	0	-188 975	-220 469	31 494	117
TOIMINTAKATE	-2 507 610	-2 875 726	0	-2 875 726	-2 887 360	-11 634	100

Kunnanhallituksen alle kuuluvat yleishallinto, henkilöstöhallinto, taloushallinto, elinkeinoelämän kehittäminen, maaseutuhallinto ja sosiaali- ja terveystoimi sekä kuntakehitystoimiala.

YLEISHALLINTO

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	448 191 €	467 700 €	0 €	467 700 €	101 945 €	365 755 €	22
TOIMINTAMENOT	-874 703 €	-1 026 605 €	12 857 €	-1 013 748 €	-861 245 €	-152 503 €	85
TOIMINTAKATE	-426 513 €	-558 905 €	12 857 €	-546 048 €	-759 300 €	213 252 €	139

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	448 191 €	466 500 €	0 €	466 500 €	101 945 €	364 555 €	22
TOIMINTAMENOT	-797 704 €	-949 421 €	12 857 €	-936 564 €	-778 891 €	-157 673 €	83
TOIMINTAKATE	-349 513 €	-482 921 €	12 857 €	-470 064 €	-676 946 €	206 882 €	144

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	1 200 €	0 €	1 200 €	0 €	1 200 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-77 000 €	-77 184 €	0 €	-77 184 €	-82 354 €	5 170 €	107
TOIMINTAKATE	-77 000 €	-75 984 €	0 €	-75 984 €	-82 354 €	6 370 €	108

Talousarvion toteutuminen: Toimintatuloista jäi toteutumatta tontin myyntituloja.

Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2019 aikana 24 kertaa, pykälä kertyi 287, kunnanvaltuusto kokoontui 11 kertaa, pykälä kirjattiin 91.

KUUMA:n hallituksessa jäsenenä olivat Juha Virkki ja hänen varajäsenenään Päivi Liu sekä Liljan-Kukka Runo-linna ja hänen varajäsenenään Jaana Putus 27.5.2019 saakka. Tämän jälkeen Juha Virkin varajäsenenä toimi Erja Palviainen ja Liljan-Kukka Runolinnan varajäsenenä Tea Nieminen.

Kesällä kunta työllisti koululaisia ja opiskelijoita, tarkoitukseen oli varattu 10 000 €:n määräraha. Lisäksi 5 pornaislaista yritystä työllisti 6 nuorta.

Luonnollisesti Pornainen –tiedotuslehteä julkaistiin vuonna 2019 kaksi kertaa, lehti jaettiin joka talouteen ja siinä kerrottiin kunnan ajankohtaisista asioista. Kunnanhallituksen ja valtuuston pöytäkirjat olivat luettavissa kunnan kotisivuilla.

Tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
myydä 5 – 6 omakotitonttia ja 2 – 3 yritystonttia	Tavoite toteutui vain osittain, vuoden 2019 aikana myytiin 2 omakotitonttia eikä yhtään yritystonttia
Kunnanhallituksen ja valtuuston päätöksistä ei lail-lisuusperustein tehtyjä oikaisuvaatimuksia tai vali-tuksia.	Tavoite toteutui.

HENKILÖSTÖHALLINTO

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	25 573 €	27 000 €	6 000 €	33 000 €	36 213 €	-3 213 €	110
TOIMINTAMENOT	-59 807 €	-68 295 €	-12 145 €	-80 440 €	-84 901 €	4 461 €	106
TOIMINTAKATE	-34 234 €	-41 295 €	-6 145 €	-47 440 €	-48 688 €	1 248 €	103

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	25 573 €	27 000 €	6 000 €	33 000 €	36 213 €	-3 213 €	110
TOIMINTAMENOT	-59 257 €	-68 295 €	-12 145 €	-80 440 €	-84 556 €	4 116 €	105
TOIMINTAKATE	-33 684 €	-41 295 €	-6 145 €	-47 440 €	-48 343 €	903 €	102

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-550 €	0 €	0 €	0 €	-345 €	345 €	0,00
TOIMINTAKATE	-550 €	0 €	0 €	0 €	-345 €	345 €	0,00

Talousarvion toteutuminen:

Henkilöstöhallintoon kuuluvat työterveyshuolto, henkilökunnan virkistystoiminta, merkkipäivät ja yhteistyö-toiminta.

Työterveyshuollon palvelujen tuottamisesta on sovittu Porvoon kaupungin kanssa tehdyssä sopimuksessa. Voimassa oleva toimintasuunnitelma on vuosille 2019 – 2020. Työterveyshuollossa painopisteet olivat ennaltaehkäisevässä toiminnassa sisältäen terveystarkastuksia, työpaikkakäyntejä, ryhmäneuvontaa ja fyysiseen kuntoon liittyvää ohjausta ja seuranta.

Työperäisten tuki- ja liikuntaelinsairauksien fysikaalisen hoidon kustannukset olivat kertomusvuonna 7 956,17 €, kustannukset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 1 289,17€. Kunta maksaa hoidon silloin, kun kysymyksessä on työperäiset tuki- ja liikuntaelinten sairaudet. Fysikaalinen hoito on todettu hyväksi ennaltaehkäiseväksi toimenpiteeksi, jolla on pystytty ainakin osassa tapauksia välttämään sairauslomaa.

Henkilökunnan virkistystoimintaa varten talousarviossa oli varattu 10 000 €:n määräraha. Määrärahaa käytettiin kulttuuriseteleiden hankintaan ja henkilökunnalle järjestettyyn pikkujoulujuhlaan. Kulttuuriseteleitä otti 107 henkilöä.

Yhteistyötoimikunta kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Yhteistyötoimikunta käsitteli mm. työterveyshuollon kustannuksista annettavaa lausuntoa, hyväksyi koulutussuunnitelma ja työhyvinvointisuunnitelman sekä käsitteli muita yhteistoimintamenettelyyn liittyviä asioita.

Henkilöstöhallinnon osalta oli tavoitteena, että sairauspäivien määrä säilyy vuoden 2017 tasolla tai laskee sen alle. vuonna 2017 sairauslomapäiviä oli 14,69 kalenteripäivää/henkilö.

Tavoite toteutui, vuonna 2019 sairauspäivien määrä oli 11,36 kalenteripäivää/henkilö. Luvut eivät tosin ole täysin vertailukelpoisia, koska vuoden 2019 alusta varhaiskasvatuksen henkilöstö siirtyi kunnan palvelukseen.

Koulutusohjelma laadittiin ja esimiehille järjestettiin Keudan toteuttamana esimieskoulutusta. Sähköisten lomakkeiden käyttöön otto siirtyi vuodelle 2020.

TALOUSHALLINTO

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	830 €	500 €	0 €	500 €	0 €	500 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-105 826 €	-117 800 €	1 475 €	-116 325 €	-115 276 €	-1 049 €	99
TOIMINTAKATE	-104 996 €	-117 300 €	1 475 €	-115 825 €	-115 276 €	-549 €	100

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	830 €	500 €	0 €	500 €	0 €	500 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-105 826 €	-117 800 €	1 475 €	-116 325 €	-115 276 €	-1 049 €	99
TOIMINTAKATE	-104 996 €	-117 300 €	1 475 €	-115 825 €	-115 276 €	-549 €	100

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00

Talousarvion toteutuminen: Kunnan osuus verotuskustannuksista. Toteutui suunnitellusti.

ELINKEINOELÄMÄN KEHITTÄMINEN

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	23 777 €	4 000 €	0 €	4 000 €	19 870 €	-15 870 €	497
TOIMINTAMENOT	-143 354 €	-157 700 €	-23 025 €	-180 725 €	-157 450 €	-23 275 €	87
TOIMINTAKATE	-119 578 €	-153 700 €	-23 025 €	-176 725 €	-137 580 €	-39 145 €	78

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	23 777 €	4 000 €	0 €	4 000 €	19 870 €	-15 870 €	497
TOIMINTAMENOT	-143 354 €	-157 700 €	-23 025 €	-180 725 €	-157 450 €	-23 275 €	87
TOIMINTAKATE	-119 578 €	-153 700 €	-23 025 €	-176 725 €	-137 580 €	-39 145 €	78

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00

Talousarvion toteutuminen: Talousarvio toteutui suunnitelman mukaan.

Yrittäjien neuvontapalveluja hoiti kuntien yhteinen kehittämissyhtiö Keuke Oy. Kunnan markkinointia tehostettiin yhdessä markkinointitoimisto Sensein kanssa. Tontteja markkinoitiin aktiivisesti kunnan Facebook-sivustolla ja Googlessa , mutta kysyntä oli heikkoa.

AT-Tuote Oy:n iso rakennushanke valmistui Pornaisten Portin alueelle.

MAASEUTUHALINTO

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	2 000 €	0 €	2 000 €	0 €	2 000 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-41 087 €	-40 000 €	501 €	-39 499 €	-38 895 €	-604 €	98
TOIMINTAKATE	-41 087 €	-38 000 €	501 €	-37 499 €	-38 895 €	1 396 €	104

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	2 000 €	0 €	2 000 €	0 €	2 000 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-41 087 €	-40 000 €	501 €	-39 499 €	-38 895 €	-604 €	98
TOIMINTAKATE	-41 087 €	-38 000 €	501 €	-37 499 €	-38 895 €	1 396 €	104

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00

Talousarvion toteutuminen: Talousarvio toteutui suunnitellusti.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa 1.1.2013. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Mäntsälän, Tuusulan, Askolan, Nurmijärven ja Pornaisten kunnat sekä Hyvinkään, Järvenpään ja Keravan kaupungit. Mäntsälän kunta toimii isäntäkuntana. Yksikön nimi on Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut. Tehtävien hoidosta on tehty maksajavirastosopimus Mäntsälän kunnan ja Maaseutuviraston välillä.

Tukihallinnossa on siirrytty lähes kokonaan sähköiseen hakemusten käsittelyyn ja arkistointiin. Sähköisen asioinnin lisääminen on yksi toiminnan keskeisiä tavoitteita. Sähköisesti jätettyjen tukihakemusten osuus vuonna 2019 oli 90,7 %, vuonna 2018 sähköisiä hakemuksia on 90,7 %.

Pornaisten kunnan osuus yhteistoiminta-alueen kustannuksista vuonna 2019 oli 33 654 € (8,72 %).

Kuntien kesken jaettava summa oli yhteensä 385 887 €.

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

ulkoiset ja sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTAMENOT	5 470 180	5 000	0	5 000	2 516	2 484	50
TOIMINTATULOT	-20 556 668	-12 501 126	200 000	-12 301 126	-13 280 470	979 344	108
TOIMINTAKATE	-15 086 489	-12 496 126	200 000	-12 296 126	-13 277 954	981 828	108

ulkoiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTAMENOT	5 470 180	5 000	0	5 000	2 516	2 484	50
TOIMINTATULOT	-20 556 668	-12 501 126	200 000	-12 301 126	-13 280 470	979 344	108
TOIMINTAKATE	-15 086 489	-12 496 126	200 000	-12 296 126	-13 277 954	981 828	108

sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00

Talousarvion toteutuminen: Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset ylittyivät -979 344 € talousarvioon verrattuna. Talousarvioylitykset on käsitelty valtuustossa 24.2.2020 § 9.

Keski-Uudenmaan Sote kuntayhtymän maksuosuus sisältäen erikoissairaanhoidon kustannukset oli 12 482 872 € josta erikoissairaanhoidon osuus oli 5 070 935,56 €. Kuntayhtymän loppulasku oli 477 336,62 euroa, johon ei ollut varauduttu kunnan talousarviossa.

Ensihoidon laskutus 238 889,16 euroa oli Sote kuntayhtymän budjetissa, mutta tämä laskutettiin kuitenkin kunnalta erikseen HUS:in toimesta. Lisäksi eläkemenerusteisia maksuja, 237 726 €, ei ollut huomioitu talousarviossa vaan ne vähennettiin tilikaudella kuntayhtymän maksuosuuksista, mutta samalla ne olisi tullut lisätä henkilöstökuluihin. Sosiaali- ja terveystoimen marraskuun toteutuma oli 93,4 % eikä lopullisista luvuista ollut vielä joulukuussa tietoa.

Porvoon kaupungille maksettiin eläinlääkintähuollosta ja terveystalvonnasta 91 822 €. Kelalle maksettavan työmarkkinatuen kuntaosuus oli 189 279 €. Muut sosiaali- ja terveystoimen kustannukset olivat 278 771 €.

KESKI-UUDENMAAN SOTEKUNTAYHTYMÄ

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän jäsenkunnat, Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula siirsivät liikkeenluovutuksella sosiaali- ja terveystuotantonsa kuntayhtymälle vuoden 2019 alusta. Samalla kuntayhtymään siirtyi noin 3500 työntekijää jäsenkunnista.

Kuntayhtymän toiminta on jakautunut kolmeen palvelualueeseen, Ikäihmisten ja vammaisten palvelualue, Terveystuotantot ja sairaanhoito -palvelualue sekä Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen ja lasten, nuorten ja perheiden palvelualue. Tukipalveluja tuottaa Strateginen kehittäminen ja tukipalvelut -kokonaisuus.

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualue

Palvelualueella yhdenmukaistettiin ja kehitettiin palveluprosesseja sekä määriteltiin palveluille yhtenäiset myöntämisperusteet. Keväällä 2019 käynnistettiin ikääntyneiden asiakasohjauksen yhdenmukaistaminen ja kehittäminen yhdessä keskitetyn palveluohjauksen kanssa aloittaen SAS-toiminnan, omaishoidon ja perhehoidon yhdenmukaisten toimintamallien luomisella ja työtehtävien organisoimisella.

Kotihoidon toiminnan kehittämiseksi palvelualueella jatkettiin Uudistuva Kotihoito -kokonaisuutta, jonka tavoitteena on vahvistaa itseohjautuvuutta ja valmentavaa esimiestätyötä, parantaa palvelun laatua mm. vastuuhoitajuutta ja sujuvia palveluprosesseja kehittämällä, edistää tarvepohjaisten ja joustavien resurssien käyttöä sekä tukea näiden kautta henkilöstön työn mielekkyyttä, osaamisen vahvistumista ja työhyvinvointia.

Etäpalvelujen kehittäminen käynnistyi sekä kotihoidon että päivätoiminnan palveluissa siten, että Hyvinkäällä, Järvenpäässä ja Mäntsälässä aloitettiin etäkotihoito toukokuun aikana. Etäpäivätoimintaa puolestaan pilotoitiin Järvenpäässä syyskuusta 2019 alkaen.

Palvelujen välisten nivelvaiheiden yhdyspintatyö on käynnistynyt aktiivisesti muiden tulosaluiden kanssa mm. kotiutumispöcessin, tehostetun kotikuntoutuksen, rajapinta-asiakkaiden, ikääntyneiden sijoittumispöcessin, veteraanipalvelujen sekä kuljetuspalvelun osalta. Kotona asumisen tukipalvelujen ja ikääntyneiden päivätoimintojen myöntämisperusteet on vahvistettu kuntayhtymän hallituksessa.

Ympäri vuorokautisten palvelujen painopisteinä vuodelle 2019 ovat olleet toimintayksiköiden toimintatöjen, toiminnan sisällön ja laadun yhdenmukaistaminen. Palveluja ja toimintaa on kehitetty aktiivisesti Lean-menetelmää käyttäen. Tavoitteena on jatkuva toiminnan ja laadun parantaminen, työn vakioiminen ja hyvä päivittäisjohtaminen, jossa koko henkilöstö on mukana toiminnan kehittämisessä.

Palvelujen kehittämisessä on korostunut asiakaslähtöisyyden lisääminen, asiakkaan aito kohtaaminen, kuuleminen ja mielekkään, aktiivisen ja omannäköisen elämän mahdollistaminen yksilöllisesti. Palvelujen yhteisen laadun varmistamiseksi yksityisissä asumispalveluissa on palvelutuottajien neuvonta, ohjaus ja yksiköihin kohdistuva valvontatyö keskeinen toimintamuoto.

Vammaisten palveluissa on niin ikään yhtenäistetty eri toimintayksiköiden toimintatöjä, toiminnan sisältöä ja palvelun laatua. Sosiaalityön työnjaon ja toiminnan uudistamista ja keskittämistä tehtiin yhdessä sosiaalityön henkilöstön ja asiakasohjaushankkeen kanssa. Henkilöstö keskittäminen ja sitä kautta synergiaedun saaminen on kuitenkin haastavaa mm. useista asiakastietojärjestelmistä johtuen.

Vammaispalvelujen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden rekrytoinnissa oli suuria vaikeuksia toimintavuoden aikana, erityisesti sosiaalityöntekijöiden rekrytointi.

Vuoden aikana kilpailutettiin kuljetuspalvelut sekä aloitettiin kehitysvammaisten asumispalvelujen kilpailutus. Kuljetuspalvelujen kilpailutuksen yhteydessä valmisteltiin myös yhtenäisiä kuljetuspalvelujen soveltamisohjeita, jotka lähetettiin lausuntokierrokselle vammais- ja vanhusneuvostoilta marraskuussa 2019. Ennen kilpailutusta, soveltamisohjeita ja lausuntojen pyytämistä järjestettiin neuvostoilta keskustelutilaisuuksia.

Kehitysvammaisten asumispalveluissa on tavoitteena vahvistaa asiakkaiden mahdollisuutta siirtyä itsenäiseen asumiseen riittävän vahvan ja monipuolisen tuen avulla. Niinpä käynnistettiin valmistelu asumispalvelujen keventämiseksi ja tuetun asumisen lisäämiseksi.

Terveyspalvelut ja sairaanhoito

Keskitettyissä palveluissa on ensimmäisenä toimintavuonna korostunut laajan yhteistyön merkitys kuntayhtymän eri toimijoiden, Hyvinkään sairaalan ja muiden ulkoisten yhteistyötahojen kanssa.

Kuntoutuspalvelujen kokonaistilanne on hahmotettu ja keskeisimmät kehittämiskohteet tunnistettu. Suunnitelmat toiminnan kehittämiseksi on tehty ja kehittämistyö toteutetaan vuoden 2020 aikana.

Lääkinnällisen kuntoutuksen kriteerien yhtenäistäminen sekä lääkinällisen kuntoutuksen ostopalvelujen prosessien ja ostopien hallinnan käytäntöjen kehittäminen aloitettiin. Yhtymähallitus päätti siirtää Hyvinkään alueen apuvälinepalvelut osaksi HUS Alueellista apuvälineyksikköä. Muiden alueiden siirtymisen kokonaisuus otettiin uudelleen tarkasteluun ja HUS apuvälineyksikön palvelukuvausta tarkennettiin kuntayhtymän tarpeita paremmin vastaavaksi.

Syksyllä 2019 aloitettiin omana toimintana Kehitysvammapoliklinikkatoiminta. Alkuvaiheessa toiminta keskittyy kuntoutussuunnitelmiin. Yksikön toimintaa kehitetään yhdessä vammaispalvelujen ja HUS:n kanssa.

Hoitotarvikejakelun kehittämisprojekti käynnistettiin keväällä ja tavoitteeksi asetettiin asiakaslähtöisen, kustannustehokkaan ja yhdenvertaisen palvelun luominen. Uusi, HUS Logistiikan kanssa kehitettävä palvelumalli otetaan käyttöön kevään 2020 aikana. Hoitotarvikejakelun ohjeistusten ja luovutuskriteerien yhtenäistämistyö on myös käynnistetty.

Lääkehuollon yksikkö aloitti kuntayhtymätasoisien lääkehoitosuunnitelman laatimisen yhdessä palvelualueiden kanssa. Samalla yhdenmukaistettiin peruslääkevalikoimaa ja lääkehuoltoon liittyvä ohjeita ja käytäntöjä sekä edistettiin henkilöstön lääkehoidon osaamisen kehittämisen suunnittelu- ja varmistamistyötä.

Kuntayhtymän Infektioiden ja tartuntatautien yksikkö perustettiin. Yksikön perustehtävänä on toteuttaa Tartuntatautilain edellyttämää toimintaa. Tähän kuuluu mm. tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittäminen tai torjumiseen tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö konkretisoitui kuntien liikuntapalvelujen ja kuntayhtymän Avopalvelujen, Perhekeskuspalvelujen ja Kuntoutuspalvelujen yhteistyössä, jossa suunniteltiin liikuntareseptin käyttöönotto.

Avopalveluihin siirtyi valinnanvapauskokeilun päättymisen myötä asiakkaita syksyllä 2019, erityisesti Hyvinkäällä ja Järvenpäässä.

Avopalvelujen kaikissa toimipisteissä otettiin lokakuussa käyttöön yhteinen, 24/7 toimiva nettipalvelu. Palvelun käyttöönoton myötä toimintatapoja muutettiin niin, että nettipalvelun kautta tulleet yhteydenotot on hoidettu pääsääntöisesti saman päivän aikana. Tähän on päästy hoitajien töiden uudelleen järjestelyllä sekä konsulttilääkärimallin käyttöönotolla niillä terveysasemilla, joilla ei ole vielä moniammatillista tiimityömallia.

Mäntsälän terveysaseman virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen lääkäripalvelut on toteutettu vuoden 2019 alusta etälääkäripalvelulla. Tämän jälkeen palvelua on laajennettu asteittain Järvenpään ja Nurmijärven toimipisteisiin. Syyskuussa etälääkäripalvelu käynnistettiin Hyvinkään terveysasemalla palvelemaan asiakkaita heidän kiireellisissä asioissa. Toiminnan tarkoituksena on nopeuttaa hyvinkääläisten palvelun saantia ja edistää asian jatkohoitoa omalla terveysasemalla kalliimpien, Hyvinkään sairaalan käyntien sijaan.

Avopalveluissa tiivistettiin myös yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa.

Suun terveydenhuollossa on aloitettu hoitohenkilöstön joustava sijoittuminen asiakastarpeen mukaan. Oikomishoidon toimintatapoja on yhdenmukaistettu ja oikomishoitoa toteutetaan tiimityönä erikoishammaslääkärin, apuoihojen, suuhygienistien ja hammashoitajien voimin.

Järvenpäässä suun terveydenhuollon hoitoon pääsy oli ruuhkautunut. Jonon purkua varten laadittiin paikallissopimus ja purkuun osallistui hammaslääkäreitä, suuhygienistejä ja hammashoitajia koko kuntayhtymän alueelta. Jono saatiin purettua touko-lokakuun aikana.

Sairaalapalvelujen toiminta ja sen kehittäminen tähtää ideaalitilaan, jossa potilas on hoidossa tarpeensa mukaisesti oikeassa paikassa, oikeaan aikaan ja oikean ajan. Sairaalahoitoon tavoitteena on toteuttaa hoito tarveperusteisesti ja ensisijainen hoitopaikka tulisi aina olla kotisairaala. Potilaiden siirtymistä erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon Keusoten sairaalapalveluihin on kehitetty uusia toimintaprosesseja ja -tapoja mm. ottamalla käyttöön UOMA-potilasohjaussovellus. Palvelualueiden ja yhteistyöorganisaatioiden välistä toimintaa on kehitetty Lean-menetelmiä hyödyntäen, jotta potilaiden palveluprosessi olisi entistä sujuvampi ja laadukkaampi.

Siirtyminen erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuollon sairaalahoitoon on sujuvoitunut vuoden 2019 aikana. Vuodesta 2018 kokonaissiirtoviivepäivien määrä vähentyi 776 vuorokaudella ja 71 % erikoissairaanhoidosta siirtävistä potilaista pääsi siirtymään Keusoten akuuttiosastoille ilmoitusvuorokauden aikana (2018, 63 %). Akuuttiosastojen keskimääräinen hoitoaika vuonna 2019 oli 10,9 vrk. Haastetta on aiheuttanut Keusoten sisäinen jatkohoitoon siirtyminen akuuttihoitoon päättymisen jälkeen. Akuuttiosastoilla odotti jatkohoitopaikkaa koko ajan keskimäärin 31 potilasta. Jatkohoitoon odottavien jonotusaika oli keskimäärin 47 vrk, mikä vuositasona tarkoittaa n. 11 000 hoitopäivää. Useimmiten jatkohoitoa odotettiin hoivan arviointi- ja kuntoutuspaikoille sekä asumispalveluihin.

Kotihoidon lääkäripalvelut on alueellistettu syksystä 2019 alkaen, jolloin otettiin käyttöön samat ohjeistukset ja toimintamallit kuntayhtymän laajuisesti. Kotihoidon lääkäripalveluiden saatavuus on parantunut vuonna 2019, mutta edelleen lääkärin saatavuudessa on ollut merkittäviä haasteita. Asumispalveluiden lääkärivajetta on saatu katettua uusilla ostopalvelusopimuksilla.

Alueellinen kotisairaala on toiminut yhtenäisin kriteerein ja toimintatavoin vuoden 2019 alusta. Toiminta on ympärivuorokautista ja hoitoon pääsy 24/7 on mahdollista koko kuntayhtymän alueella. Alueellinen toiminta mahdollistaa potilaan hoitoon pääsyn aina kun tarve kotisairaalahoitoon todetaan. Kotisairaalan toiminnan kehittäminen on mahdollistanut potilasmäärien ja kotisairaalakäyntien kasvun ilman lisäresurssitarvetta 2019. Sairaanhoidajien ja lääkärin saatavuudessa on ollut ajoittain haastetta. Sijais-, vuokratyövoima-

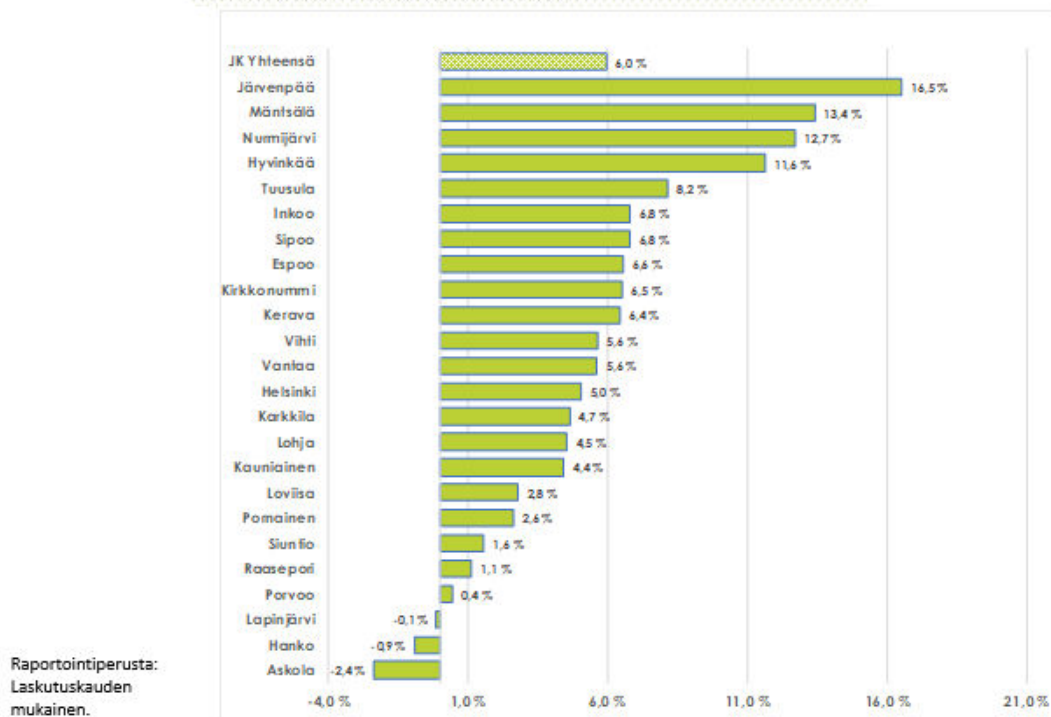
ja ostopalvelukulut ovat olleet merkittäviä. Hakijamäärät avoimiin sairaanhoitajavakansseihin ovat vähentyneet. Myös työpisteen maantieteellinen sijainti on vaikuttanut hakijamäärään. Akuuttiosastojen ja kotisairaalan varahenkilöstötoiminta on käynnistetty ja sitä kehitetään edelleen.

Erikoissairaanhoito

ESH (erikoissairaanhoidon, ensihoidon ja päivystyksen tietopaketit)							
	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	TA 2020	TP 2019 - MTA 2019	Muutos-% TP 2019/ TP 2018
Hyvinkää	61 923 373	53 682 682	60 363 105	64 965 113	59 925 951	-4 602 008	4,9 %
Järvenpää	50 097 322	50 667 466	54 745 491	54 078 636	48 660 337	666 855	7,9 %
Mäntsälä	24 175 868	22 797 213	26 506 642	26 104 840	22 842 514	401 802	8,0 %
Nurmijärvi	46 108 164	43 085 628	50 360 958	48 996 357	43 155 282	1 364 600	6,3 %
Pornainen	5 314 719	5 295 531	5 683 415	5 180 732	5 270 052	502 683	-2,5 %
Tuusula	41 140 629	41 254 514	44 846 358	44 317 823	41 353 633	528 535	7,7 %
Yhteensä	228 760 074	216 783 035	242 505 968	243 643 501	221 207 769	-1 137 533	6,5 %

VUOSI 2019: Jäsenkuntien maksuosuuslaskutuksen poikkeama %:na talousarviosta

HUS*

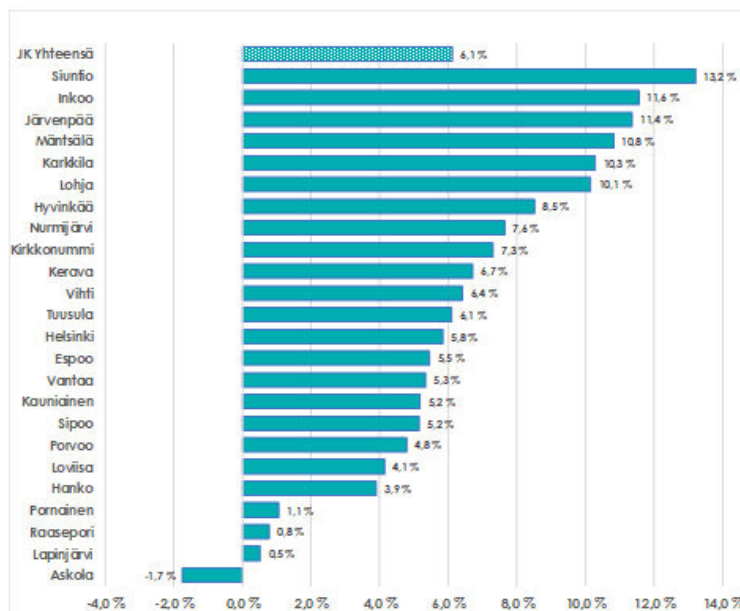

VUOSI 2019: Jäsenkuntien maksuosuuslaskutuksen vertailukelpoinen muutos %:na edellisestä vuodesta

HUS*

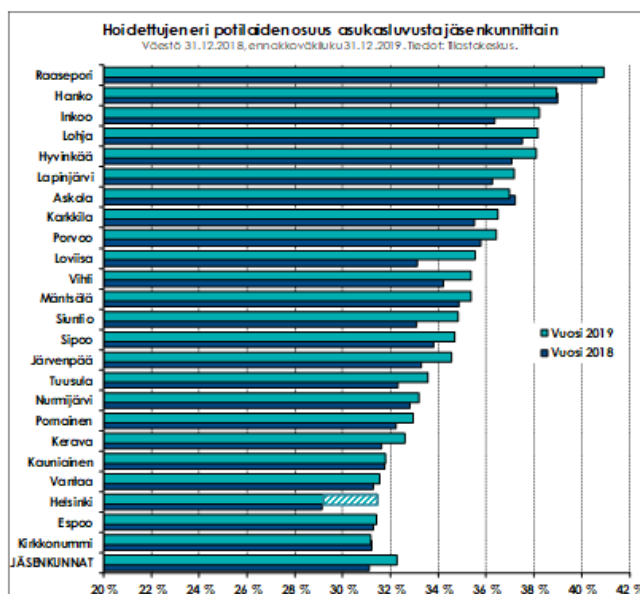
Vuosi 2018 ilman Töölön sairaalakäintelön myyntivoiton tuloutusta jäsenkunnille.

Vuosi 2019 ilman Helsingin kaupungin toimintojen siirtoa HUSille.

HOIDETTUIJEN ERI POTILAIEN OSUUS ASUKASLUVUSTA JÄSENKUNNITTAIN

HUS*

Helsingin kaupungin siirtyvien toimintojen vaikutus erikoissairaanhoitossa +1,5%-yksikköä HUS tasolla

Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelut sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Aikuissosiaalityössä asiakasprosesseja on yhtenäistetty Hyvinkään, Tuusulan ja Mäntsälä-Pornaisen alueilla. Kuntayhtymän yhteinen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisohje viimeisteltiin loppuvuonna 2019, ja otetaan käyttöön 1.3.2020 alkaen. Toukokuussa 2019 koko Keusoten alueelle laajentunut Kela-yhteistyömalli on vakiintunut toimivaksi käytännöksi. Rakenteellista vaikuttamista ja kehittämistä on tehty paikallisten ja valtakunnallisten yhteistyökumppaneiden kanssa, joita ovat olleet muun muassa erilaiset kolmannen sektorin toimijat, Sosiaalitaito, HUS, Kuntaliiton Maakunnallistuva aikuissosiaalityön kehittämisverkosto, THL, Rikosseuraamuslaitos sekä Kela.

Keusoten maahanmuuttopalvelut ovat organisoituneet uudelleen syksyn 2019 aikana, jonka johdosta työ on keskitetty kahdeksi erilliseksi tiimiksi. Keusoten maahanmuuttopalvelut ovat tiivistäneet yhteistyötä kuntien maahanmuuttopalveluiden kanssa. Osana kehittämistyötä on tarkennettu työnjakoja kuntien ja kuntayhtymän välillä luoden eri asiakasprofiileille omat palvelupaketit.

Sosiaalihuollon TYP-työ pääsi vuoden 2019 päätavoitteeseensa kehittää kuntayhtymän alueelle vanhojen jäsenkuntakohtaisten toimintamallien tilalle yksi yhtenäinen asiakasprosessi. Työpajatyöskentelynä toteutettuun kehittämistyöhön osallistui koko sosiaalihuollon TYP-henkilöstö. Myös TYPin asiakkaiden kokemus-asiantuntijuutta sekä Keski-Uudenmaan TYPin johtoryhmän kommentteja hyödynnettiin uuden asiakasprosessin kehittämisessä ja arvioinnissa.

Uuden organisaation aloituksen ja organisoitumisen haasteet ovat näkyneet kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärissä ja asiakkaiden ohjaamisessa ja aktivoinneissa palveluun. Muilta osin asiakasmäärä on ollut vakiintuneen tasainen ja tilanne lähti korjaantumaan loppuvuodesta myös kuntouttavassa työtoiminnassa. Loppuvuodesta päätettiin keskittää vastuu aktivointisuunnitelmista sosiaalisen kuntoutuksen yksikölle.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa laadittiin masennuspotilaan hoitopolku yhdessä terveyspalvelujen ja erikoissairaanhoidon kanssa osana INGA-hanketta. Tavoitteen mukainen hoitopolku tarjoaa asiakkaalle asiantuntevan, oikea-aikaisen ja oikean tasoisen palvelun.

Eri kuntien alueilla sijaitsevien mielenterveys- ja päihdeyksiköiden palvelurakenteiden yhtenäistämistä jatketaan siten, että asiakkaat saavat tavoitteiden mukaisesti tasavertaisen palvelun (mm. Matalan malli. Yhtenäisiä kriteerejä on käytössä opioidiriippuvaisten korvaushoidossa sekä laitoksessa tapahtuvassa päihdehoidossa. Viikonlopun korvaushoitolääkkeiden jakelu järjestettiin ostopalveluna helmikuusta alkaen koko Keusoten alueella.

Asumispalveluissa on onnistuttu keventämään rakennetta siten, että tuetun asumisen osuus on noussut ja palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen osuus laskenut. Asumispalvelujen yhteiset kriteerit ja asumispalvelujen asiakasmaksuohjeet ovat käytössä Asumispalvelujen puitesopimusten kuntakohtaisuus vaikeuttaa sekavoittaa vielä toimintaa, mutta kilpailutuksen valmistelu on aloitettu yhteistyössä hankintayksikön kanssa tavoitteena uusien sopimusten astuminen voimaan 1.7.2021.

Perhekeskuspalvelujen Perheoikeudellisessa yksikössä yhdistyminen on sujunut kohtuullisen hyvin. Lastenvalvojien jonot on onnistuttu pitämään alle kahdessa kuukaudessa. Molemmissa toimipisteissä on aloitettu jokaviikkoinen Walk-in -palvelu, johon asiakas voi tulla eroasioissa ilman ajanvarausta. Matalan kynnyksen palveluna on lisätty perheasioiden sovittelua.

Perheneuvolapalveluja ei ole pystytty tuottamaan asiakkaalle oikea-aikaisesti. Psykologien vaikean rekrytointitilanteen ja osin puutteellisen resurssoinnin vuoksi on jouduttu turvautumaan myös kalliisiin ostopalveluihin. Nurmijärven puutteellinen nuorisoasemapalvelujen resursointi on merkinnyt lähetemäärän kasvua kalliiseen erikoissairaanhoidon. Nuorisoasemapalveluihin on saatu vuodeksi määräaikainen toimi jonojen

purkamiseksi. Perheneuvolapalveluissa on hoidettu puhelinkontaktilla asiakasperheen tuen tarpeen arviointi sekä ohjauksen ja neuvonnan antaminen, mutta lapsen tarpeenmukainen hoito on viivästynyt erityisesti Järvenpäässä (31.12.2019 jonossa 48 asiakasperhettä). Muista toimipisteistä lapsen tarpeenmukainen hoito on viivästynyt Tuusulassa ja Nurmijärvellä. Psykologien työpanos on kohdentunut vahvasti psyykkisesti oireilevien lasten arvioimiseen ja tukemiseen, ja tämä on ollut pois perhekeskeisistä asiakasprosesseista. Erittäin vaativat huolto- ja tapaamisriidat ja niiden aiheuttamien vaikeiden psykososiaalisten ongelmien kasvu on nähtävissä perheneuvoloissa. Tuusulassa ei ole pystytty toteuttamaan parisuhteen tukea juuri lainkaan. Nuorisoasemapalvelujen osalta on tavoiteltu riittävän yhtenäistä toimintatapaa alueelliset erityispiirteet huomioiden. Palveluun pääsee Nurmijärveä lukuun ottamatta viimeistään kolmen viikon kuluessa. Asiakasmäärät ovat joko pysyneet ennallaan tai hieman lisääntyneet (Hyvinkää). Asiakkaiden ja perheiden tilanteet ovat monimutkaistuneet ja tuen tarve on aiempaa suurempi. Erityisenä haasteena on riittävien lääkäripalvelujen saaminen. Raportointikaudella on edistetty varhaisen tuen saantia perheelle oikea-aikaisesti, saumatonta yhteistyötä toimijoiden kesken sekä selkeytetty palvelurakennetta. Monitoimijaista arviointia kehitettiin työpajassa yhteistyössä kuntien edustajien sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Sosiaalipäivystyksen yhteydessä aloitettiin vuoden 2019 alussa kriisipäivystystyö ottamalla toiminta omaksi toiminnaksi. Kriisityön tuoma työmäärä oli arviota suurempi (2019 palvelun piirissä 278 asiakasta eli kasvua 39 %). Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä hoidettiin yhteensä 5938 asiakkaan asiaa. Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä oli 1502 asiakastapaamista, joka on 72 % enemmän kuin vuonna 2018.

Toukokuussa 2019 on otettu valtakunnallisesti käyttöön uusi hätäkeskusjärjestelmä Erica, mikä on nostanut tehtävämääriä 50,4 % (Vuonna 2018: 979 kappaletta ja vuonna 2019: 1472 kappaletta).

Perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun vakiointi on aloitettu toiminnan nykytilan kartoituksella. Perhetyön henkilöstöä osallistui Nepsy-valmentaja -koulutukseen, joka saatiin näin menetelmäksi perhetyön valikoimaan. Perhetyössä erotettiin omaksi toiminnakseen varhaisen tuen perhetyö, jonka kehittämistä jatketaan. Lapsiperheiden kotipalvelussa jouduttiin käyttämään runsaasti ostopalveluja palvelun tarpeen kattamiseen. Lapsiperheiden kotipalvelussa on ollut myös paljon henkilöstövaihdoksia ja vajetta omassa henkilöstössä, mitä paikattiin ostopalveluilla.

Vuonna 2019 vireillä olevien lastensuojeluasioiden ja erityistä tukea tarvitsevien lasten asiaan liittyvät palvelutarpeen arvioinnit on aloitettu 7 arkipäivän kuluessa pääasiallisesti (99 %) koko alueella.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä neuvolapalveluissa on määräaikaistarkastusten vakiointi saatu päätökseen. Niin ikään ehkäisyneuvolatoiminta on vakioitu ja toiminta käynnistyy vuoden 2020 alusta lukien kaikilla alueilla. Neuvolapalvelujen iltavastaanotto on käynnistynyt 30.9.

Raportointijaksolla on asiakkaita otettu mukaan yhteiseen kehittämiseen ottamalla käyttöön osallisuusareenoita läntisellä ja itäisellä alueella. Itäisellä alueella on perheoikeudellisessa yksikössä järjestetty palvelumuotoilutuokio ja käytössä on ollut kokemusasiantuntija. Läntisellä alueella on toteutunut viisi asiakasraatia.

Lapsiperheiden arjen sujuvuuden tueksi on kehitetty palvelun toteuttamista useilla eri palvelumalleilla. Osana kehitystyötä jää saatettavaksi loppuun myös Pyydä apua -sähköisen palvelun kehittäminen. Perhekeskuspalveluissa käynnistyi pilotti Neuvola Chat -palvelusta 15.8.

Lastensuojelun avohuollon palveluissa kehittämiskohteena on ollut avohuollon tuen tarjoaminen räätälöidysti, riittävän tiiviisti ja pitkäaikaisesti lasten ja nuorten omaan kasvu ympäristöön huomioiden koko perheen hyvinvointi. Tavoitteena on, että jokaisella avohuollon asiakaslapsella on asiakassuunnitelma, jossa tuen tarve, tukitoimet ja seuranta on kuvattu.

Lastensuojelun avohuollon keskeisiä tukipalveluja on tehostettu perhetyö ja perhekuntoutus. Tehostettu perhetyö on lapsen ja perheen arjessa tapahtuvaa muutokseen tähtäävää ratkaisu- ja voimavarakeskeistä tukemista ja ohjausta, joka on lastensuojelun asiakasperheiden arjen tukena tarvittaessa iltaisin ja viikonloppuisinkin. Tehostettu perhetyö toimii alueella erilaisin resurssein ja käytännöin, joten asiakkaiden yhdenvertaisten palveluiden turvaamiseksi perhetyön vakiointi on aloitettu nykytilaa ja prosesseja tarkastelemalla. Tavoitteena on kuntayhtymän tehostetun perhetyön palvelukuvaus. Lastensuojelun avohuollon tukitoimina tuotetaan omana toimintana myös ammatillista tukihenkilötyötä.

Omia palveluja täydennetään ostopalveluilla. Lastensuojelun asiakasperheiden tuen tarpeisiin tulee vastata nopeasti, jotta perheiden tilanteet eivät kriisiydy kodin ulkopuolisiin sijoituksiin. Lastensuojelun avo- ja jälkihuollon palveluiden uudet puitesopimukset tulivat voimaan vuonna 2019.

Kuntayhtymän lastensuojelu on mukana STM:n ja THL:n tukemassa Uudenmaan Systemisen lastensuojelun hankkeessa (SyTy-hanke), jossa osallistumme ohjaus- ja projektiryhmätyöskentelyyn. THL on aloittanut systemisen lastensuojelun kouluttajakoulutuksen ja kuntayhtymästä kouluttajakoulutuksessa on 1,5 kouluttajaparia (1 sosiaalityöntekijä ja 2 perheterapeuttia), jotka valmistuvat tammikuussa 2020.

Lasten sijaishuollon palveluissa ovat huostaanotetut lapset, joiden sijaishuollon tarve on pidempiaikainen. Jälkihuoltoon nuori siirtyy huostaanoton ja 6 kk kestäneen avohuollon sijoituksen jälkeen. Jälkihuolto-oikeus nuorella on 21 ikävuoteen asti vielä vuoden 2019, mutta vuoden 2020 alusta oikeus jälkihuoltoon laajenee 25-ikävuoteen asti, joka kasvattaa jälkihuollon asiakasmääriä arviolta 70 nuorta vuodessa, jolloin jälkihuollon asiakasmäärä kaksinkertaistuu vuoteen 2024 mennessä. Tavoitteena on turvata jokaiselle lapselle hänen tarpeitaan vastaava sijoituspaikka, joka kykenisi vastaamaan lapsen hoidon ja huolenpidon tarpeisiin sen aikaa, kun lapsella sijaishuollon tarvetta on.

Kuntayhtymän lastensuojelun yhteinen asiakasohjaus (ASO) on käynnistynyt helmikuussa 2019. Pidempiaikaiset avohuollon sijoitukset, huostaan otetun lapsen sijoitukset, suunnitelmalliset sijaishuoltopaikan muutokset sekä koko perheen sijoitukset tuodaan asiakasohjausryhmän kokoukseen käsiteltäväksi. Vuonna 2019 ASO-ryhmä on käsitellyt 80 lapsen sijaishuoltopaikan tarvetta. Asiakasohjauksen tueksi on hankittu digitaalinen asiakasohjauksen työkalu Socfinder, jonka avulla haetaan yksityisten palveluntuottajien vapaita paikkoja.

Sijaishuollon ympärivuorokautisen hoidon uusi puitesopimus laitoshoidon ja luvanvaraisen ammatillisen perhehoidon osalta tuli voimaan 1.9.2019. Perhekuntoutuksen ja toimeksiantosuhteisen ammatillisen perhehoidon puitesopimukset astuivat voimaan keväällä 2019. Sijaishuollon puitesopimus avattiin lokakuussa 2019 (dynaaminen kilpailutus) laitoshoidon tuotteissa ja uusien palveluntuottajien kanssa solmitaan puitesopimukset 1.1.2020. Kilpailutuksessa sijaishuollon hoitovuorokausihinnat ovat nousseet keskimäärin 12 %.

Talousarvion toteutuma

Oma toiminta

	Oman toiminnan tietopaketit yhteensä						
	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	TA 2020	TP 2019 - MTA 2019	Muutos-% TP 2019/ TP 2018
Hyvinkää	85 332 737	92 457 911	94 764 160	94 484 469	95 782 722	279 691	10,7 %
Järvenpää	77 329 866	80 598 683	80 702 488	86 067 498	79 738 351	-5 365 010	11,3 %
Mäntsälä	35 376 108	36 586 873	37 662 644	39 534 758	39 397 974	-1 872 114	11,8 %
Nurmijärvi	68 488 355	73 542 250	72 888 341	75 109 830	71 303 362	-2 221 489	9,7 %
Pornainen	5 800 382	6 907 004	6 822 120	7 302 140	7 267 471	-480 020	25,9 %
Tuusula	65 247 215	69 819 167	70 233 043	71 249 335	68 872 013	-1 016 292	9,2 %
Yhteensä	337 574 664	359 911 887	363 072 795	373 748 029	362 361 893	-10 675 234	10,7 %

- Kuntien maksuosuuksien (TA 364 Me) ylitys 10,7 Me, alkuperäiseen talousarvioon nähden 17,7 Me.
- Ylityksestä 3,6 Me lomapalkkavelan muutosta (talousarvioon ei siirtynyt määrärahaa pl. Järvenpää), kustannusvaikutus kunnittain Hyvinkää 0,90 Me, Järvenpää 0,85 Me, Mäntsälä 0,40 Me, Nurmijärvi 0,71 Me, Pornainen 0,07 Me, Tuusula 0,64 Me; lomapalkkavelan muutos sisältyy tietopakettien toteutumaan
- Seuren työnvälityspalvelujen käyttö
- Kokonaismenojen alitus talousarvioon nähden 5,3 Me
- Kokonaistulot alittuivat merkittävästi
 - toteutumattomat myyntituotot:
 - Hyvinkään henkilökohtaisen avun keskus (3,5 Me)
 - Perhehoitoyksikkö Pihlaja (5,7 Me)
 - Perheoikeudellinen yksikkö (0,5 Me)
 - Sosiaali- ja kriisipäivystys (0,5 Me)
 - muissa tuotoissa Mäntsälän ja Pornaisten yhteistoimintakorvaus (1,8 Me), Mäntsälän sisäinen myynti (3,7 Me)
 - lisäksi esim. asiakasmaksutuottojen alitus 0,5 Me ja vuokratuottojen alitus 0,3 Me

Oma toiminta ja erikoissairaanhoidon yhteensä

	YHTEENSÄ						
	TP 2018	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	TA 2020	TP 2019 - MTA 2019	Muutos-% TP 2019/ TP 2018
Hyvinkää	147 256 110	146 140 593	155 127 265	159 449 582	155 708 673	-4 322 317	8,3 %
Järvenpää	127 427 188	131 266 149	135 447 979	140 146 134	128 398 688	-4 698 155	10,0 %
Mäntsälä	59 551 976	59 384 086	64 169 286	65 639 598	62 240 488	-1 470 312	10,2 %
Nurmijärvi	114 596 518	116 627 878	123 249 298	124 106 187	114 458 644	-856 889	8,3 %
Pornainen	11 115 101	12 202 535	12 505 535	12 482 872	12 537 523	22 663	12,3 %
Tuusula	106 387 844	111 073 681	115 079 401	115 567 158	110 225 646	-487 757	8,6 %
Yhteensä	566 334 737	576 694 922	605 578 764	617 391 530	583 569 662	-11 812 766	9,0 %

PORNAINEN

Merkittävimmät talousarvion ylitykset kuntayhtymän omassa toiminnassa:

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualue

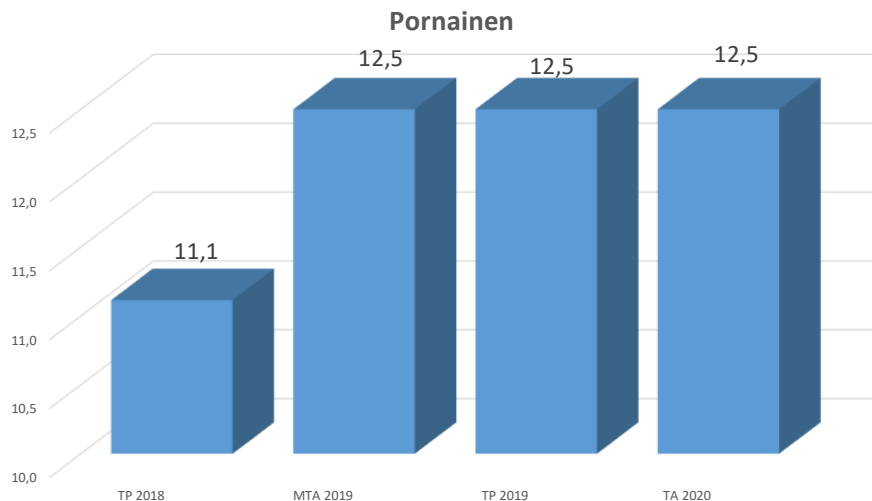
- Ylitys yhteensä 0,6 Me
- Ympäri vuorokautisissa palveluissa ylitys on 0,7 Me, sillä ikäihmisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen tarve on kasvanut (n. 10 paikkaa)
- Kotihoidossa alitus on 0,1 Me.
- Vammaisten palveluissa alitus on 0,04 Me.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut sekä aikuisten mielenterveys, päihde- ja sosiaalipalvelut

- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä suhteessa 0-17-vuotiaiden väestöön on Pornaisissa laskenut (vuonna 2018: 0,5 % -> v. 2019: 0,4 %). Laitoshoidon hoitovuorokaudet 67 vrk.

Terveyspalvelut ja sairaanhoito

- Vastaanottopalvelujen tietopaketti ylittyi n. 0,09 Me lähinnä henkilöstökuluista, lääkäripalvelujen ostoista ja hoitotarvikejakelusta johtuen
- Kuntoutuksen tietopaketti ylittyi n. 0,15 Me, koska Kiljavan määräraha (0,09 Me) on hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketissa, mutta toteutuma kuntoutuksen tietopaketissa

Suoritteet

Tietopaketti ja palvelu	Suorite	Kuntayhtymä	Kunta	Kunnan osuus suoritteista
Vastaanottopalvelujen tietopaketti				
Lääkärin ja hoitajan vastaanottopalvelut	Käynnit	326 332	11 114	3 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti				
Suun terveydenhuolto peruspalvelut	Käynnit	217 169	4 900	2 %
Kuntoutuksen tietopaketti				
Avokuntoutus, ei kotona tapahtuva	Käynnit	48 315	1 137	2 %
Apuvälinepalvelut	Käynnit	7 690	140	2 %
Kotikuntoutus	Käynnit	5 045		
Vammaisten palvelujen tietopaketti				
Sosiaalityö ja -ohjaus	Asiakkaat	4 191	61	1 %
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti				
Sosiaalityö ja -ohjaus	Asiakkaat	5 558	47	1 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti				
Kotihoito	Käynnit	899 090	28 805	3 %
Tehostettu asumispalvelu	Hoitopäivät	442 308	15 263	3 %
Perustason kuntoutus- ja akuuttiosastoahoito	Hoitopäivät	117 388	2 039	2 %
Pitkäaikaislaitoshoito	Hoitopäivät	37 014	214	1 %
lääkkäiden sosiaalityö ja -ohjaus	Asiakkaat	1 646	39	2 %
Perhehoito	Hoitopäivät			
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti				
Lastenneuvolapalvelu	Käynnit	86 162	2 378	3 %
Kouluterveydenhuollon palvelut	Käynnit	85 149	2 232	3 %
Kasvatus- ja perheneuvonta	Käynnit	26 719	633	2 %
Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus	Asiakkaat	4 480	115	3 %
Lastensuojelun avohuolto	Asiakkaat	388		
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti				
Mielenterveysasiakkaan palveluasuminen	Hoitopäivät	4 165	980	24 %
Mielenterveysavohoito ja -kuntoutus	Käynnit	21 137	279	1 %
Päihdeavohoito- ja kuntoutus	Käynnit	26 764	177	1 %

8.2 Kuntakehitystoimiala

Kuntakehitystoimialan tehtävänä on vastata kunnan kiinteän omaisuuden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta kunnan säännösten mukaan. Tehtäväalueeseen sisältyy myös kunnan keskitetyt ruoka- ja siivouspalvelut sekä ICT-palveluiden koordinointi.

ulkoiset ja sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	5 126 946	4 884 694	130 000	5 014 694	5 145 315	-130 621	103
TOIMINTAMENOT	-3 581 577	-4 101 424	-18 636	-4 120 060	-3 710 418	-409 642	90
TOIMINTAKATE	1 545 369	783 270	111 364	894 634	1 434 893	-540 259	160

ulkoiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	2 398 061	1 821 193	130 000	1 951 193	2 037 486	-86 293	104
TOIMINTAMENOT	-3 437 851	-3 989 633	-18 636	-4 008 269	-3 572 758	-435 511	89
TOIMINTAKATE	-1 039 790	-2 168 440	111 364	-2 057 076	-1 535 272	-521 804	75

sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	2 728 886	3 063 501	0	3 063 501	3 107 829	-44 328	101
TOIMINTAMENOT	-143 726	-111 791	0	-111 791	-137 770	25 979	123
TOIMINTAKATE	2 585 159	2 951 710	0	2 951 710	2 970 059	-18 349	101

Talousarvion toteutuminen: Koko toimiala pysyi talousarviossa. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun sekä vesihuoltolaitoksen osalta tuli ylityksiä toimintamenoissa.

8.2.1 Tekninen hallinto

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	2 459 €	1 000 €	0 €	1 000 €	3 401 €	-2 401 €	340
TOIMINTAMENOT	-594 803 €	-689 800 €	8 639 €	-681 161 €	-625 994 €	-55 167 €	92
TOIMINTAKATE	-592 344 €	-688 800 €	8 639 €	-680 161 €	-622 593 €	-57 568 €	92

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	22 €	0 €	0 €	0 €	212 €	-212 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-592 403 €	-671 703 €	8 639 €	-663 064 €	-623 694 €	-39 370 €	94
TOIMINTAKATE	-592 381 €	-671 703 €	8 639 €	-663 064 €	-623 482 €	-39 582 €	94

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	2 437 €	1 000 €	0 €	1 000 €	3 189 €	-2 189 €	319
TOIMINTAMENOT	-2 400 €	-18 097 €	0 €	-18 097 €	-2 300 €	-15 797 €	13
TOIMINTAKATE	37 €	-17 097 €	0 €	-17 097 €	889 €	-17 986 €	-5,2

Talousarvion toteutuminen: Tulosalue pysyi talousarviossa.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen maksuosuudet (382 884 €) sisältyvät teknisen hallinnon kustannuksiin yhteistoimintaosuutena.

Ympäristöohjelman tarkistustyöhön, ilmastovaikutusten arviointiin sekä uusiutuvan energian kuntakatselmukseen oli varattu 30.000 €:n määräraha palvelujen ostoon. Määräraha jäi käyttämättä ja siirtyi vuodelle 2020.

Kunnanhallituksen alaisuudessa kokoontui talousarviokaudella kuntakehitysjaosto, jonka tehtävänä on valmistella kuntakehityksen ja elinvoimaohjelman mukaisia tehtäviä. Kuntakehitysjaosto kokoontui 5 kertaa vuoden 2019 aikana.

Henkilöstömäärä: tekninen johtaja

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
1. Virheettömät hankintakilpailutukset sekä asiakirja-, kokous yms. valmistelu.	1. Ei menettelytavoista johtuvia oikaisuvaatimuksia eikä valituksia.	1. Menettelytavoista ei tehty oikaisuvaatimuksia tai valituksia vuoden 2019 aikana. Tavoite toteutui
2. Viihtyisä ja houkutteleva kunta. Elinvoimaohjelman toteuttaminen.	2. Talousarvion tavoitteiden asettaminen	2. Edettiin tavoitteiden suuntaisesti, mutta houkuttelevuuden lisäämisessä on vielä haasteita.
3. Kunnan lakisääteisten palveluiden digitalisoinnin käynnistämisen edistäminen ja ylläpito.	3. Kunnan digitaalisen karttamateriaalin kerääminen ja paikatiedon kerääminen. Digitaalisten palveluiden ajantasaisuuden tarkastus kerran toimintakaudessa (suomi.fi) ja niihin liittyvien virheiden lukumäärä.	3. Suomi.fi palvelu pidettiin ajantasalla tekemällä päivityksiä ja muutoksia tarpeen mukaisesti. Paikatietoon liittyvät tavoitteiden toteuttaminen siirtyi vuodelle 2020.
4. Kuntalaisten palautteen kerääminen ja osallistaminen.	4. Reklamaatioiden ja kuntalaisten ohjauksen lukumäärien ja asiasisältöjen tarkastelu. Kuntalaisten palautteiden arviointi (sähköpostit, puhelin, muut sähköiset viestimet). Aloitteiden käsittelymekanismien luominen.	4. Kuntalaisten palautteiden käsittelymekanismia ei uudistettu tilikaudella.

8.2.2 Kaavoitus

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-77 906 €	-161 061 €	2 017 €	-159 044 €	-60 610 €	-98 434 €	38
TOIMINTAKATE	-77 906 €	-161 061 €	2 017 €	-159 044 €	-60 610 €	-98 434 €	38

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-77 613 €	-160 561 €	2 017 €	-158 544 €	-60 339 €	-98 205 €	38
TOIMINTAKATE	-77 613 €	-160 561 €	2 017 €	-158 544 €	-60 339 €	-98 205 €	38

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-293 €	-500 €	0 €	-500 €	-271 €	-229 €	54
TOIMINTAKATE	-293 €	-500 €	0 €	-500 €	-271 €	-229 €	54

Talousarvion toteutuminen: Kaavoitus pysyi talousarviossa. Toimintamenot alittuivat.

Vuoden 2019 aikana saatettiin päätöksentekoa vaille valmiiksi Laidunalueen asemakaava ja Kartanorinteen asemakaavan laajennus sekä aloitettiin Koskitien asemakaavavalmistelu. Pohjoisten kylien keskeiset kyläalueet kaava-hanke ei edennyt siinä muodossa kuin oli suunniteltu. Uudenlaista lähestymistapaa mietitään vuoden 2020 aikana. Pornaisten portin asemakaavan laajennuksen aloittamista valmisteltiin.

Luovutusvalmiit asemakaavatontit 31.12.2019

	kpl	rakennusoikeus m ²
Omakotitontit	15	n. 6 100
Omakotitontit (Kartanorinne)	13	n. 4 000
Rivitalotontit	1	1 492
Yritystontit	2	1 651
Yritystontit / Portin alue	9	37 149
Kerrostalotontit	1	2 400

Vuoden 2019 aikana myytiin 2 omakotitonttia asemakaava-alueelta.

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Kaavoitusohjelman toteuttaminen	Asemakaavoitettuja omakoti- ja teollisuustontteja on riittävästi tarjolla.	Kaavoitusohjelma toteutui pääosin. Asemakaavoitettuja omakoti- ja teollisuustontteja oli tarjolla riittävästi.

8.2.3 Kiinteistötoimi

Kiinteistötoimi rakennuttaa, ylläpitää ja vuokraa kunnan toimialoille niiden toiminnan edellyttämiä tiloja. Tilat ovat toimintaan sopivia, tarkoituksenmukaisia, turvallisia, monikäyttöisiä ja kustannuksiltaan kilpailukykyisiä. Kiinteistötoimen alle kuuluvat vuokratilat ja ruoka- ja puhdistuspalvelut sekä rakennusten kunnossapito. Sisäisen vuokran periaate on ollut käytössä koko kunnan kiinteistökannassa vuoden 2013 alusta lukien.

ulkoiset ja sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	4 045 681	4 017 094	0	4 017 094	3 946 883	70 211	98
TOIMINTAMENOT	-2 016 179	-2 316 263	-40 992	-2 357 255	-2 105 268	-251 987	89
TOIMINTAKATE	2 029 502	1 700 831	-40 992	1 659 839	1 841 616	-181 777	111

ulkoiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	1 366 258	991 193	0	991 193	892 285	98 908	90
TOIMINTAMENOT	-1 875 176	-2 223 169	-40 992	-2 264 161	-1 970 080	-294 081	87
TOIMINTAKATE	-508 917	-1 231 976	-40 992	-1 272 968	-1 077 795	-195 173	85

sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	2 679 423	3 025 901	0	3 025 901	3 054 598	-28 697	101
TOIMINTAMENOT	-141 003	-93 094	0	-93 094	-135 187	42 093	145
TOIMINTAKATE	2 538 419	2 932 807	0	2 932 807	2 919 411	13 396	100

Talousarvion toteutuminen: Talousarvio toteutui lähes suunnitelman mukaan. Asuntojen vuokratuotoissa jäätin hieman talousarviosta.

8.2.3.1 Ruoka- ja puhdistuspalvelut

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	840 392 €	815 600 €	0 €	815 600 €	849 714 €	-34 114 €	104
TOIMINTAMENOT	-734 896 €	-698 047 €	-70 000 €	-768 047 €	-754 580 €	-13 467 €	98
TOIMINTAKATE	105 497 €	117 553 €	-70 000 €	47 553 €	95 134 €	-47 581 €	200

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	4 281 €	0 €	0 €	0 €	13 481 €	-13 481 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-734 896 €	-698 047 €	-70 000 €	-768 047 €	-754 580 €	-13 467 €	98
TOIMINTAKATE	-730 614 €	-698 047 €	-70 000 €	-768 047 €	-741 099 €	-26 948 €	96

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	836 111 €	815 600 €	0	815 600 €	836 233 €	-20 633 €	103
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	836 111 €	815 600 €	0	815 600 €	836 233 €	-20 633 €	103

Talousarvion toteutuminen: Talousarvio toteutui suunnitelman mukaisesti.

Ruoka- ja puhdistuspalvelut ovat kuntakehitystoimialan alainen yksikkö. Ruokapalvelut vastaavat kunnan koulujen ruokapalveluista. Pornaisten kunnan kouluilla on yksi valmistuskeittiö, sekä kaksi jakelukeittiötä.

Puhdistuspalvelulla oli 6 henkilöä ja ruokapalvelulla 7 henkilöä palveluksessa vuonna 2019. Heidän lisäksi oli palveluksessa 1 ruoka- ja puhdistuspalvelupäällikkö.

Vuonna 2019 otettiin käyttöön digitaalinen omavalvontajärjestelmä Fredman Pro.

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Ruoka- ja puhdistuspalveluiden ammattitaidon ja työmotivaation ylläpitäminen, sekä kehittäminen koulutuksilla, ohjauksilla ja työhön perehdyttämisellä. Asiakastyytyväisyyden jatkuva parantaminen.	Asiakastyytyväisyyskyselyt, laatu- kierrokset, henkilökohtaiset keskustelut asiakkaiden, sekä henkilökunnan kanssa.	Vahvistettu kuukausipalaverien käytäntöä ja sisältöä. Työmotivaatiota tehostettiin ulko- koulutuksella, sekä ammatillista taitotietoa päivitettiin myös koulu- tuksella. Kehityskeskustelut pidettiin koko henkilöstölle. Asiakkaiden toiveita saatettiin käy- täntöön.

Ruokahuolto	TP2018	TA2019	TOT2019
Henkilöstö	7	7	7
Ateriat/pv	920	900	960
Ateriat/v (188 pv)	172 960	169 200	180 840
Aterian hinta/pv (sis. aineet ja palkat)	2,79	2,95	2,95

8.2.3.2 Rakennusten kunnossapito

ulkoiset ja sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	3 157 876	3 101 494	0	3 101 494	3 025 575	75 919	98
TOIMINTAMENOT	-1 236 775	-1 558 216	29 008	-1 529 208	-1 301 216	-227 992	85
TOIMINTAKATE	1 921 100	1 543 278	29 008	1 572 286	1 724 359	-152 073	110

ulkoiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	1 314 564	891 193	0	891 193	807 209	83 984	91
TOIMINTAMENOT	-1 095 772	-1 465 122	29 008	-1 436 114	-1 166 028	-270 086	81
TOIMINTAKATE	218 792	-573 929	29 008	-544 921	-358 819	-186 102	66

sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	1 843 312	2 210 301	0	2 210 301	2 218 366	-8 065	100
TOIMINTAMENOT	-141 003	-93 094	0	-93 094	-135 187	42 093 €	145
TOIMINTAKATE	1 702 308	2 117 207	0	2 117 207	2 083 178	34 029	98

Talousarvion toteutuminen: Talousarvio toteutui lähes suunnitelman mukaan.

Toteutettuja suunnitelmallisia peruskorjaustöitä vuonna 2019 olivat:

Yhtenäiskoulu

- huoltomaalaukset ulkopuolella
- yläpohjan tuuletuksen lisäys
- lv-kanavien eristeiden korjaus
- vesikaton paikkaustyöt
- teknisentyön tilojen lv-kanavien puhdistus ja paineilmaputkiston loppuun saattaminen

Kirveskosken ala-aste

- vesivuotokorjaus

Wanha koulu

- jätevesi runkolinjan korjaus

esikoulu

- lv-kanavien puhdistus ja säätö

Parkkojan ala-aste

- keittiön viilennys

Mika Waltarin koulu

- kameravalvonnan lisäys

Värttinä ja Pellava

- kattojen pesu ja pinnoitus
- Värttinän sisäänkäyntikatoksen korjaus

Suunnitelman mukaiset toteutumattomat korjaukset suoritetaan vuoden 2020 aikana.

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Kunnanhallitus hyväksyy kiinteistöjen vuosi- ja peruskorjaussuunnitelman talousarviovuodelle ja suunnitelmakaudelle vuonna 2013 hyväksytyn kunnan kiinteistöjen ylläpito-, korjaus ja kehitysohjelman tavoitteiden mukaisesti.	Vuosi- ja peruskorjaustyöt on tehty hyvää rakentamistapaa noudattaen.	Toteutetut vuosi- ja peruskorjaustyöt on tehty hyvää rakentamistapaa noudattaen. Peruskorjaussuunnitelma toteutui osittain, kaikkia suunniteltuja korjauksia ei ehditty toteuttamaan vuoden 2019 aikana.

Määrätavoitteet	TA 2019	TOT2019
Rakennuskanta		
Omat m2	22 267	29 467
Omat m3	105 155	139 159
Vuokratut (1.1.2019 K-U SOTE) m2	5 613	3 022
Vuokratut (1.1.2019 K-U SOTE) m3	16 839	9 066
Kunnossapitomenot*		
€/m2	51,90	44,16
€/m3	10,99	9,35

*laskettu käyttäen kaavaa: toimintakulut/m2. Talousarviossa käytetty tarkistettua rakennuskannan neliömäärää.

8.2.4 Liikenneväylät, yleiset alueet, maaperän puhdistus

Liikenneväylien ja yleisten alueiden tehtäviin kuuluu suunnitella, rakentaa ja ylläpitää asemakaava-alueiden katuverkkoa, viher- ja virkistysalueita sekä päättää kunnan myöntämistä yksityistieavustuksista.

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	124 045 €	0 €	0 €	0 €	4 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-213 190 €	-296 100 €	3 708 €	-292 392 €	-221 001 €	-71 391 €	76
TOIMINTAKATE	-89 145 €	-296 100 €	3 708 €	-292 392 €	-220 998 €	-71 394 €	76

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	124 045 €	0 €	0 €	0 €	4 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-213 190 €	-296 100 €	3 708 €	-292 392 €	-221 001 €	-71 500 €	76
TOIMINTAKATE	-89 145 €	-296 100 €	3 708 €	-292 392 €	-220 998 €	-71 500 €	76

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00

Talousarvion toteutuminen: Talousarvio toteutui suunnitelman mukaan.

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Katuja ja liikenneväyliä rakennetaan/ korjataan vuosittain hyväksytyn korjaussuunnitelman/ investointiohjelman mukaisesti.	Korjattujen katualueiden määrä.	Katualueita korjattiin hyväksytyn investointiohjelman mukaisesti.
Kunnan liikennemerkit saadaan sähköiseen rekisteriin. Toteutetaan yhtenäisiä liikennemerkkiratkaisuja liikenne- ja huoltoturvallisuuden parantamiseksi.	Saatujen asiakaspalautteiden määrä.	Korvausvaatimuksia hoitotason laiminlyönneistä ei esitetty, tavoite toteutui.
Viheralueiden hoito toteutetaan hoitoluokituksen mukaisesti.	Korvausvaatimusten lukumäärä/ myönnetyt korvaukset laiminlyönneistä.	Kunnan liikennemerkit tallennettiin sähköiseen rekisteriin, tavoite toteutui.
Puisto- ja metsäalueiden hoitoon saadaan lisää henkilösursseja (elinvoimaohjelma, viihtyisä ja turvallinen kunta).		Viheralueiden hoito toteutettiin hoitoluokituksen mukaisesti, tavoite toteutui.
		Puisto- ja metsäalueiden hoitoon ei hankittu lisäresursseja, tavoite ei toteutunut.
Liikenneväylinen talvihoito hyväksytyn alueurakkakilpailun hoitotasojen mukaisesti.	Palautteiden lukumäärä	Liikenneväylien talvihoito toteutui hoitotasojen mukaisesti. Palautteiden lkm 10 kappaletta.

Liikenneväylät, yleiset alueet, maaperän puhdistus			
	TP2018	TA2019	TOT2019
Kaavatiet km	14,7	15	15,5
Avustettavat yksityistiet km	134	134	126
Tievalaistuspaikkoja kpl	1010	1050	1099

Uusia katuja rakennettiin seuraavasti:

- Kartanorinteen asemakaava-alueen kadut

Olemassa olevia katuja korjattiin/päällystettiin:

- Latiskantie
- Portin alueen asemakaavakadut
- Ylijoen asemakaavakadut
- Jokikuja

8.2.5 Vesilaitos

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	918 257 €	801 600 €	0 €	801 600 €	938 110 €	-136 510 €	117
TOIMINTAMENOT	-605 352 €	-512 750 €	6 421 €	-506 329 €	-566 219 €	59 890 €	112
TOIMINTAKATE	312 906 €	288 850 €	6 421 €	295 271 €	371 891 €	-76 620 €	126

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	871 231 €	765 000 €	0 €	765 000 €	888 069 €	-123 069 €	116
TOIMINTAMENOT	-605 352 €	-512 750 €	6 421 €	-506 329 €	-566 219 €	59 890 €	112
TOIMINTAKATE	265 880 €	252 250 €	6 421 €	258 671 €	321 850 €	-63 179 €	124

Toimialat osastoittain sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	47 026 €	36 600 €	0 €	36 600 €	50 041 €	-13 441 €	137
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	47 026 €	36 600 €	0 €	36 600 €	50 041 €	-13 441 €	137

Talousarvion toteutuminen: Nivokselta saadun selvityksen mukaan käyttötalousmenoja on vuonna 2019 rasittanut mm. muutama putkirikko ja inworks asianhallintajärjestelmä. Lisäksi henkilöstömenot ovat kasvaneet viimeisen viiden vuoden aikana, kun vesihuollon operointikriteerit ovat tiukentuneet viime vuosina, joka on vaatinut mm. henkilöstön kouluttamista ja lisävaatimuksia dokumentointiin.

Vesihuoltolaitoksen toiminta on raportoitu kokonaisuudessaan erillisessä toimintakertomuksessa. Vesihuoltolain muutoksen (22.8.2014/681) mukaan kunnan tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toimintoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava toimintakertomus sekä kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot.

8.2.6 Maa- ja metsätilat

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	36 504 €	65 000 €	130 000 €	195 000 €	256 917 €	-61 917 €	132
TOIMINTAMENOT	-4 348 €	-30 200 €	378 €	-29 822 €	-17 720 €	-12 102 €	59
TOIMINTAKATE	32 156 €	34 800 €	130 378 €	165 178 €	239 197 €	-74 019 €	145

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	36 504 €	65 000 €	130 000 €	195 000 €	256 917 €	-61 917 €	132
TOIMINTAMENOT	-4 348 €	-30 200 €	378 €	-29 822 €	-17 720 €	-12 102 €	59
TOIMINTAKATE	32 156 €	34 800 €	130 378 €	165 178 €	239 197 €	-74 019 €	145

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00

Talousarvion toteutuminen: Metsän myyntitulot toteutuivat talousarviota suurempina.

Metsäsuunnitelman 2018-2027 mukaista metsän hoitoa.

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Metsien järjestelmällinen hoito, suunnitelmallisten harvennusten ja hakkuiden toteuttaminen. Ilmastopoliittisten tavoitteiden huomioiminen metsien hoidossa.	Metsäsuunnitelman toteutumisen seuranta. Metsänhoito- ja myyntitulojen määrä.	Maa- ja metsätiloja on hoidettu metsäsuunnitelman mukaisesti. Metsänhoito- ja myyntitulojen määrä on ylittynyt talousarviosta. Tavoite on toteutunut.

8.2.7 Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-69 800 €	-95 250 €	1 193 €	-94 057 €	-113 716 €	19 659 €	121
TOIMINTAKATE	-69 800 €	-95 250 €	1 193 €	-94 057 €	-113 716 €	19 659 €	121

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-69 769 €	-95 150 €	1 193 €	-93 957 €	-113 705 €	19 748 €	121
TOIMINTAKATE	-69 769 €	-95 150 €	1 193 €	-93 957 €	-113 705 €	19 748 €	121

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-30 €	-100 €	0 €	-100 €	-11 €	-89 €	11
TOIMINTAKATE	-30 €	-100 €	0 €	-100 €	-11 €	-89 €	11

Talousarvion toteutuminen: Vuoden 2018 rakennusvalvonnan loppulasku 31 450 euroa tuli vasta marras-kuussa, eikä sitä ollut kirjattu vuodelle 2018 velaksi. Vuoden 2019 loppulasku on kirjattu vuoden 2019 menoksi, jolloin tilikaudelle 2019 on enemmän menoja kuin oli talousarviossa arvioitu.

Rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluosasto on toiminut vuoden 2006 alusta alkaen neljän kunnan Askolan, Pornaisten, Pukkilan ja Myrskylän yhteistyönä. Askolan kunta on ns. isäntäkunta ja muut sopijakunnat ostavat palvelut isäntäkunnalta. Kustannukset jaetaan toteutuneiden lupamäärien ja muiden mitattavien suoritteiden perusteella, joista on sovittu yhteistyösopimuksessa.

Yksityistieasioiden käsittely siirtyi 1.6.2017 kuntien yhteisen ympäristö- ja rakennuslautakunnan alaisuuteen perustetun tieasioita hoitavan elimen tehtäväksi. Vuoden 2020 alusta yksityistieasioiden käsittely on siirtynyt pois kunnalta. Yksityistieavustukset jätettiin kuitenkin kuntien päätettäväksi

Toimielimen talousarvio ja taloussuunnitelma tavoitteineen hyväksytään isäntäkunnan talousarvion käsitelystä.

Päivystykset on toteutettu kunnittain. Rakennustarkastaja päivystää Pornaisten kunnanvirastolla torstaisin klo 16 - 18, muulloin sopimuksen mukaan. Ympäristönsuojelusihteeri on tavattavissa pääsääntöisesti keski- viikkoisin ja /tai sopimuksen mukaan.

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Työn ja toiminnan kehittäminen. Asiakastyytyväisyyden parantaminen. Sähköisen rakennuslupakäsittelyn (lupapiste.fi) käyttöönoton jatkaminen. Kiinteistöveroselvitysten toteuttaminen kuntatasolla.	Asiakaspalautteet. Sähköisesti käsiteltyjen ja myönnettyjen rakennuslupien ja ympäristölupien määrä.	Rakennusvalvonnassa käsiteltiin sähköisesti kaikki rakennus- ja toimenpideluvat vuonna 2019. Kiinteistöveroselvitys toteutui suunnitelman mukaisesti.

Rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojelu			
	TP2018	TA2019	TOT2019
Myönnettyt			
Rakennus- ja toimenpideluvat	61	80	71
Ympäristöluvat	0	5	2
Maa-ainesluvat	0	5	1

8.3 Sivistystoimiala

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjastopalvelujen ja vapaa-aikapalvelujen asioista. Varhaiskasvatus siirtyi kunnan omaksi toiminnaksi 1.1.2019 alkaen.

ulkoiset ja sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	592 708	607 480	36 000	643 480	732 460	-88 980	114
TOIMINTAMENOT	-8 849 743	-12 018 589	114 519	-11 904 070	-12 286 308	382 238	103
TOIMINTAKATE	-8 257 035	-11 411 109	150 519	-11 260 590	-11 553 848	293 258	103

ulkoiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	592 708	607 480	36 000	643 480	732 460 €	-88 980	114
TOIMINTAMENOT	-6 342 145	-9 142 863	114 519	-9 028 344	-9 398 948 €	370 604	104
TOIMINTAKATE	-5 749 437	-8 535 383	150 519	-8 384 864	-8 666 488 €	281 624	103

sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0 €	0	0,0
TOIMINTAMENOT	-2 507 598	-2 875 726	0	-2 875 726	-2 887 360 €	11 634	100
TOIMINTAKATE	-2 507 598	-2 875 726	0	-2 875 726	-2 887 360 €	11 634	100

Talousarvion toteutuminen: Sivistystoimialan ylityksissä näkyy erityisesti varhaiskasvatushenkilöstön siirto, joiden osalta ei ollut talousarviossa huomioitu henkilöstön lomapalkkavelkaa (227 852 euroa) ja tuloissa näkyy vastaavasti laskutettu lomapalkkavelka 156 741 euroa. Henkilöstömenot toteutuivat sivistystoimessa kaikkiaan ennakoitua suurempina. Sivistystoimialan ylitykset on hyväksytty valtuustossa 24.2.2020 § 9.

8.3.1 Sivistystoimen hallinto

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	68 000 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-109 066 €	-133 348 €	1 670 €	-131 678 €	-150 838 €	19 160 €	114,6
TOIMINTAKATE	-41 066 €	-133 348 €	1 670 €	-131 678 €	-150 838 €	19 160 €	114,6

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	68 000 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-105 832 €	-106 646 €	1 670 €	-104 976 €	-143 450 €	38 474 €	136,7
TOIMINTAKATE	-37 832 €	-106 646 €	1 670 €	-104 976 €	-143 450 €	38 474 €	136,7

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-3 235 €	-26 702 €	0 €	-26 702 €	-7 388 €	-19 314 €	27,7
TOIMINTAKATE	-3 235 €	-26 702 €	0 €	-26 702 €	-7 388 €	-19 314 €	27,7

Talousarvion toteutuminen: Sivistystoimen hallinnon talousarviossa ei ollut huomioitu koko vuoden palkkamenot ja toteutuma oli arvioitua suurempi.

Sivistyslautakunta ohjaa sivistystoimen toimintaa strategian ja hyvinvointiohjelman avulla. Hyvinvointiohjelmassa toimialaa ohjaavat teemat ovat ennalta ehkäisy, viihtyisä ympäristö, osallistaminen ja sähköinen asiointi. Kokouksia pidettiin yhdeksän kappaletta vuonna 2019.

Tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Lapsen ja nuoren saumattoman polun kehittämisen varhaiskasvatuksesta opetukseen ja toiselle asteelle	Siirtymävaiheiden käytäntöjä on tarkasteltu varhaiskasvatuksen siirtymisen yhteydessä.
Hyvinvointia tukevien toimintamallien ja -ympäristöjen kehittäminen kaiken ikäisille käyttäjille	Kouluissa on toiminut kevästä 2019 alkaen hyvinvointiopettaja, jonka tehtävänä on tukea Pornaisten koululaisten hyvinvointia. Hyvinvointiopettaja toimii läheisessä yhteistyössä opiskeluhoiton sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhdistystalo Pytinki otettiin kaikenikäisten kuntalaisten käyttöön elokuussa 2019.
Erityisen tuen kehittäminen kokonaisuutena tukeutuen alueellisiin rakenteisiin	Pornaisten osallistuu tukea tuen järjestäjille koulutukseen, jossa suunnitellaan tuen järjestämisen muotoja. Koulutus alkoi 10/2019.
Pornaisten 150- juhlavuoden tapahtumat	Elokuussa 2019 järjestettiin kaikkien kuntalaisten yhteiset juhlat. Juhlavuotta on juhlittu lisäksi yksikkökohtaisten tapahtumien ja projektien avulla.
Kerhotoiminnan kasvattaminen seurojen/yhdistysten avulla kaikkien koulujen koulupäivien yhteyteen	Kerhotoimintaa on toteutettu hankerahoituksen mukaisessa laajuudessa. Kerhojen määrä on vastannut edellisten vuosien tasoa.
Yhtenäiskoulun alueen kehittäminen koko sivistötoimen näkökulmasta	Kuntokartoitus aloitettiin syksyllä 2019. Alueen suunnittelua jatketaan taousarviovuonna 2020 ja suunnitteluvuosina.

8.3.2 Varhaiskasvatus

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	283 000 €	0 €	283 000 €	478 423 €	-195 423 €	169,1
TOIMINTAMENOT	0 €	-3 176 765 €	39 786 €	-3 136 979 €	-3 250 577 €	113 598 €	103,6
TOIMINTAKATE	0 €	-2 893 765 €	39 786 €	-2 853 979 €	-2 772 154 €	-81 825 €	97,1

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	283 000 €	0 €	283 000 €	478 423 €	-195 423 €	169,1
TOIMINTAMENOT	0 €	-2 809 389 €	39 786 €	-2 769 603 €	-2 864 161 €	94 558 €	103,4
TOIMINTAKATE	0 €	-2 526 389 €	39 786 €	-2 486 603 €	-2 385 738 €	-100 865 €	95,9

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	0 €	-367 376 €	0 €	-367 376 €	-386 415 €	19 039 €	105,2
TOIMINTAKATE	0 €	-367 376 €	0 €	-367 376 €	-386 415 €	19 039 €	105,2

Talousarvion toteutuminen: Mustijoen perusturva lakkautettiin 31.12.2018 ja varhaiskasvatus siirrettiin takaisin kunnan järjestettäväksi. Siirron vaikutuksia ei osattu arvioida talousarviovaiheessa ja joulukuussa tehty varhaiskasvatushenkilöstön lomapalkkajaksotus lisäsi lomapalkkaa 227 852 euroa. Mäntsälästä siirtyneiden henkilöiden lomapalkkavelkaa 31.12.2018 tilanteesta vastaavasti laskutettiin 156 741 euroa Mäntsälän kunnalta. Lomapalkkavelan nettovaikutus oli -71 111 euroa.

Tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Varhaiskasvatuksen järjestäjän muutoksen toteuttaminen mahdollisimman sujuvasti lasten, huoltajien ja henkilöstön näkökulmasta	Varhaiskasvatuksen siirtyminen Pornaisten kunnan omaksi toiminnaksi on sujunut huoltajien ja lasten näkökulmasta pääosin sujuvasti. Arjen toimintaan muutos ei aiheuttanut havaittavia muutoksi. Asiakastietojärjestelmän vaihtumisen yhteydessä viivästystä on kuitenkin tapahtunut mm. laskutuksen osalta.
Palveluverkon kehittäminen - siirtyminen yhden päiväkodin malliin	Linnunlaulun päiväkodin laajennuksen suunnittelu valmistui pääosin vuoden 2019 aikana.
Kuntakohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen	Pornaisten kunnan oma varhaiskasvatussuunnitelma valmistui kesällä 2019. Lautakunta hyväksyi kunta-kohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman kesäkuussa 2019.

Pornaisten kunta/ kunnallinen varhaiskasvatus	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Päiväkotihoido	119	115	110	105
Perhepäivähoito	30	26	22	20
Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	37	36	34	30
Kunnallinen varhaiskasvatus yht.	186	177	166	155

Pornaisten kunta/ yksityinen varhaiskasvatus	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Päiväkotihoido/ryhmäperhepäivähoito	48	45	42	40
Perhepäivähoito	24	22	20	18
Yksityinen varhaiskasvatus yht.	72	67	64	58

8.3.3 Esi- ja perusopetus

ulkoiset ja sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	420 604	244 630	0	244 630	179 465	65 165	73
TOIMINTAMENOT	-7 935 447	-7 907 024	99 025	-7 807 999	-8 067 139	259 140	103
TOIMINTAKATE	-7 514 843	-7 662 394	99 025	-7 563 369	-7 887 674	324 305	104

ulkoiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	420 604	244 630	0	244 630	179 465	65 165	73
TOIMINTAMENOT	-5 585 932	-5 584 561	99 025	-5 485 536	-5 732 844	247 308	105
TOIMINTAKATE	-5 165 328	-5 339 931	99 025	-5 240 906	-5 553 379	312 473	106

sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0	0	0,00
TOIMINTAMENOT	-2 349 515	-2 322 463	0	-2 322 463	-2 334 295	11 832	101
TOIMINTAKATE	-2 349 515	-2 322 463	0	-2 322 463	-2 334 295	11 832	101

Talousarvion toteutuminen: Talousarviossa oli arvioitu kertyvän hanketuloja, joista osa (141 332 euroa) jäi käyttämättä vuonna 2019 ja siirrettiin vuodelle 2020, jolloin myös menot toteutuvat. Vuonna 2018 hanketuloja ei ollut jaksettu tilikausille ja osa vuoden 2019 menoihin saaduista tuista oli kirjattu jo vuoden 2018 tilinpäätökseen tuloksi. Lokakuussa valtuuston päätöksen mukaan tehtiin kohdentamaton talousarviomuutos, jonka vaikutus perusopetukseen oli 99 025 euroa. Esi- ja perusopetuksen palkkamenot toteutuivat budjetoitua suurempina.

Tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
OPS 2016 käyttöönoton eteneminen	Kaikilla ikäluokilla on käytössä vuonna 2016 voimaan tullut opetussuunnitelma. Syksyllä 2019 aloitettiin arvioinnin päivittäminen valtakunnallisten perusteiden luonnosten valmistuttua. Sen lisäksi kaikissa kouluissa käynnistettiin toimintakulttuurin tarkastelu perusteiden pohjalta. Opettajia on koulutettu sekä arviointiin että toimintakulttuuriin liittyen.
Oppilaskuljetusten kilpailuttaminen	Oppilaskuljetukset kilpailutettiin keväällä 2019. Uuden sopimuksen mukaiset syksyn 2019 kuljetusten kokonaiskustannukset vastasivat aiemman sopimuksen kustannuksia.

Pornaisten kunta	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
OPPILASMÄÄRÄ 0-6	544	514	498	483	452
OPPILASMÄÄRÄ 7-9	275	282	252	246	236
OPPILASMÄÄRÄ YHT.	819	796	750	729	688

PORNAISTEN YHTENÄISKOULU

Tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Pornaisten Yhtenäiskoulun keskeinen tavoite tulevina vuosina on oppivan organisaation yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen	Vuoden 2019 painopistealueeksi muodostui opetustavan, oppimisen tuen ja toimintaympäristön päivittäminen opetussuunnitelman luvun neljä mukaiseksi.
Opetusmenetelmien ja oppimisympäristöjen kehittäminen opettajien koulutusten sekä tilauudistusten avulla (TVT, kouluviihtyvyys ja hyvinvointi, koulun tilat).	Opetuksen ja opetusmenetelmien uudistamisen edistämiseksi satsattiin henkilöstön kouluttamiseen. Hyvinvointiopettajan, yhteisöllisen opiskeluhoollon, positiivisen pedagogiikan sekä oppilaiden ideoimien päivien kautta vahvistettiin kouluviihtyvyyttä ja hyvinvointia. Vuoden 2019 aikana hyvinvoinnin teemoja käsiteltiin useissa eri tapahtumissa.

Pornaisten Yhtenäis- koulu	TP2018	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
OPPILASMÄÄRÄ 0-6	284	264	260	248	221
OPPILASMÄÄRÄ 7-9	275	282	252	246	236
OPPILASMÄÄRÄ YHT.	559	546	512	494	457

PARKKOJAN KOULU

Tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Opetusmenetelmien ja oppimisympäristöjen kehittäminen	Opetusmenetelmiä on monipuolistettu ja lisätty opettajien yhteistyötä. Oppimisympäristöä koulurakennuksessa on kehitetty uusilla sisustusratkaisuilla. Oppimisympäristöjä on laajennettu käyttämällä enemmän koulun lähialueita. Lisäksi sähköisessä oppimisympäristössä on sähköisten materiaalien ja oppimisalustojen käyttöä lisätty ja otettu käyttöön esim. uusia sovelluksia.
TVT- taidot	TVT – taidot ovat opettajilla monipuolistuneet ja sitä kautta myös opetuksessa on otettu käyttöön lisää sähköisiä alustoja ja sovelluksia. Koulussa on toiminut kaksi opettajaa digitutoreina. Neljännen luokan digiagentit ovat auttaneet muiden luokkien opettajia ja oppilaita. Sisällöt määräytyvät kunnan digipassissa olevien eri vuosiluokkien tavoitteiden mukaisesti.
Toiminnallinen ja liikunnallinen koulupäivä	Opetusmenetelmissä on lisätty toiminnallisuutta ja oppimisympäristöissä pyritty vaihtelevuuteen. Koulun pihan lähiliikuntapaikka on laajentanut välitunti-pihaa ja lisännyt liikuntatuntien monipuolisuutta.

Oppilaiden ja henkilökunnan hyvinvointi	Koulun rehtori, opettaja ja erityisopettaja ovat osallistuneet kolmeen Uutta koulua – hankkeen ryhmään, joissa on kehitetty koulun käytänteitä liittyen mm. hyvinvointiin. On otettu käyttöön vahvuuksiin perustuva positiivinen pedagogiikka ja pyritty ennaltaehkäisemään syrjäytymistä uusilla välituntikäytännöillä (esim. hengailunurkka). Koululla on toiminut kunnan hyvinvointiopettaja jaksoina kaksi päivää viikossa.
---	---

Parkkojan koulu	TP2018	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
OPPILASMÄÄRÄ 0-6	132	127	126	114	111

MIKA WALTARIN KOULU

Tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Tarkoituksenmukaisen yhteistyön toteuttaminen eri tahojen kanssa siten, että se liittyy oleellisesti opetussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden sekä kunnan Hyvinvointistrategian tavoitteiden saavuttamiseen.	Yhteistyötä on ollut vanhempainyhdistyksen, Laukosken vapaapalokunnan, kunnankirjaston, seurakunnan, vapaa-aikatoimen, eri yhdistysten ja myös yksityishenkilöiden kanssa siten, että yhteistyö on tukenut opetus- ja kasvatustyön tavoitteita ja sisältöjä. Merkittävää yhteistyötä on toteutettu Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen kanssa tarkastelemalla Mustijoen ja Laukosken alueella kasvillisuuden ja Mustijoen erityispiirteitä. Yhteistyö Itä-Uudenmaan metsänhoitoyhdistyksen kanssa sisälsi syksyllä 2019 asiantuntijan opastaman tutustumisen ja toiminnan metsätyyppien tutustumisena. Samoin uutena yhteistyökumppanuutena on ollut kunnan hyvinvointiopettajan erityisosaamisen hyödyntäminen yksilön vahvuuksia korostavan positiivisen pedagogiikan keinoin, hyvinvoinnin lisääminen sekä sosiaalisten suhdetaitojen vahvistaminen. Toiminta on toteutettu yhteistyössä luokanopettajien kanssa siten, että hyvinvointiopettaja on joko mukana luokan projekteissa ja prosessityöskentelyissä tai hänellä on omia em. kuvattujen kasvun osa-alueiden oppitunteja / oppituntisarjoja.

Mika Waltarin koulu	TP2018	TP 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
OPPILASMÄÄRÄ 0-6	128	123	112	121	120

8.3.4 Kulttuuripalvelut

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT %
TOIMINTATULOT	233 €	100 €	0 €	100 €	1 443 €	-1 343 €	1 442,80 %
TOIMINTAMENOT	-2 107 €	-9 526 €	120 €	-9 406 €	-10 678 €	1 272 €	113,53 %
TOIMINTAKATE	-1 874 €	-9 426 €	120 €	-9 306 €	-9 235 €	-71 €	99,24 %

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT %
TOIMINTATULOT	233 €	100 €	0 €	100 €	1 443 €	-1 343 €	1 442,80 %
TOIMINTAMENOT	-2 107 €	-9 526 €	120 €	-9 406 €	-10 678 €	1 272 €	113,53 %
TOIMINTAKATE	-1 874 €	-9 426 €	120 €	-9 306 €	-9 235 €	-71 €	99,24 %

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT %
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00 %
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00 %
TOIMINTAKATE	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00 %

Talousarvion toteutuminen: Vuonna 2019 toteutettiin yhdessä Myrskylän kunnan kanssa kirjallisuushanke, josta saatiin tuloja 1000 euroa. Toimintamenoissa ylittivät palkkakustannukset henkilöstövaihdosten vuoksi.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 2019
Näyttelyt	8	10	9	12

Pornaisten kunnan kulttuuritoimen ohjenuorana on sekä kunnan strategiset tavoitteet että hyvinvointiohjelma. Erityisesti painotamme yhteisöllisyyteen ja osallistuvaan toimintaan.

Vuonna 2019 kulttuuritoimen painopiste oli yhteistyössä Porvoonseudun musiikkiopiston ja Mäntsälän kansalaisopiston kanssa sekä kotiseututuntemuksen lisäämisessä kotiseutukasvatuskursseilla luennoinnin myötä. Lisäksi panostettiin kunnan 150 v. juhlallisuuksiin järjestämällä pääjuhlan konserttia ja kokoamalla Sanapaltin kuvista laaja näyttely.

Jokavuotiseksi tapahtumiksi on suunniteltu konsertteja, kansalaisopiston luentoja ja kotiseututuntemukseen liittyviä luentoja ja tapahtumia. Talousarviovuonna käydään alkuvuodesta läpi vuodesta 2019 saatu palaute ja mietitään kulttuuritoimen suuntaviivoja sen pohjalta. Talousarviovuonna tullaan edelleen painottamaan yhteisöllisyyttä, kotiseututuntemusta ja niihin liittyviä teemallisia toimintoja, sekä pyritään tarjoamaan vähintään yksi kirjailijavierailu vuodessa.

Kulttuuritapahtumia järjestään sekä itsenäisesti että paikallisten kulttuuritoimijoiden, kirjailijoiden, käsityöntekijöiden ja taiteilijoiden kanssa. Kirjastosalissa on kuukausittain vaihtuva näyttely, jossa esitellään yhden taiteilijan teos.

Tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Yhteistyö paikallisten kulttuuritoimijoiden kanssa, osallistuminen yhdistysverkkotapaamisiin.	Toteutui. Yhteistyötä toteutettiin mm. lukupiirien, satutuntien, paneelikeskustelujen, luentojen ja näyttelyiden muodossa.
Kuvasatka Pornaisten historiaan –tapahtumat.	Toteutui. Kuvasatkoja, Jalanjälkiä ja uutta tapahtumaa ”Pornaissa kuvatut elokuvat” järjestettiin yhteensä 7 kertaa.
Pellavasalissa vuoden aikana vähintään yhdeksän näyttelyä.	Toteutui. Näyttelyitä oli Pellavasalissa 12.

Kirjaston tilojen käytön lisääminen kulttuurita- pahtumiin.	Toteutui. Järjestettiin ja annettiin tiloja lainaksi muille toimijoille: luentoja eri aiheista (mm. Kuvit- taja ja taiteilija Martta Wendelin ja elokuvatahti Re- gina Linnanheimo Pornaisissa), kirjaston päivä Minna Canthin hengessä, näyttelyt, konsertit, maalausta- pahtuma, kunnan yhteiseen kesäjuhlaan osallistumi- nen, sotahistorialuennot ja Pornaisissa kuvattujen elokuvien esittäminen Pellavasalissa.
Sanapaltti teemaesittelyt.	Toteutui. Sanapalattia esiteltiin yksittäisille asiakkaille ja varsinainen Sanapalttiin liittyvä esittelytoiminta ajoitettiin elokuulle, jolloin kunta juhli 150 v. synty- mäpäiviä. Sanapaltista valittiin noin 300 valokuvaa, joista 60 painatettiin ja loput liitettiin nonstoppina Pellavasalissa esitettyyn videoon. Video löytyy You- Tubesta hakusanalla Sanapaltti. Järjestettiin Sana- paltti-valokuvanäyttelyn avajaiset ja näyttely oli esillä koko elokuun 2019.
Kuntalaisten tuomien valokuvien ja arkistomateri- aalin käsittely, luettelointi, skannaus ja liittämi- nen Sanapaltti (www.sanapaltti.fi) tietokantaan.	Toteutui. Valokuvia ja arkistomateriaalia skannattiin vuoden 2019 aikana yli 600 yksikköä. Valokuvia on tällä hetkellä Sanapaltti –verkkogalleriassa 3256 kpl. Arkistopuoli avataan 2020.
Valokuvien tunnistusillat.	Toteutui. Valokuvien tunnistaminen painottui yksit- täisten asiakkaiden kanssa kuvien läpikäymiseen ja elokuun näyttelyn yhteydessä tunnistuksiin.
Vähintään 1 kirjailijaluento vuoden aikana.	Toteutui. Kirjailijaluentoja toteutui 5 kpl, lisäksi yksi kirjallisuuden kääntäjän vierailu.

8.3.5 Kirjastopalvelut

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	5 885 €	2 750 €	0 €	2 750 €	4 667 €	-1 917 €	169,7
TOIMINTAMENOT	-308 487 €	-311 795 €	3 905 €	-307 890 €	-331 186 €	23 296 €	107,6
TOIMINTAKATE	-302 602 €	-309 045 €	3 905 €	-305 140 €	-326 519 €	21 379 €	107,0

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2018	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	5 885 €	2 750 €	0 €	2 750 €	4 667 €	-1 917 €	169,7
TOIMINTAMENOT	-223 021 €	-225 435 €	3 905 €	-221 530 €	-244 976 €	23 446 €	110,6
TOIMINTAKATE	-217 136 €	-222 685 €	3 905 €	-218 780 €	-240 309 €	21 529 €	109,8

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-85 466 €	-86 360 €	0 €	-86 360 €	-86 210 €	-150 €	99,8
TOIMINTAKATE	-85 466 €	-86 360 €	0 €	-86 360 €	-86 210 €	-150 €	99,8

Talousarvion toteutuminen: Menojen ylitykseen vaikutti mm. UPS:n hajoaminen, jolloin jouduttiin osta-
maan uusi. Kirjastoon tuli myös uutta henkilökuntaa, jonka johdosta kalusto ja IT-kustannukset olivat nor-
maalia suurempia.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 2019
Kokonaislainaus/vuosi	55 837	56 622	56 100	57 209
Aineistoa/as/kpl	7,95	7,76	8,01	7,83
Lainoja/as/kpl	10,93	11,10	13,8	11,06
Kokonaismenot/as	62,23	60,17	58,62	64,58

Kunnan tehtävänä on yleisten kirjastojen toiminnan järjestäminen. Kirjasto on sekä oppimisympäristö että paikka, josta haetaan omaan arkeen mielekästä tekemistä ja toimintaa. Kirjastopalvelut ovat kaikenikäisten kuntalaisten peruspalveluita. Kirjaston toimintaa ohjaa laki yleisistä kirjastoista sekä kunnan strategia että hyvinvointiohjelma.

Kirjastolla on kuntalaisten elämässä monta roolia ja merkitystä. Talousarviovuonna kirjastossa panostettiin elinikäiseen oppimiseen ja erityisesti digitaalisten taitojen oppimiseen ja ylläpitämiseen. Digitaalkari on kirjastossa tavattavissa yksilöllistä opettamista ja opastamista varten. Kirjastossa oli digipäivä yhteistyössä kansalaisopiston ja pankin kanssa. Digi- ja sometuki eivät rajoitu vain kirjaston palveluihin. Kirjastossa neuvotaan kuntalaisia muun muassa erilaisten julkisten palveluiden sähköisten kanavien käytössä. Kirjastoilla on käytössä digituen eettinen ohje digiapua antaville.

Toinen talousarviovuoden painopiste oli Pornainen 150 vuotta tapahtumien järjestäminen pitkin vuotta. Juhlavuosi näkyi kirjaston toiminnassa muun muassa tavallista laajempaa kulttuuriohjelman tarjontana.

Kirjastosalissa lasten- ja nuortenosasto sai uutta ilmettä, kun sinne hankittiin uusia pyörillä olevia hyllyjä. Pyörillä varustettujen kirjahyllyjen siirtäminen on vaivatonta. Näin saadaan helpommin tilaa kirjastosalin, kun siellä järjestetään yleisötapahtumia.

Kirjaston alakerrassa sijaitsevat Pellavasali ja Mika Waltari -huone. Molempia tiloja voi käyttää erilaisia käyttötarkoituksia varten. Tilojen käyttö on pääsääntöisesti maksutonta. Pellavasali toimii myös lukusalina sekä näyttelytilana. Mika Waltari -huoneeseen on sijoitettu kotiseutukokoelma ja Waltari-kokoelma.

Kirjastossa on langaton verkko, joka kattaa myös alakerran tilat. Pellavasaliin asennettiin kiinteä valkokangas sekä kiinteä videotykki. Toimintakertomusvuonna kirjastoon hankittiin lisenssi, joka oikeuttaa elokuvien näyttämisen kirjastossa. Uusi palvelu on saanut hyvän vastaanoton ja kirjastossa on esitetty eri ikäryhmille sopivia elokuvia.

Kirjaston alakerrassa oleva medialuokkaan hankittiin uudet tietokoneet. Medialuokassa kirjasto tarjoaa esimerkiksi tiedonhaun opetusta, digitaitojen opetusta ja nuorille suunnattu koodauskerho aloittaa siellä toiminnan tammikuussa 2020. Tilaa käyttävät myös kirjaston yhteistyökumppanit, kuten esimerkiksi kansalaisopisto.

Yhteiset tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Seuraavat tunnusluvut ylittävät edellisen vuoden oman kirjastolaitoksen tunnusluvut:	
• kokoelmat/asukasluku	Toteutui.
• hankinnat/asukasluku	Toteutui.
• fyysiset käynnit/asukasluku	Ei toteutunut. Koska kirjasto on verkon kautta avoinna 24/7, ei fyysisiä käyntejä tule entiseen malliin. Tapahtumissa kävi edellistä vuotta enemmän kuntalaisia.
Aineistoa hankitaan vuositason 2 500 kpl/vuosi (seurantatapa: vuotuinen kirjastojen tilastotietokanta).	Ei toteutunut. Koska kirjasto päätti luopua cd-levyjen hankinnasta, niin se selittää, miksi hankintamäärä ei toteutunut.

Yksilöidyt vuositason tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Mikäli Helle-kimppa on laajentunut aikataulun mukaisesti, logistiikan uudelleen miettiminen.	Toteutui. Helle-kimppaan kuuluu nyt 12 kirjastoa ja logistiikka on kuljetusten osalta uudelleen järjestetty. Pornaisten kirjastoon tulee aineistokuljetus kaksi kertaa viikossa. Kuljetusten mukana tulevat seutulainat ovat asiakkaille maksuttomia, kuten kirjastolaki edellyttää.
Helle-kimppan yhteistyön laajentaminen muun muassa yhteisiä hankintoja tekemällä.	Toteutui. Yhteishankintana on hankittu muun muassa e-aineistoja ja Kirjastokino-elokuvapalvelu.
Uuden asiakasliittymän käyttöönotto (Finna).	Toteutui. Finna otettiin käyttöön lokakuussa 2019. Sekä asiakkaat että henkilökunta ovat hyvin tyytyväisiä uuteen verkkokirjastoon.
Kirjastosalin nykyaikaistaminen, osa 1/3.	Toteutui. Kirjastosaliin hankittiin pyörillä olevia kirjahyllyjä. Uudet kalusteet tekivät kirjastosalin monikäyttöisemmäksi.

Alla olevassa taulukossa on kirjastotoimen järjestämät tapahtumat eriteltynä kolmelta viime vuodelta. Ensimmäinen luku taulukossa on tapahtumien määrä ja suluissa on osallistujien määrä. Tapahtumien jaottelu tehdään aluehallintoviraston antaman käyttäjätilaston ohjeistuksen mukaisesti.

Kirjaston tapahtumat	2017	2018	2019
Kotiseutuhistoria A =kuvamatka	6 (167)	9 (207)	3 (92)
Kotiseutuhistoria B=jalanjäljillä	4 (*)	1(25)	1 (29)
Kotiseutuhistoria C=Matka menneeseen	1 (31)	**	**
Tiedonhaun opetus	2 (39)	1 (18)	3 (33)
Kirjavinkkaus	1 (19)	5 (94)	1 (24)
Digi- ja somekoulutus	1 (8)	2 (14)	19 (35)
Kirjastoon tutustuminen = kerrotaan kirjaston toiminnasta, miten aineistoa lainataan/palautetaan, mitä aineistoa kirjastossa on, mitä aineistoa voit käyttää omalta tietokoneelta, miten kirjaston aineisto on järjestetty hyllyihin ja niin edelleen. Kirjastoon tutustuminen suunnitellaan ja räätälöidään jokaiselle ryhmälle ja koululuokalle sopivaksi kokonaisuudeksi.	8(154)	3 (48)	3 (68)
Muu koulutus	1 (2)	6 (16)***	5 (34)
Kirjailijavierailut	2 (*)	1 (*)	6 (52)
Musiikkitapahtumat	6 (249)	5 (150)	15 (*)
Tapahtumat yhteistyössä muiden kanssa	5 (56)***	15 (*)	28 (*)
Satutunnit	4 (65)	8 (110)	9 (108)
Muut tapahtumat	5 (101)***	7	11 (222)***
Elokuvaesitykset – lisenssi ostettu 2019			13 (150)

*= osallistujamäärä ei tiedossa

** = ko. toimintaa ei järjestetty

***= ko. tapahtuman yleisömäärä on todellisuudessa taulukossa annettua lukua suurempi = osasta tapahtumia ei ole yleisömäärä voitu laskea (tapahtuma esim. pitkäkestoinen tai kirjastoon tultu muusta syystä, mutta on myös osallistuttu tapahtumaan).

8.3.6 Musiikkioppilaitokset

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-39 064 €	-40 000 €	501 €	-39 499 €	-38 752 €	-747 €	98,1
TOIMINTAKATE	-39 064 €	-40 000 €	501 €	-39 499 €	-38 752 €	-747 €	98,1

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2018	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,0
TOIMINTAMENOT	-39 064 €	-40 000 €	501 €	-39 499 €	-38 752 €	-747 €	98,1
TOIMINTAKATE	-39 064 €	-40 000 €	501 €	-39 499 €	-38 752 €	-747 €	98,1

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAKATE	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00

Talousarvion toteutuminen: Talousarvio toteutui suunnitelman mukaan.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 2019
Varsinaiset/tuetut oppilaat	35	35	40	36
Muut oppilaat	70	63	60	Valmennusoppilaita 12 *Maksuton musiikkileikkikoulu enimmillään 90, 3-5 vuotiaita lapsia, Perusasteen oppilaita 36 Erityislusten ryhmä 4 yhteensä 112 -142
Kokonaismenot/as	7,14	7,70	7,59	7,75

**3-5 vuotiaiden muskarilaisten määrä Aurinkolinnan ja Linnunlaulun päiväkodeissa on vaihdellut 60-90 lapsen välillä viikoittain, ryhmien määrä on 8 ryhmää.*

Pornaisten kunnassa järjestettävään taiteen perusopetukseen musiikin laajan oppimäärään osallistui 36 perusasteen oppilasta (varsinaiset oppilaat). Kuntamaksu perustuu oppilaspaikkamäärään. Maksuissa huomiointiin ja jyvitetiin Pornaisten kunnalle musiikkiopiston ylläpitäjälle opetusministeriön myöntämä valtionosuus ja muut musiikkiopiston tuotot kunnan varaaman musiikin perusopetuksen oppilasmäärän suhteessa. Laskutus perustuu nettolaskutukseen, kokonaismenoista vähennetään kaikki oppilaitoksen tuotot ja valtionosuus.

Opetuksen järjestämiseen on opetusministeriön myöntämä järjestämislupa. Toiminnan ja opetuksen järjestämisessä noudatettiin erityislakia ja asetusta taiteen perusopetuksesta. Opetusta annettiin sekä laajan että yleisen oppimäärän mukaan.

Vuoden 2019 alussa aloitettiin maksuton musiikkileikkikoulu varhaiskasvatuksessa - hanke Aktia – säätöön tuella. Hankkeen alkua on ollut suuri menestys. Muskariryhmien määrää on lisätty, jotta ryhmä koko pysyisi kohtuullisena, ryhmiä on kahdessa päiväkodissa yhteensä 8. Opetusta ja ohjausta ovat antaneet musiikkiopiston musiikkileikkikoulun opettajan tukena myös päiväkotien varhaiskasvattajat. Yhteistyö on opetuksen osalta sujunut erinomaisesti.

Myös yhteissoittoa, musiikin hahmotusaineiden opetusta ja mahdollisuutta laulaa kuorossa on lisätty. Lisäksi musiikkiopisto järjesti yhteistyössä kunnan kanssa konsertteja ja muita yleisötapahtumia Pornaisten kunnan juhlavuoden kunniaksi. Musiikkiopisto on pystynyt turvaamaan taiteen perusopetuksen saatavuutta Pornaisten kunnassa.

Tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Varsinaisten oppilaspaikkojen (laaja oppimäärä) määrä säilytetään 40 oppilaspaikan tasolla.	Ei toteutunut. Perusopetuksen varsinaisia oppilaspaikkoja oli 36.
Tavoitteena on säilyttää varsinaisten oppilaspaikkojen kustannukset (laaja oppimäärä, sopimusten mukainen maksuperuste) kohtuullisina suunnitelmavuosina 2019–2021, lisäksi säilytetään taiteen perusopetuksen valtionosuudet vähintäänkin nykytasolla ja oppilasmaksut pidetään kohtuullisina.	Tavoitteet toteutuneet kohtuullisen hyvin. Kustannukset ovat pysyneet tavoitteissa määritetyllä tasolla. Maksuttomien musiikkileikkikoulupalvelujen laajuus nykyisellään mahtuu tämänhetkiseen talouden kehikseen.
Uuden opetussuunnitelman (alk. 1.8.2018) mukaan perusopetuksen oppilaiden opetukseen kuuluu pääaineopintojen lisäksi sivuaineen opintomahdollisuus, vaihtoehtoiset/valinnaiset opinnot, yhteissoittoa, musiikin perusteiden opetusta ja konserteissa käyntimahdollisuuksia sekä esiintymiskoulutusta.	Tavoite toteutui. Uusi opetussuunnitelma on käytössä ja sen mukaisen opetuksen piiriin kuuluvat kaikki musiikkiopistoon tulevat/valitut uudet oppilaat. Uusi oppilaitoshallintajärjestelmä Eepos on parhailaan koulutusvaiheessa henkilökunnalle. Eepos tulee osaltaan tukemaan ja täydentämään uuden opetussuunnitelman monia ulottuvuuksia. Uuden opetussuunnitelman myötä on oppilaitoksen opintojen arviointijärjestelmä muuttumassa
Musiikkiopisto vahvistaa varhaisiän musiikkikasvatustilaisuuksia (musiikkileikkikoulu) ja valmennusopetusta Pornaisissa.	Tavoite toteutui. Perheille maksuton vuoden 2019 alussa alkanut musiikkileikkikoulu on toteutunut Linnunlaulun (5 ryhmää) ja Aurinkolinnan (3 ryhmää) päiväkodeissa jopa odotettua paremmin.
Musiikkiopisto kehittää ja lisää konserttitoimintaa Pornaisissa. Tarkoituksena on saada konserttitoiminnasta säännöllistä, mm. Soiva kirjasto – konsertti sarjaa jatketaan.	Konserttitoiminta toteutui kokonaisuudessaan. Jo vakiintunut kuulijakunta on tuonut tasaisesti lisää yleisöä ja Pornaisten juhlavuotta on juhlittu yhteistapahtumin ja konsertein.

8.3.7 Kansalaisopisto

Ulkoiset toimintamenot, euroa. Ei sisäisiä eriä

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-26 848 €	-23 800 €	298 €	-23 502 €	-31 114 €	7 612 €	132,4
TOIMINTAKATE	-26 848 €	-23 800 €	298 €	-23 502 €	-31 114 €	7 612 €	132,4

Talousarvion toteutuminen: Ennakoita määrittäessä vuodelle 2019 kansalaisopisto on arvioinut Pornaisten osuudeksi 10 % tuntimäärästä ja summaksi 35 539 euroa. Loppulasku alitti ennakoarvion. Pornaisiin toteutui 11 % koko opiston tuntimäärästä. Tavoitteena oli toteuttaa 1000 h opetusta ja tavoitteesta toteutui 992 h. Kurssien määrä kasvoi 53 kurssiin (tavoite 45 kurssia). Myös lyhytkurssien määrä ja Pornaisten historiaan liittyvien luentojen määrä kasvoi.

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 2019
Opetustuntien määrä kalenterivuodessa	1073	911	1000	992
Opiskelijoita Pornaisissa	340	477	410	435
Kokonaismenot/as	5,42	5,29	4,51	5,63

Pornainen tavoitteet 2019	Toteutuma 2019
Opiston kursseja 45	Toteutui. Kursseja oli 53.
Opiskelijoita 410	Toteutui. Opiskelijoita oli 435.
Tunteja 1000, opiston tunneista 10 % toteutetaan Pornaisissa	Toteutui osittain.
Taiteen perusopetuksessa toimii kuvataiteen 3 opetusryhmää	Tavoite on toteutunut. Syksyllä aloitettiin uusi varhaisiän kuvataidekasvatusryhmä.

Kansalaisopisto on toimintavuoden aikana osallistunut omalta osaltaan Pornaisten 150- juhluvuoteen järjestämällä luentoja yhdessä Pornainen-seuran kanssa.

Keväällä järjestettiin luennot: Olli Kleemola, ”Vähäistä harrastusta” Suomalaissotilaat sotaa kuvaamassa 1939-1944 sekä Ihmisen vaikutus Mustijoen tilaan ja eliöstöön. Luennoitsijat olivat Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien -ja ilmansuojelu ry:stä.

Syksyllä järjestettiin luennot: Seppo Aalto, ”Miten Porneesista tuli Pornainen? Mari Ahokas luennoi ” Sotilaiden tarinat” sekä Pia Kalkkinen ja Heli Lämsä luennoivat ” Regina Linnanheimo – Suomen ensimmäinen filmitähti Pornaisissa.

Pornaisten seurakunnan kanssa tehtiin yhteistyötä järjestämällä kirjontakurssi, jonka aikana opiskelijat opivat kirjontapistoja, joiden avulla tehdään osia Pornaisten kirkkoon tulevasta kastepuusta.

Aikuisten digitaitojen vahvistamishankkeessa toteutettiin kaksi kurssia. Opisto järjesti yhdessä kirjaston kanssa digitaitopäivät.

ILONA2019 tapahtuma järjestettiin kirjaston Pellavasalissa. Taiteen perusopetuksen kuvataiteen ryhmien työt olivat esillä 1.-11.4.2019 ja kädentaitojen ryhmien näyttely oli 12.-26.4.2019.

Syksyllä aloitti uusi varhaisiän kuvataideryhmä. Yhteensä taiteen perusopetuksessa oli vuoden aikana 5 eri ryhmää.

Kansalaisopiston tehtävänä on tarjota kaiken ikäisille kuntalaisille lähipalveluna mahdollisuus aktiiviseen elinikäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun ja harrastamiseen.

Kansalaisopiston toiminnalle on tyypillistä vapaaehtoisuus, omaehtoinen oppiminen, kansalaisvalmiuksien kehittäminen ja kuntalaisten hyvinvoinnin ja sosiaalisten verkostojen luominen ja tukeminen.

Pornaisten osaston yhteyshenkilönä on toiminut KM Eija-Sisko Jokinen.

8.3.8 Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut sisältää vapaa-aikapalveluiden hallinnon, nuorisopalvelut ja liikuntatoimen palvelut.

ulkoiset ja sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	97 986	77 000	36 000	113 000	68 462	44 538	60,59
TOIMINTAMENOT	-428 724	-416 331	-30 786	-447 117	-406 024	-41 093	90,81
TOIMINTAKATE	-330 738	-339 331	5 214	-334 117	-337 562	3 445	101,03

ulkoiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	97 986	77 000	36 000	113 000	68 462	44 538	60,59
TOIMINTAMENOT	-359 342	-343 506	-30 786	-374 292	-332 973	-41 319	88,96
TOIMINTAKATE	-261 355	-266 506	5 214	-261 292	-264 511	3 219	101,23

sisäiset, euroa

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-69 382	-72 825	0	-72 825	-73 051	226	100,31
TOIMINTAKATE	-69 382	-72 825	0	-72 825	-73 051	226	100,31

VAPAA-AIKAPALVELUJEN HALLINTO

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	15 976 €	11 200 €	0 €	11 200 €	9 782 €	1 418 €	87
TOIMINTAMENOT	-104 960 €	-104 798 €	1 312 €	-103 486 €	-105 387 €	1 901 €	102
TOIMINTAKATE	-88 984 €	-93 598 €	1 312 €	-92 286 €	-95 605 €	3 319 €	104

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	15 976 €	11 200 €	0 €	11 200 €	9 782 €	1 418 €	87
TOIMINTAMENOT	-87 171 €	-85 870 €	1 312 €	-84 558 €	-86 919 €	2 361 €	103
TOIMINTAKATE	-71 195 €	-74 670 €	1 312 €	-73 358 €	-77 137 €	3 779 €	105

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	TOT%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,0
TOIMINTAMENOT	-17 789 €	-18 928 €	0 €	-18 928 €	-18 467 €	-461 €	98
TOIMINTAKATE	-17 789 €	-18 928 €	0 €	-18 928 €	-18 467 €	-461 €	98

Talousarvion toteutuminen: Toimintakaudella vapaa-aikapalvelujen hallinnosta vastaavan vapaa-aikasihteerin virkanimike muutettiin vapaa-aikapalvelujen päälliköksi ja samalla myös palkkaa korotettiin. Vapaa-aikapalvelupalvelut oli vuonna 2019 viisi kuukautta ilman etsivää nuorisotyöntekijää. Tästä syystä toiminnalle resursoidut kustannukset jäivät arviota pienemmäksi eikä saatua valtionavustusta pystytty kokonaisuudessaan käyttämään. Myös liikunnanohjalle haettiin sijaista loppuvuodesta. Marras- joulukuussa keskeisintä toimintaa ylläpidettiin tuntiohjaajien avulla sekä vapaa-aikapalvelujen päällikön ja vapaa-aikaohjaajan työaikaressursilla.

Pornaisten kunnan hallinnossa Isojärven leirimaja kuuluu sivistystoimen ja vapaa-aikatoimen alaisuuteen.

Taulukossa on Isojärven leirikeskuksen käyttöaste ja vuokrauspäivät 2017-2019.

Isojärven leirimaja	2017	2018	2019
Vuokrauspäivät	205	203	190
Käyttöaste	56%	56 %	53%

Hankkeet

	TP2018	TA 2019	TA 2019 + muutos	TA+muutos	TOT 2019	omarahoitus- osuus
Etsivä nuorisotyö						
Toim.menot	38.676	40.074		40.074	28.530	1530
Toimintatulot	27.500	27.000			27.000	
Työpaja						
Toim.menot	50.528	19.472	28000	47.325	34,841	6841
Toimintatulot	30.000	28.000			28.000	
Kokeilun kautta liikunnan riemuun						
Toim.menot	35.503	11049	8000	19.049	15175	7175
Toimintatulot	15.000	5000			8.000	

Kokonaisuudessaan valtionavustustuloja vuodelle 2019 tiliöitiin 63 000 euroa. Nuorten työpaja sai valtionavustusta 28.000. Kokeilun kautta liikunnan riemuun 3-hankkeelle myönnettiin valtionavustusta 8.000 euroa. Etsivän nuorisotyöhön hankekaudelle 2019-2020 saatiin valtionavustusta 27 000 euroa, joka on tiliöity hankekauden mukaan 1.9.2019-31.8.2020. Toimintakautena 2019 nuorisopalvelut olivat viisi kuukautta ilman etsivää nuorisotyöntekijää. Tästä syystä toiminnalle resursoidut kustannukset jäivät arviota pienemmäksi eikä saatua valtionavustusta pystytty kokonaisuudessaan käyttämään.

Hankkeet ovat osoittautuneet Pornaisille palveluja kehittäväksi toimintatavaksi. Hanketyön periaatteisiin kuuluu hyvien käytäntöjen vakinaistaminen. Vuoden 2019 maaliskuussa liikunnanohjaajan työsuhde vakinaistettiin. Talousarviovuoden 2019 lopussa työpajaohjaajan työnkuvaa päätettiin muokata tukemaan enemmän avointa nuorisotyötä ja ennaltaehkäisevää toimintaa. Samalla työtehtävä päätettiin vakinaistaa nuorisohjaajan työnimikkeenä.

NUORISOPALVELUT

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	57 948 €	52 500 €	28 000 €	80 500 €	37 711 €	42 789 €	47
TOIMINTAMENOT	-183 947 €	-161 978 €	-25 971 €	-187 949 €	-165 263 €	-22 686 €	88
TOIMINTAKATE	-125 999 €	-109 478 €	2 029 €	-107 449 €	-127 552 €	20 103 €	119

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	57 948 €	52 500 €	28 000 €	80 500 €	37 711 €	42 789 €	47
TOIMINTAMENOT	-160 072 €	-136 304 €	-25 971 €	-162 275 €	-140 350 €	-21 925 €	86
TOIMINTAKATE	-102 124 €	-83 804 €	2 029 €	-81 775 €	-102 639 €	20 864 €	126

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-23 875 €	-25 674 €	0 €	-25 674 €	-24 913 €	-761 €	97
TOIMINTAKATE	-23 875 €	-25 674 €	0 €	-25 674 €	-24 913 €	-761 €	97

Talousarvion toteutuminen: Etsivään nuorisotyöhön saatua avustusta ei voitu käyttää tilikaudella kokonaisuudessaan, kun tilikaudella ei saatu rekrytoitua etsivää nuorisotyöntekijää.

Nuorisotoimen tavoitteiden saavuttaminen 2019:

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Yhteydenoton kynnyksen madaltaminen kaiken ikäisillä laajentamalla toimintaa nuorten luonnollisiin toiminta- ja ajanviettoympäristöihin	Pop up- ja katutoiminnan määrä Uusien toimintamallien määrä koulunuorisotyössä	Toteutui. Keväällä 2019 vapaa-aikapalvelut jalkautuivat koulukiertueelle järjestämään välitunneilla toimintaa, johon oppilaat saivat osallistua. Syksyllä uuden hyvinvointiopettajan aloittamisen myötä käynnistettiin vapaa-aikaohjaajan ja hyvinvointiopettajan tiiviimpi yhteydenpito ja yhteiset teema-välitunnit nuorille Yhtenäiskoulussa. Aiheina ovat olleet mm. mielen hyvinvointi sekä seurustelu ja sydän-surut
Nuorten työpaja ja -ohjaamotoiminta tekevät aktiivista yhteistyötä yritysten, muiden kuntien ja kunnan hallintokuntien kanssa nuorten työllisyyden edistämiseksi	Pajalta ja Ohjaamosta yrityksiin ja hallintokuntiin ohjattujen asiakkaiden/tehtyjen vierailujen määrä (seinätön pajatoiminta) sekä yhteisten projektien määrä	Toteutui kohtalaisesti ja kehittämistä jatketaan vuonna 2020. Toimintakautena työpaja toteutti markkinointivideon Pornaisten yrittäjille sekä liikuntatoimelle. Loppuvuodesta käynnistyi myös yhteistyö vapaa-aikatoimen ja koulun tekemästä videoblogista.

Erityisnuorisotyö painottuu Pornaisissa etsivään nuorisotyöhön sekä työpajatoimintaan. Etsivää nuorisotyötä toteutettiin yhden henkilötyövuoden voimin (1 htv). Etsivä nuorisotyöntekijä on osa kunnan monialaista palveluverkostotyöryhmää ja merkittävä tekijä syrjäytymisen ehkäisyssä sekä nuorisotakuun toteutamisessa. Toimintakautena vapaa-aikapalvelut olivat viisi kuukautta ilman etsivää nuorisotyöntekijää, mikä näkyy toiminnan kustannuksissa sekä asiakasmäärissä.

Nuorten työpajapalveluita toteutettiin valtionavustuksella yhden kokopäiväisen (1 htv) työntekijän voimin.

Ohjaamotoiminnan valtakunnallinen ja alueellinen koordinoitivastuu siirtyi vuoden 2018 alusta Te-toimistoille. Etsivä nuorisotyöntekijä työskentelee Ohjaamosta käsin ja vastaa ohjaamotoiminnasta oman työnsä ohella. Vuonna 2019 Te-toimiston ja sosiaalitoimen asiantuntijat olivat tavattavissa Pornaisten Ohjaamossa yhtenä päivänä kuukaudessa. Lisäksi Ohjaamon asiakkailla oli mahdollisuus hyödyntää opinto-ohjaajan ja ammatinvalinnan psykologin palveluita.

Nuorisotoimen avoin toiminta koostui nuorisotalon avoimista illoista, iltapäiväkerhoista, kesäleireistä, retkistä, sidosryhmäyhteistyöstä sekä verkkonuorisotyöstä.

Nuorisotalon avoimien iltojen aikoina järjestettiin nuorille osallistavaa toimintaa kuten leivontaa ja ruuanlaittoa, lautapeli- ja elokuvailtoja. Juhlapyhien läheisyydessä järjestettiin erilaisia teemailtoja sekä aukioloai-

koja pidennettiin. Syys- ja talviloma-aikoina nuorisotoimi järjesti kaikille avointa päivätoimintaa nuorisotalolla sekä sen lähialueella. Verkkonuorisotyö sekä nuorisotoiminnasta tiedottaminen on ollut tehokasta Instagramin sekä Facebookin välityksellä.

Nuorisotoimen avoin toiminta koostui nuorisotalon avoimista illoista, iltapäiväkerhoista, leireistä, retkistä, koulun teemavälitunneista sekä verkkonuorisotyöstä sosiaalisessa mediassa.

Nuorisotalon avoimien iltojen aikoina järjestettiin nuorille osallistavaa toimintaa kuten ruoanlaittoa, leivontaa ja elokuvailtoja. Juhlapyhien läheisyydessä Veturit eli vertaisohjaajat järjestivät erilaisia teemailtoja nuorisotalolla, kuten halloweenponun, pikkujoulut sekä tyttöjen illan.

Helmikuussa järjestettiin lasketteluretki Messilään yhteistyössä Mäntsälän nuorisotoimen kanssa. Talvilomalla pidettiin kolmen päivän Frozen Camp -talvileiri Isojärven leirimajalla yhdessä Askolan nuorisotoimen kanssa.

Kesällä järjestettiin Suvisaaristossa nuorten Merirosvoileiri yhdessä Askolan kanssa ja lasten Riemuleiri oli perinteisesti Isojärven leirimajalla. Leirien lisäksi kesällä pidettiin jälleen lasten yleisurheilukoulu. Syyslomalla kolme vapaaehtoista nuorta pitivät vuorokauden kestoisen Syyslanit-tapahtuman Isojärven leirimajalla.

Kouluyhteistyöhön kuului kaksi viikoittaista iltapäiväkerhoa, seiskojen tutustumis- ja ryhmäytyspäivät, sekä uusina toimintoina koulujen välituntikiertue keväällä ja yläkoulun teemavälitunnit syksyllä.

Nuorisovaltuusto kokoontui vuonna 2019 kuusi kertaa. Nuorisovaltuusto vei nuorten oleskelukatoksen rakentamiseen liittyvää asiaa eteenpäin ja osallistui kevätkarnevaaleille. Nuorisovaltuusto järjesti nuorten markkinointitilaisuuden Yhtenäiskoululla marraskuussa ja sai seitsemän innokasta uutta jäsentä.

Poikkihallinnollinen yhteistyö on jatkunut Huoli-ryhmässä. Nuorisolain 7a§ velvoittaa kuntia ylläpitämään ohjaus- ja palveluverkostoa, johon kuuluvat opetus-, sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimen sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Ryhmä kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa. Ryhmän tehtävä on yhteen sovittaa eri toimijoiden toimintamalleja sekä kerätä tietoa nuorten elinoloista päätöksenteon tueksi.

Taulukossa nuorisotoimen toimintojen ja tapahtumien osallistujamääriä vuosilta 2017–2019

Nuorisotoiminta ja tapahtumat	2017	2018	TA2019	2019
Nuorisotalon (ka)	19	15	20	24
Leirit (osallistuja ja määrä)	22(2)	22(2)	20 (2)	31(3)
Veturitoiminta		6		6
Keskustan kiva-kerho		10	10	10
Parkkojan kivakerho	28	20	20	15
Teemavälitunnit yhtenäiskoululla (määrä/osallistujat)				2/150
Tapahtumat (määrä/osallistujat)	2/40	5/125	3/100	6/139
Erityisnuorisotyöasiakkuudet (työpaja/etsivä, tavoittanut + kontaktointi)	3/52+74	+ 5/25/31	5/80+90	8/29+90
Ohjaamoasiakkuudet (yksilöasiakkuudet/ryhmäkohtaamisten määrä/ryhmissä kohdattujen hlömäärä)	46/35/821	22/36/628	ei aset.	10/3/24

LIIKUNTAPALVELUT

ulkoiset ja sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	24 062 €	13 300 €	8 000 €	21 300 €	20 969 €	331 €	98
TOIMINTAMENOT	-139 817 €	-149 555 €	-6 127 €	-155 682 €	-135 374 €	-20 308 €	87
TOIMINTAKATE	-115 755 €	-136 255 €	1 873 €	-134 382 €	-114 405 €	-19 977 €	85

ulkoiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	24 062 €	13 300 €	8 000 €	21 300 €	20 969 €	331 €	98
TOIMINTAMENOT	-112 099 €	-121 332 €	-6 127 €	-127 459 €	-105 703 €	-21 756 €	83
TOIMINTAKATE	-88 037 €	-108 032 €	1 873 €	-106 159 €	-84 734 €	-21 425 €	80

sisäiset

	TP2018	TA2019	TA-muutos	MTA	TOT2019	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0,00
TOIMINTAMENOT	-27 718 €	-28 223 €	0 €	-28 223 €	-29 671 €	1 448 €	105
TOIMINTAKATE	-27 718 €	-28 223 €	0 €	-28 223 €	-29 671 €	1 448 €	105

Talousarvion toteutuminen: Pornaisten liikuntatoimen vuoden 2019 tavoitteena oli monipuolisten liikunnanohjauspalveluiden säilyttäminen ja kehittäminen huomioiden kaikki ikäluokat ja kohderyhmät. Vuonna 2019 liikunnanohjauspalveluita kehitettiin vuoden 2018 asiakaspalautteen ja tarvekartoitusten perusteella. Lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille suunnattujen matalan kynnyksen ryhmien määrää lisättiin mm. lajikoiteiluilla sekä syksyllä 2019 kouluilla järjestetyillä lauantaihulinoilla. Liikunnanohjaajan vakinaistamisella pystytään takaamaan palveluiden säilyminen ja kehittäminen jatkossakin.

Liikuntatoimen tavoitteiden saavuttaminen 2019

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Monipuolisten liikunnanohjaus – ja vapaa-aikapalveluiden säilyttäminen, vakiinnuttaminen ja kehittäminen huomioiden kaikki ikäluokat ja myös erityisryhmät	Liikunnanohjaajan työtehtävän vakinaistaminen Kokeilun kautta liikunnan riemuun -hankkeen jatkaminen ja erityisesti lasten ja lapsiperheiden määrä hankkeen toiminnoissa.	Toteutui. Toimintakaudella 2019 liikuntatoimi panosti hyvinvointiohjelman tavoitteiden mukaisesti ennaltaehkäisevään toimintaan ja kehitti matalan kynnyksen toimintaa.
Liikunta – ja virkistysalueiden kehittäminen ja suunnittelu intressiryhmien kanssa	Intressiryhmien kuulemisen määrä ja keinot eri suunnitelmissa/hankkeissa Toteutuneiden hankkeiden vuosittainen määrä	Liikunta- ja virkistysalueiden toimintoja ja ylläpitoa suunniteltiin hyvinvointiohjelmassa kirjattujen tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä eri intressiryhmien kanssa. Toimintakauden isoin hanke liikuntapaikkarakentamisessa oli Parkkojan lähiliikuntapaikan ensimmäisen vaiheen valmistuminen 12.9.2019.

Pornaisten liikuntatoimen vuoden 2019 tavoitteena oli monipuolisten liikunnanohjauspalveluiden säilyttäminen ja kehittäminen huomioiden kaikki ikäluokat ja kohderyhmät. Vuonna 2019 liikunnanohjauspalveluita

kehitettiin vuoden 2018 asiakaspalautteen ja tarvekartoitusten perusteella. Lapsille ja nuorille sekä lapsiperheille suunnattujen matalan kynnyksen ryhmien määrää lisättiin mm. lajikokeiluilla sekä syksyllä 2019 kouluilla järjestetyillä lauantaihulinoilla. Liikunnanohjaajan vakinaistamisella pystytään takaamaan palveluiden säilyminen ja kehittäminen jatkossakin.

Kevättalvella 2019 ylläpidettiin neljää jääkenttää noin kuukauden ajan.. Latuja ylläpidettiin kevättalvella 2019 kahden kuukauden ajan Pohjoispäädyn laduista ja kuntosalilaitteiden kunnossapidosta vastasivat paikalliset liikuntaseurat.

Taulukoissa liikuntaryhmien osallistujamääriä ja liikuntatilojen varaustilanteita 2017-2019.

Aikuisten ryhmät	2017 ka.	2018	TA2019	2019
Eläkeläisten kuntosaliryhmät	16 (2kpl)	15 (2kpl)	15(2kpl)	15 (2kpl)
Aloittelijoiden kuntosali	5	8	ei aset.	10
Toiminnall. harjoittelu	5	14	15	12
Vesijumppa ja uinti	30	30	35	35
Senioritanssiryhmä	10	15	10	10
Kuntojumppa Laukkoski	17	16	15	15
Kuntojumppa Parkkoja	22	21	20	20
Kehonhuolto ja venyttely	10	14	10	12
Lajikokeilut	5	12	ei aset.	12(2 ryhmää)
Lapset ja nuoret	2017 ka.	2018 ka.	TA2019	2019 ka.
Harrastesähly	10	10	10	10
Erityisliikunta				
Erityisliikunnan ryhmä	8	12	10	12
Hyvinvointineuvonta-asiakkuudet	4 (uudet) 45 (yh- teensä)	10 (uudet) 2 + 8 (kunnan- työntekijä) +2 (kutsuntaikäi- set)	10 (uudet)	10 (uudet)

Kesän liikuntatoiminta; osallistujamäärät	2017	2018	TA2019	2019
Uimakoulut 3 ryhmää (5-12 -vuotiaat)	28	29	30	30
Tenniskoulu	4	7	ei ast.	ei järj.
Yleisurheilun viikkokisat yhteistyössä urheiluseurojen kanssa	ka. 53	ka. 45	ei aset.	ka. 30
Puistojummat	5	8	ei aset.	10
Yu-koulu	10/ryhmä (2ryhmää)	12 (1ryhmä)	ei aset.	14 (1ryhmä)
Liikuntatapahtumat: osallistujamäärät (ei katsojia)	2017	2018	TA2019	2019
Kunnanmestaruushiihdot	ei järj.	10	ei aset.	ei järj.
Maastajuoksumestaruuskisat	22	10	ei aset.	10
Kunnanmestaruus yu-kisat	62	64	ei aset.	68
Frisbeegolf Tournament	23	24	ei aset.	24

Taulukossa liikuntatilojen varaustilanteita ja käyttäjiä 2017-2019

Varausaste	2017	2018	2019
Yhtenäiskoulun liikuntasali	68 %	71 %	64%
Parkkojan liikuntasali	51 %	48 %	59%
Waltarin liikuntasali	48%	47 %	54%
Parkkojan nurmikenttä (touko-syyskuu)	remontissa	44%	44%
Avaimen lunastaneet			
Kotojärven avanto	18	18	18
Yhtenäiskoulun kuntosali	87	90	110

9. TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Ulkoinen/Sisäinen	Alkup TA2019	TA muutos	TA2019	Toteutuma	Poikkeama	TOT %
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	6 022 674	172 000	6 194 674	6 054 661	140 013	97,74
MYYNITUOTOT	1 881 250	130 000	2 011 250	2 146 849	-135 599	106,74
MAKSUTUOTOT	322 000	0	322 000	391 740	-69 740	121,66
TUET JA AVUSTUKSET	151 450	42 000	193 450	132 403	61 047	68,44
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 667 974	0	3 667 974	3 383 669	284 305	92,25
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT/MENOT	-30 067 739	276 000	-29 791 739	-30 558 672	766 933	102,57
HENKILÖSTÖKULUT	-8 015 434	-92 000	-8 107 434	-8 516 422	408 988	105,04
PALVELUJEN OSTOT	-17 205 334	381 400	-16 823 934	-17 131 771	307 837	101,83
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 452 220	-3 100	-1 455 320	-1 361 347	-93 973	93,54
AVUSTUKSET	-952 000	0	-952 000	-1 086 236	134 236	114,1
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 442 751	-10 300	-2 453 051	-2 462 897	9 846	100,4
TOIMINTAKATE	-24 045 065	448 000	-23 597 065	-24 504 011	906 946	103,84
VEROTULOT	20 600 000	-600 000	20 000 000	20 003 418	-3 418	100,02
VALTIONOSUUDET	5 324 695	60 000	5 384 695	5 613 084	-228 389	104,24
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-77 000	0	-77 000	-92 337	15 337	119,92
KORKOTUOTOT	49 000	0	49 000	47 182	-1 818	96,29
MUUT RAHOITUSTUOTOT	3 000	0	3 000	3 649	-649	121,63
KORKOKULUT	-124 000	0	-124 000	-137 590	13 590	110,96
MUUT RAHOITUSKULUT	-5 000	0	-5 000	-5 577	577	111,54
VUOSIKATE	1 802 630	-92 000	1 710 630	1 020 154	690 476	59,64
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 620 735	0	-1 620 735	-1 667 341	46 606	102,88
TILIKAUDEN TULOS	181 895	-92 000	89 895	-647 187	737 082	-719,94
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	181 895	-92 000	89 895	-647 187	737 082	-719,94

	Alkup TA2019	TA muutokset	TA 2019	TOT 2019	Poikkeama	TOT %
VEROTULOT	20 600 000 €	-600 000 €	20 000 000 €	20 003 418 €	-3 418 €	100,02 %
Kunnan tulovero	18 659 000 €	-545 000 €	18 114 000 €	18 196 390 €	-82 390 €	100,45 %
Kiinteistövero	1 144 000 €	-34 000 €	1 110 000 €	1 187 547 €	-77 547 €	106,99 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	797 000 €	-21 000 €	776 000 €	619 481 €	156 519 €	79,83 %

Vuosi	Tulovero%	Verotettava tulo, milj. euroa	Muutos %
2015	20	17,01	-0,7
2016	20,5	17,84	4,3
2017	20,5	18,04	1,14
2018	20,5	17,79	-1,4
2019	20,5	18,20	2,31

Kiinteistövero	%
Vakituiset asuinrakennukset	0,5
Muut asuinrakennukset	1,0
Yleinen kiinteistövero	1,0
Rakentamattomat rakennuspaikat	4,0
Voimalaitokset	1,0
Maamiesseuran, nuorisoseuran ja työväenyhdistyksen omistamat yhdistys- ja seuratalot	0,0

	Alkup TA2019	TA muutokset	TA 2019	TOT 2019	Poikkeama	TOT %
VALTIONOSUUDET	5 324 695 €	60 000 €	5 384 695 €	5 613 084 €	-228 389 €	104,24 %
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus				5 829 361 €	-5 829 361 €	
Verotuloihin perustuva valtionos.tasaus				951 777 €	-951 777 €	
Opetus- ja kultt.toimen muut valtionos.				-1 168 054 €	1 168 054 €	

10. INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

INVESTOINTIOSA	TA 2019	Muutos	MTA	Tot 2019	Poikkeama	Tot %
Kiinteistöt, perusparannus	620 000	-220 000	400 000	211 633,55	188 366	53 %
Kunnanviraston kattoremontti	340 000	-170 000	170 000	152 321,79	17 678	90 %
Kunnanviraston julkisivukorjaukset	50 000	-40 000	10 000	2 232,60	7 767	22 %
Kiinteistöjen perusparannustyöt	50 000		50 000	-	50 000	0 %
Vanhan terveystalon korjaussuunnitelma	15 000		15 000	-	15 000	0 %
Seura- ja yhdistystalon remontti	25 000	25 000	50 000	53 556,30	- 3 556	107 %
Ulkopintojen korjaustyöt Hyötimäki as.rak.	35 000	-35 000	0	-	-	
kunnan vuokr. rak. energiatehokkuuden parantam.	40 000		40 000	-	40 000	0 %
yhtenäiskoulun al. kunto- ja peruskorjaustarvearv.	40 000		40 000	2 962,86	37 037	7 %
Ilmanvaihto/ jäähdytys			0		-	
Ilmanvaihdon jäähdytyksen suunnittelu			0		-	
Aurinkomäki	15 000		15 000	-	15 000	0 %
Kirjasto	10 000		10 000	560,00	9 440	6 %
Uudisrakentaminen	95 000	10 000	105 000	75 149,12	29 851	72 %
Linnunlaulun päiväkodin suunnittelutyöt	60 000	35 000	95 000	75 149,12	19 851	79 %
Nuorten oleskelukatos keskusta-alueelle	35 000	-25000	10 000	-	10 000	0 %
Koulutilojen rakentaminen	35 000		35 000	36 513,75	- 1 514	104 %
Yht. koulun kuvataideluokan modernisointi	15 000		15 000	14 890,00	110	99 %
Oppimisympäristön kehittäminen	20 000		20 000	21 623,75	- 1 624	108 %
TALONRAKENNUS	750 000		750 000	323 296,42	426 704	43 %

Kiinteistöt, perusparannus

Merkittävin kiinteistöihin kohdistuva perusparannus vuonna 2019 oli kunnanviraston kattoremontti. Kunnanviraston julkisivukorjaus tullaan toteuttamaan vuonna 2020.

Vanhan terveystalon korjauksen suunnittelu ja toteutus on siirretty vuosille 2021-2022.

Ulkopintojen korjaus Hyötimäessä sijaitsevaan Sr-merkinnällä varustettuun taloon jäi toteuttamatta vuonna 2019. Toteutus on siirretty vuodelle 2021.

Aurinkomäen palveluasuntojen ilmanvaihdon jäähdytyksen suunnittelu ja toteutus sekä kirjaston ilmanvaihdon jäähdytyksen suunnittelu ja toteutus siirrettiin vuodelle 2020.

Kunnan vuokraamien rakennusten energiatehokkuuden parantamista ei toteutettu vuonna 2019. Yhtenäiskoulun alueen kunto- ja peruskorjaustarpeen selvitys siirrettiin vuodelle 2020. Ns. pankin talon sisätilojen pintaremontointi yhdistystaloksi toteutettiin vuonna 2019.

Uudisrakentaminen

Linnunlaulun päiväkodin laajennuksen suunnittelu toteutettiin pääosin vuoden 2019 aikana.

Nuorten oleskelukatoksen toteuttaminen siirrettiin vuodelle 2020.

Koulutilojen rakentaminen

Mika Waltarin koululle koulukuljetusoppilaiden sadekatoksen toteuttaminen siirrettiin vuodelle 2020.

Oppimisympäristöjen kehittäminen uuden opetussuunnitelman mukaisesti jäi toteuttamatta, toteutus siirrettiin vuodelle 2020.

Yhtenäiskoulun kuvataideluokan modernisointi toteutettiin vuonna 2019.

INVESTOINTIOSA	TA 2019	Muutos	MTA	Tot 2019	Poikkeama	Tot %
Liikuntapaikkarakentaminen	310 000		310 000	178 573,26	131 427	58 %
Parkkojan koulun lähiliikuntapaikka	260 000		260 000	258 573,26	1 427	99 %
valtionosuus	-50 000		-50 000 -	80 000,00	30 000	160 %
Kotojärven alueen rakentaminen	80 000		80 000	-	80 000	0 %
Sisäliikuntapaikat tarvearv. Ja suunnittelu	20 000		20 000	-	20 000	0 %
Vesi- ja viemärilaitos	240 000	-40 000	200 000	281 996,10	- 81 996	141 %
Runkoventtiilikorjaukset Latiskantien jälkiosa	30 000		30 000	15 377,98	14 622	51 %
Vesi- ja viemäriverkoston vuotovesikorjaukset	50 000		50 000	17 896,60	32 103	36 %
Verkoston laajennus/ Kartanonrinne	50 000		50 000	223 533,71	- 173 534	447 %
Laidunalueen kunnallistekniikan suunnittelu	40 000	-40 000	0	-	-	
Vedenottamoiden uusimistyöt	70 000		70 000	25 187,81	44 812	36 %
Kadut ja kevyen liikenteen väylät	761 000	250 000	1 011 000	643 334,97	367 665	64 %
Torialueen suunnitelmien päivitys	10 000		10 000		10 000	0 %
Liikenneympyrän rakentamissuunnitelmat	40 000		40 000		40 000	0 %
Jyrkäntien pysäköintialueen loppurak.	51 000		51 000	50 372,09	628	99 %
Jyrkäntien pysäköintialueenlatauspisteet	20 000		20 000	7 191,05	12 809	36 %
Rahoitusosuus				- 2 384,73		
Kartanonrinteen asuinalueen infra	300 000	320 000	620 000	492 498,27	127 502	79 %
Katualueiden päällystys- ja korjaustöitä	100 000	-70 000	30 000	61 365,32	- 31 365	205 %
Uurastajantie			0		-	
Ylijoen alueen puuttuvat asfaltit			0		-	
Latiskantien loppuosan jalkakäytävät ja tie	80 000		80 000		80 000	0 %
Mätikistöntien alkuosan korjaussuunn.	15 000		15 000	-	15 000	0 %
Kirkkotien par. kunnaviraston kohd. Rak.suunn.	15 000		15 000	-	15 000	0 %
Mt 1494 kev. Liikenteen väylän rak. Suunn.	50 000		50 000	34 292,97	15 707	69 %
Järvenpääntien kevyen liikenteen väylän suunn.	80 000		80 000	-	80 000	0 %
			0			
Vesiosuuskuntien avustus	25 000		25 000		25 000	
MAA- JA VESIRAKENNUSHANKKEET	1 336 000		1 336 000	1 103 904	232 096	83 %
	-50 000		-50 000	-82 385	32 385	165 %
	1 386 000		1 386 000	1 186 289	199 711	86 %

Liikuntapaikkarakentaminen

Parkkojan koulun lähiliikuntapaikan ensimmäinen vaihe toteutettiin vuonna 2019. Toinen vaihe on tarkoitettu toteutettavaksi vuonna 2020. Hankkeeseen saatiin valtionavustusta 100 000 €, josta 80 000 € kirjattiin vuodelle 2019. Loppuerä avustuksesta saadaan kun hanke on valmistunut.

Pururadan peruskorjauksen jatkaminen ja Kotojärven alueen kehittäminen jäi toteuttamatta vuonna 2019. Toteutus siirretty vuodelle 2020.

Sisäliikuntapaikkarakentamisen tarvearviointia- ja suunnittelua ei aloitettu vuonna 2019. Toteutus siirretty vuodelle 2020.

Vesi- ja viemärilaitos

Vesi- ja viemärilaitoksen investointien Kartanonrinteen verkoston laajennukselle oli talousarviossa budjetoitu 50 000 euron määräraha. Lisäksi katuihin ja liikenneväyliin oli kohdistettu 620 000 euron määräraha Kartanonrinteen asuinalueen infraan. Kokonaisuutena Kartanonrinteelle oli määrärahaa varattu 670 000 euroa ja siitä toteutui 716 031,98 euroa. Määräraha ylittyi 46 031,98 euroa (107 %). Määräraha oli kohdennettu virheellisesti painottumaan katuihin ja kevyen liikenteen väyliin, mutta siitä kohdistui suuri osa myös vesi- ja viemärilaitoksen verkostoon.

Vesihuoltoverkoston runkoventtiilikorjaukset ja vesi- ja viemäriverkoston vuotovesikorjaukset toteutettiin talousarvion mukaisesti vuonna 2019. Samoin verkoston laajennus toteutettiin samana vuonna. Laidunalueen kunnallistekniikan suunnittelun toteutus siirrettiin vuodelle 2020.

Vedenottamoiden puhdistuslaitteistojen ja automaation uusiminen, suunnittelu toteutettiin pääosin vuonna 2019 ja toteutus on siirrettiin vuodelle 2020.

Kadut ja kevyenliikenteen väylät

Keskustan kehittämissuunnitelmaan sisältyvät työt: Keskusta-alueen ympäristön suunnittelu ja torialueen suunnitelmien päivitys, ei toteutettu vuonna 2019, siirrettiin vuodelle 2020. Liikenneympyrän rakentamissuunnitelmien laadinta ja toteutus siirretty vuodelle 2020.

Urheilukentän viereinen parkkialue sekä sähköautojen latauspisteet toteutettiin talousarvion mukaisesti vuonna 2019.

Kartanonrinne: Vuoteenkoskentien, Kartanonmetsän, Kartanonmäen ja Kartanonmutkan rakentaminen toteutettiin vuonna 2019.

Linnunlaulu: Visertäjänkujan rakentaminen siirretty vuodelle 2021.

Katujen rakentamiseen ja perusparannukseen liittyvät hankkeet:

Kevyen liikenteen väylien ja katualueiden päällystystyöt ja katualueiden korjaukset (Latiskantien loppupää) sekä vesilaitoksen venttiilikorjaukset toteutettiin talousarvion mukaisesti vuonna 2019. Latiskantien loppupään kustannukset kirjattiin katualueiden päällystys- ja korjaustöihin, jolloin määrärahaa katualueisiin oli 110 000 euroa, josta toteutui 61 365,32 euroa (55,78 %).

Mätikistöntien alkuosan kunnostaminen ei toteutettu vuonna 2019.

Kirkkotien parannus kunnanviraston kohdalla, suunnitelman päivitys ja rakentamissuunnitelmien laadinta siirretty vuodelle 2020.

Liikenneturvallisuussuunnitelman mukaiset hankkeet: Sonnikonmäestä Vähä-Laukkoskentille johtavan kevyen liikenteen väylän tiesuunnitelma toteutettu pääosin vuonna 2019 ja rakentamissuunnitelmat on tarkoitus laatia vuonna 2020 (Yhteisprojekti Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa).

Järvenpääntien kevyen liikenteen väylän suunnittelu/ toteutussuunnitelma Uudenmaan ELY –keskuksen kanssa, siirretty vuodelle 2020.

INVESTOINTIOSA	TA 2019	Muutos	MTA	Tot 2019	Poikkeama	Tot %
KIINTEISTÖJEN OSTO JA MYYNTI	320 000		320 000 -	8 830,98	328 831	-3 %
Kiinteistöjen myynti	-30 000		-30 000 -	8 830,98	- 21 169	29 %
Kiinteistöjen osto	350 000		350 000	-	350 000	0 %

Kiinteistöjen osto/myynti

Varaus tontin jalostamiseen (Pornaisten Portti), siirretty käytettäväksi tarvittaessa vuonna 2020.

INVESTOINTIOSA	TA 2019	Muutos	MTA	Tot 2019	Poikkeama	Tot %
Kunnanhallitus	125 000		125 000	78 937,11	46 063	63 %
Sähköisten palveluiden kehittäminen	50 000	0	50 000	34 042,11	15 958	68 %
Taloussuunnittelusovellus			0	12 259,50		
Opiferus johdon työpöytä			0	16 687,61		
Populus, sähköiset lomakkeet			0	-		
Titania			0	5 095,00		
arkistotilojen arkistokaapit	10 000		10 000	-	10 000	0 %
Aurauskaluston ja oheislaitteiden hankinta	65 000		65 000	44 895,00	20 105	69 %
Sivistyslautakunta	96 000		96 000	79 697,18	16 303	83 %
Koulujen pihaväl. Uusiminen Mika Waltarin koulu	21 000		21 000	26 448,00	- 5 448	126 %
Parkkojen teknisen työn luokan uudistaminen	10 000		10 000	-	10 000	0 %
Parkkojen tilamuutokset	10 000		10 000	-	10 000	0 %
Oppimisympäristön kehittäminen (kalustaminen)	20 000		20 000	13 946,34	6 054	70 %
Kirjaston kalustehankinnat	10 000	0	10 000	9 036,01	964	90 %
Kuntosalin laitteiston uusiminen	15 000		15 000	18 216,83	- 3 217	121 %
Koulujen akustiikan parantaminen	10 000		10 000	12 050,00	- 2 050	121 %
			0			
IRTAIN OMAISUUS	221 000		221 000	158 634,29	62 366	72 %

Kunnanhallitus

Sähköisten palvelujen kehittäminen sekä arkistotilojen arkistokaappien hankinta siirrettiin vuodelle 2020. Huoltolaitteistojen lisääminen ja uudistaminen toteutettiin talousarvion mukaisesti vuonna 2019.

Sivistyslautakunta

Koulujen pihavälineiden ja kalusteiden uusimiseen / Mika Waltarin koulun piha-alue toteutettiin talousarvion mukaisesti vuonna 2019. Parkkojen teknisen työn luokan uudistaminen ja työturvallisuuden parantaminen siirrettiin vuodelle 2020.

Oppimisympäristöjen kehittäminen uuden opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti, toteutus siirrettiin vuodelle 2020.

Kirjaston kalustehankinnat (pyörillä varustettuja hyllyjä), siirrettiin vuodelle 2020.

Kuntosalin laitteiston uusiminen sekä koulujen akustiikan parantaminen toteutettiin talousarvion mukaisesti vuonna 2019.

Yhtenäiskoulun teknisen työn työpenkkien hankinta siirrettiin vuodelle 2020.

INVESTOINTIOSA	TA 2019	Muutos	MTA	Tot 2019	Poikkeama	Tot %
Tievalaistus, maksuosuudet	90 000		90 000	74 346,08	15 654	83 %
Monninkyläntien valaistuksen suunn. ja tot.	85 000		85 000	58 959,45	26 041	69 %
Helsingintien valaistuksen suunn.	5 000		5 000		5 000	0 %
*)Uurastajantien valaistuksen rakentaminen				7 640,26		
Kartanonrinteen uusi katuvalaistus				15 386,63		
KUNTAYHTYMIEN MAKSUOSUUDET	90 000		90 000	74 346,08	15 654	83 %

Tievalaistus, maksuosuudet

Tievalaistuksen maksuosuudet Porvoon Sähköverkko Oy:lle: Monninkyläntien valaistuksen suunnittelu- ja rakentaminen toteutettiin talousarvion mukaisesti vuonna 2019.

INVESTOINTIOSA	TA 2019	Muutos	MTA	Tot 2019	Poikkeama	Tot %
Investoinnit yhteensä NETTO	2 717 000	0	2 717 000	1 651 350	974 434	64 %
Investointitulot yhteensä	-80 000	0	-80 000	-91 215,71	11 216	114 %
Investointimenot yhteensä	2 797 000	0	2 797 000	1 742 566	1 145 650	59 %

11. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

RAHOITUSLASKELMA				1 000 €
	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	Poikk.
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1803	1711	1020	-691
Tulorahoituksen korj.erät	-450	-450	-86	364
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2787	-2787	-1742	1045
Rahoitusosuudet inv.menoihin	50	50	82	32
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	480	480	95	-385
Toiminta ja investoinnit, netto	-904	-188	-631	-443
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset	35	35	52	-17
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1715	-1715	-1715	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos				
Oman pääoman muutokset				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2554	-2554	801	3355
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot:				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	960		1 299	
Lainanhoitokate	1		0,6	
Valtuustoon nähden sitova				

12. YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH MÄÄRÄRAHOJEN TOTEUTUMISESTA

Toimiala	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
Tulosalue	N B	TA 2019	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama	TA 2019	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		30 067 739	-276 000	29 791 739	30 558 673	-766 934	6 022 674	172 000	6 194 674	6 054 661	-140 013
JOSTA ULKOINEN		27 003 038	-276 000	26 727 038	27 450 843	-723 805	2 957 973	172 000	3 129 973	2 946 833	-183 140
Hallinto- ja taloustoimiala		13 947 726	-180 117	13 767 609	14 561 837	-384 696	530 500	6 000	536 500	176 886	-343 698
- josta ulkoinen		13 870 542	-180 117	13 690 425	14 479 138	-353 202	529 300	6 000	535 300	176 886	-342 498
Keskusvaalilautakunta/vaalit	B	24 400	-306	24 094	14 485	9 609	24 300	0	24 300	16 342	7 958
- josta ulkoinen		24 400	-306	24 094	14 485	9 609	24 300	0	24 300	16 342	7 958
Tarkastuslautakunta	B	11 800	-148	11 652	9 115	2 537	0	0	0	0	0
- josta ulkoinen		11 800	-148	11 652	9 115	2 537	0	0	0	0	0
Kunnanhallitus		18 012 950	-161 027	17 851 923	18 248 765	-396 842	5 390 894	136 000	5 526 894	5 305 859	-221 035
- josta ulkoinen	B	17 823 975	-161 027	17 662 948	18 028 296	-365 348	2 326 193	136 000	2 462 193	2 198 031	-264 162
Yleishallinto		1 026 605	-12 857	1 013 748	861 245	152 503	467 700	0	467 700	101 945	-365 755
- josta ulkoinen	B	949 421	-12 857	936 564	778 891	157 673	466 500	0	466 500	101 945	-364 555
Henkilöstöhallinto		68 295	12 145	80 440	84 901	-4 461	27 000	6 000	33 000	36 213	3 213
- josta ulkoinen	B	68 295	12 145	80 440	84 556	-4 116	27 000	6 000	33 000	36 213	3 213
Taloushallinto		117 800	-1 475	116 325	115 276	1 049	500	0	500	0	-500
- josta ulkoinen	B	117 800	-1 475	116 325	115 276	1 049	500	0	500	0	-500
Elinkeinoelämän kehittäminen		157 700	23 025	180 725	157 450	23 275	4 000	0	4 000	19 870	15 870
- josta ulkoinen	B	157 700	23 025	180 725	157 450	23 275	4 000	0	4 000	19 870	15 870
Maaseutuhallinto		40 000	-501	39 499	38 895	604	2 000	0	2 000	0	-2 000
- josta ulkoinen	B	40 000	-501	39 499	38 895	604	2 000	0	2 000	0	-2 000
Sosiaali- ja terv.toimi	N	12 501 126	-200 000	12 301 126	13 280 470	-979 344	5 000	0	5 000	2 516	-2 484
- josta ulkoinen	B	12 501 126	-200 000	12 301 126	13 280 470	-979 344	5 000	0	5 000	2 516	-2 484
Kuntakehitystoimiala		4 101 424	18 636	4 120 060	3 710 528	409 532	4 884 694	130 000	5 014 694	5 145 315	130 621
- josta ulkoinen	B	3 989 633	18 636	4 008 269	3 572 758	435 511	1 821 193	130 000	1 951 193	2 037 487	86 294
Tekninen hallinto		689 800	-8 639	681 161	625 994	55 167	1 000	0	1 000	3 401	2 401
- josta ulkoinen		671 703	-8 639	663 064	623 694	39 370	0	0	0	212	212
Kaavoitus		161 061	-2 017	159 044	60 610	98 434	0	0	0	0	0
- josta ulkoinen		160 561	-2 017	158 544	60 339	98 205	0	0	0	0	0
Kiinteistötoimi		2 316 263	40 992	2 357 255	2 105 268	251 987	4 017 094	0	4 017 094	3 946 883	-70 211
- josta ulkoinen		2 223 169	40 992	2 264 161	1 970 080	294 081	991 193	0	991 193	892 285	-98 908
Liikenneväylät, yl.alueet		296 100	-3 708	292 392	221 001	71 391	0	0	0	4	4
- josta ulkoinen		296 100	-3 708	292 392	221 001	71 391	0	0	0	4	4
Vesihuoltolaitos		512 750	-6 421	506 329	566 219	-59 890	801 600	0	801 600	938 110	136 510
- josta ulkoinen		512 750	-6 421	506 329	566 219	-59 890	765 000	0	765 000	888 069	123 069
Maa- ja metsätilat		30 200	-378	29 822	17 720	12 102	65 000	130 000	195 000	256 917	61 917
- josta ulkoinen		30 200	-378	29 822	17 720	12 102	65 000	130 000	195 000	256 917	61 917
Rak.valvonta ja ymp.suoj.		95 250	-1 193	94 057	113 716	-19 659	0	0	0	0	0
- josta ulkoinen		95 150	-1 193	93 957	113 705	-19 748	0	0	0	0	0
Sivistystoimiala		12 018 589	-114 519	11 904 070	12 286 308	-382 238	607 480	36 000	643 480	732 460	88 980
- josta ulkoinen	B	9 142 863	-114 519	9 028 344	9 398 947	-370 603	607 480	36 000	643 480	732 460	88 980
Sivistystoimen hallinto		133 348	-1 670	131 678	150 838	-19 160	0	0	0	0	0
- josta ulkoinen	B	106 646	-1 670	104 976	143 450	-38 474	0	0	0	0	0
Varhaiskasvatus		3 176 765	-39 786	3 136 979	3 250 577	-113 598	283 000	0	283 000	478 423	195 423
- josta ulkoinen	B	2 809 389	-39 786	2 769 603	2 864 161	-94 558	283 000	0	283 000	478 423	195 423
Esi- ja perusopetus		7 907 024	-99 025	7 807 999	8 067 139	-259 140	244 630	0	244 630	179 465	-65 165
- josta ulkoinen	B	5 584 561	-99 025	5 485 536	5 732 844	-247 308	244 630	0	244 630	179 465	-65 165
Kulttuuripalvelut		9 526	-120	9 406	10 678	-1 272	100	0	100	1 443	1 343
- josta ulkoinen	B	9 526	-120	9 406	10 678	-1 272	100	0	100	1 443	1 343
Kirjastopalvelut		311 795	-3 905	307 890	331 186	-23 296	2 750	0	2 750	4 667	1 917
- josta ulkoinen	B	225 435	-3 905	221 530	244 976	-23 446	2 750	0	2 750	4 667	1 917
Kansalaisopisto		23 800	-298	23 502	31 114	-7 612	0	0	0	0	0
- josta ulkoinen	B	23 800	-298	23 502	31 114	-7 612	0	0	0	0	0
Musiikkioppilaitokset		40 000	-501	39 499	38 752	747	0	0	0	0	0
- josta ulkoinen	B	40 000	-501	39 499	38 752	747	0	0	0	0	0
Vapaa-aikapalvelut		416 331	30 786	447 117	406 024	41 093	77 000	36 000	113 000	68 462	-44 538
- josta ulkoinen		343 506	30 786	374 292	332 972	41 320	77 000	36 000	113 000	68 462	-44 538
Hallinto		104 798	-1 312	103 486	105 387	-1 901	11 200	0	11 200	9 782	-1 418
- josta ulkoinen		85 870	-1 312	84 558	86 919	-2 361	11 200	0	11 200	9 782	-1 418
Nuorisopalvelut		161 978	25 971	187 949	165 263	22 686	52 500	28 000	80 500	37 711	-42 789
- josta ulkoinen		136 304	25 971	162 275	140 350	21 925	52 500	28 000	80 500	37 711	-42 789
Liikuntapalvelut		149 555	6 127	155 682	135 374	20 308	13 300	8 000	21 300	20 969	-331
- josta ulkoinen		121 332	6 127	127 459	105 703	21 756	13 300	8 000	21 300	20 969	-331

Toimiala	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
Tulosalue	N B	TA 2019	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama	TA 2019	TA:n muutos	TA + muutos	Toteuma	Poik- keama
TULOSLASKELMAOSA		129 000		129 000	143 167	-14 167	25 976 695		25 436 695	25 667 333	230 638
Verotulot	B	0	0	0	0	0	20 600 000	-600 000	20 000 000	20 003 418	3 418
Valtionosuudet	B	0	0	0	0	0	5 324 695	60 000	5 384 695	5 613 084	228 389
Korkotulot	B	0	0	0	0	0	49 000	0	49 000	47 182	-1 818
Muut rahoitustulot	B	0	0	0	0	0	3 000	0	3 000	3 649	649
Korkomenot	B	124 000	0	124 000	137 590	-13 590	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	B	5 000	0	5 000	5 577	-577	0	0	0	0	0
INVESTOINTIOSA		2 797 000	0	2 797 000	1 742 566	1 054 434	80 000	0	80 000	91 216	11 216
Irtain omaisuus	B					0					0
Irtain omaisuus, kunnanhallitus		125 000	0	125 000	78 937	46 063	0	0	0	0	0
Irtain omaisuus, sivistysltk		96 000	0	96 000	79 697	16 303	0	0	0	0	0
Kiint. osto / myynti	B	350 000	0	350 000	0	350 000	30 000	0	30 000	8 831	-21 169
Kuntayhtymien inv. osuudet	B	90 000	0	90 000	74 346	15 654	0	0	0	0	0
Talonrakennushankkeet	B					0					0
Kiinteistöt, perusparannus		620 000	-220 000	400 000	211 634	188 366	0	0	0	0	0
Uudisrakentaminen		95 000	10 000	105 000	75 149	29 851	0	0	0	0	0
Koulutilat		35 000	0	35 000	36 514	-1 514	0	0	0	0	0
Maa- ja vesirakennushankkeet	B					0					0
Liikuntapaikkarakentaminen		360 000	0	360 000	258 573	101 427	50 000	0	50 000	80 000	30 000
Vesi- ja viemärlaitos		240 000	-40 000	200 000	281 996	-81 996	0	0	0	0	0
Vesiosuuskuntien avustus	B	25 000	0	25 000	0	25 000	0	0	0	0	0
Kadut ja kevyenliik. väylät		761 000	250 000	1 011 000	645 720	365 280	0	0	0	2 385	2 385
RAHOITUSOSA		-879 370		-971 370	-543 802	-427 568	35 000		35 000	87 394	52 394
Antolainauksen muutokset						0					0
Antolainauksen lisäykset		0	0	0	0	0					0
Antolainauksen vähennys							35 000	0	35 000	87 394	-52 394
Lainakannan muutokset											0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0	0	0	0	0				0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		1 715 453	0	1 715 453	1 715 453	0					0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/väh.		0	0	0	0	0					0
Vaikutus maksuvalmiuteen		-2 594 823		-2 686 823	-2 259 255						0
YHTEENSÄ		32 114 369	0	31 746 369	31 900 604	-154 235	32 114 369	0	31 746 369	31 900 604	154 235

Talousarviomuutoksia on hyväksytty tilikaudella seuraavasti:

Kunnanvaltuusto 25.2.2019 § 8

- Laidunalueen kunnallistekniikan suunnitteluun varattu 40 000 € määräraha sekä kevyen liikenteen väylien ja katualueiden päällystystöihin varatusta 100 000 € määrärahasta 70 000 € kohdennetaan Kadut ja kevyen liikenteen väylät/ Kartanorinteen kunnallistekniikan rakentamiseen.
- Talonrakennuksesta siirretään 170 000 € maa- ja vesirakennushankkeet/Kartanorinteen kunnallistekniikan rakentaminen.

Kunnanhallitus 15.4.2019 § 88

- Nuorten oleskelukatoksesta siirretty 25 000 € seura- ja yhdistystalon kunnostamiseen.

Kunnanvaltuusto 29.4.2019 § 23

- Vapaa-aikatoimen kustannuspaikalle 4228 lisättiin menoja ja tuloja 8000 € Kokeilun kautta liikunnan riemuun hankkeeseen.

Kunnanvaltuusto 24.6.2019 § 46

- Kiinteistöjen perusparannus/kunnanviraston julkisivukorjauksesta siirretään 40 000 € kohtaan Maa- ja vesirakennushankkeet, Kadut ja kevyen liikenteen väylät/Kartanonrinteen rakentaminen.

Kunnanhallitus 6.5.2019 § 111

- Kiinteistöjen perusparannus/kunnanviraston julkisivukorjauksesta siirretään 40 000 € ja Ulkopintojen korjaustyöt Hyötinmäellä 35 000 € kohtaan Linnunlaulun päiväkodin suunnittelukustannukset. Tämä päätös peruutettu julkisivukorjauksen määrärahasiirron osalta kunnanhallituksessa 10.2.2020 § 21.

Kunnanvaltuusto 24.6.2019 § 44

- Vapaa-aikatoimen kustannuspaikalle 4215 lisätty 28 000 euroa menoja ja tuloja käytettäväksi nuorten työpajatoimintaan.

Kunnanvaltuusto 28.10.2019 § 69

- Verotuloennustetta pienennettiin 600 000 eurolla ja valtionosuuksia lisättiin 60 000 €. Vuoden 2019 käyttömenoja pienennettiin 420 000 eurolla, sisältäen sote-kuntayhtymän 200 000 euron suuruisen eläkemenoperusteiset maksut.

Kunnanvaltuusto 16.12.2019 § 85

- Työterveyshuollon lisäys 13 000 € menoja, 6000 € tuloja
- yritystoiminnan kehittämiseen lisämääräraha 25 000 €
- Ruokahuolto ja siivous, lisämääräraha 70 000 €
- Maa- ja metsätilat, toimintatuottojen lisäys 130 000 €

Kunnanvaltuusto 24.2.2020 § 9

- Hyväksyttiin käyttötalousosan määrärahaylitykset ja tuloalitukset ja investointien toteutumat määrärahaylityksineen.

13. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

13.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA				
	1.1.-31.12.2019		1.1. - 31.12.2018	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 246 110,60		6 730 598,01	
Maksutuotot	391 740,17		85 683,78	
Tuet ja avustukset	132 403,13		344 449,29	
Vuokratuotot	920 387,86		1 406 282,96	
Muut toimintatuotot	257 806,33	2 948 448,09	405 062,64	8 972 076,68
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-6 835 445,21		-5 136 830,38	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 459 190,10		-1 127 229,40	
Muut henkilösivukulut	-221 786,25		-218 945,53	
Palvelujen ostot	-16 274 741,04		-23 384 606,78	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 308 532,17		-1 265 925,44	
Avustukset	-1 086 236,11		-138 751,50	
Vuokratulot	-195 685,82		-150 629,66	
Muut toimintakulut	-70 842,64	-27 452 459,34	-82 667,43	-31 505 586,12
Toimintakate		-24 504 011,25		-22 533 509,44
Verotulot		20 003 417,88		19 682 462,36
Valtionosuudet		5 613 084,00		5 624 220,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	31 945,74		15 953,67	
Muut rahoitustuotot	3 648,75		4 628,80	
Korkokulut	-122 354,07		-164 198,87	
Muut rahoituskulut	-5 577,08	-92 336,66	-222,99	-143 839,39
Vuosikate		1 020 153,97		2 629 333,53
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 667 340,74	-1 667 340,74	-1 626 649,70	-1 626 649,70
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	-108 821,31	-108 821,31
Tilikauden tulos		-647 186,77		893 862,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-647 186,77		893 862,52

13.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA				
Toiminnan rahavirta	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018	
Vuosikate	1 020 153,97		2 629 333,53	
Satunnaiset erät	0,00		-108 821,31	
Tulorahoituksen korjauserät	-86 425,02	933 728,95	-283 884,34	2 236 627,88
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 742 352,95		-1 295 790,29	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	82 384,73		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	95 256,00	-1 564 712,22	988 985,21	-306 805,08
Toiminnan ja investointien rahavirta		-630 983,27		1 929 822,80
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		-52 475,00	
Antolainasaamisten vähennykset	52 475,00	52 475,00	7 500,00	-44 975,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 715 453,00		-1 033 642,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-1 715 453,00	0,00	-1 033 642,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6 697,61		9 484,28	
Saamisten muutos	419 264,02		792 383,69	
Korottomien velkojen muutos	387 997,22	800 563,63	196 558,17	998 426,14
Rahoituksen rahavirta		-862 414,37		-80 190,86
Rahavarojen muutos		-1 493 397,64		1 849 631,94
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	5 400 618,44		6 894 016,08	
Rahavarat 1.1.	-6 894 016,08	-1 493 397,64	-5 044 384,14	1 849 631,94

13.3 Tase

TASE					
VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
A PYSYVÄT VASTAAVAT	26 543 615,66	26 612 294,16	A OMA PÄÄOMA	17 288 047,86	17 935 234,63
I Aineettomat hyödykkeet	1 747 562,87	1 877 079,73	I Peruspääoma	8 047 714,76	8 047 714,76
Muut pitkävaikutteiset menot	1 747 562,87	1 877 079,73	IV Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	9 887 519,87	8 993 657,35
Ennakkomaksut	0,00	0,00	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-647 186,77	893 862,52
II Aineelliset hyödykkeet	22 508 245,65	22 394 932,29	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	78 236,74	84 942,47
Maa- ja vesialueet	3 698 872,52	3 707 703,50	Valtion toimeksiannot	2 873,47	7 985,75
Rakennukset	11 220 208,94	11 660 266,89	Lahjoitusrahastojen pääomat	75 363,27	76 956,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 025 901,16	6 831 313,22	E VIERAS PÄÄOMA	15 420 400,53	16 747 856,31
Koneet ja kalusto	156 626,51	41 820,44	I Pitkäaikainen	10 584 571,75	12 818 929,76
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	406 636,52	153 828,24	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 476 368,00	11 737 275,00
III Sijoitukset	2 287 807,14	2 340 282,14	Saadut ennakot	0,00	52 910,40
Osakkeet ja osuudet	2 134 433,04	2 134 433,04	Liittymismaksut ja muut velat	1 108 203,75	1 028 744,36
Muut lainasaamiset	0,00	52 475,00	II Lyhytaikainen	4 835 828,78	3 928 926,55
Muut saamiset	153 374,10	153 374,10	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 260 907,00	1 715 453,00
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	81 230,54	81 238,66	Ostovelat	1 005 229,09	1 155 419,40
Lahjoitusrahastojen varat	81 230,54	81 238,66	Muut velat	142 309,80	116 125,91
Muut toimeksiantojen varat			Siirtovelat	1 427 382,89	941 928,24
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 161 838,93	8 074 500,59	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	32 786 685,13	34 768 033,41
II Saamiset					
Lyhytaikaiset saamiset	761 220,49	1 180 484,51			
Myyntisaamiset	391 325,70	294 455,35			
Muut saamiset	113 090,70	293 579,12			
Siirtosaamiset	256 804,09	592 450,04			
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 400 618,44	6 894 016,08			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	32 786 685,13	34 768 033,41			

13.4 Konsernilaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA				
	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018	
Toimintatuotot		27 719 921,67		26 070 647,92
Toimintakulut		-52 423 924,49		-48 790 009,09
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		2 272,78		5 735,32
Toimintakate		-24 701 730,04		-22 713 625,85
Verotulot		20 003 417,88		19 682 462,36
Vationosuudet		6 271 622,42		6 264 983,29
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	47 781,92		15 984,63	
Muut rahoitustuotot	5 605,39		6 195,04	
Korkokulut	-142 283,54		-168 485,13	
Muut rahoituskulut	-43 735,38	-132 631,61	-32 752,03	-179 057,49
Vuosikate		1 440 678,65		3 054 762,31
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 072 447,86		-2 014 334,14	
Arvonalentumiset		-2 072 447,86		-2 014 334,14
Satunnaiset erät		0,00		-50 251,31
Tilikauden tulos		-631 769,21		990 176,86
Tilinpäätössiirot		677,51		-1 007,35
Tilikauden verot		-447,37		-452,65
Laskennalliset verot		-322,67		-94,50
Vähemmistöosuudet		-1 636,62		118,59
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-633 498,36		988 740,95

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2019		2018	
Vuosikate	1 440 678,65		3 054 762,31	
Satunnaiset erät	0,00		-50 251,31	
Tilikauden verot	-447,37		-452,65	
Tulorahoituksen korjauserät	-117 105,22	1 323 126,06	-398 081,81	2 605 976,54
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 522 489,54		-1 846 485,82	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	82 384,73		6 889,69	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	99 456,30	-2 340 648,51	1 138 713,52	-700 882,61
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 017 522,45		1 905 093,93
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-446,19		-53 358,80	
Antolainasaamisten vähennys	52 536,10	52 089,91	7 924,71	-45 434,09
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	462 727,84		83 369,84	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 768 357,28		-1 085 627,62	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	592 867,50	-712 761,94	0,00	-1 002 257,78
Oman pääoman muutokset		0,00		-58 543,81
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	5 087,78		9 407,99	
Vaihto-omaisuuden muutos	3 578,61		-13 589,73	
Saamisten muutos	-1 930 215,92		1 580 270,19	
Korottomien velkojen muutos	2 190 265,60	268 716,09	-449 909,17	1 126 179,30
Rahoituksen rahavirta		-391 955,93		19 943,63
Rahavarojen muutos		-1 409 478,41		1 925 037,53
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	6 015 145,38		7 424 623,83	
Rahavarat 1.1.	7 424 623,79	-1 409 478,41	5 499 586,30	1 925 037,53

KONSERNITASE					
VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
A PYSYVÄT VASTAAVAT	29 492 005,49	29 181 161,82	A OMA PÄÄOMA	18 189 430,10	18 819 495,70
I Aineettomat hyödykkeet	1 980 461,75	2 062 173,44	I Peruspääoma	8 047 714,76	8 047 714,76
Aineettomat oikeudet	3 953,42	4 627,53	V Muut omat rahastot	10 314,72	10 314,72
Muut pitkävaikutteiset menot	1 976 508,33	2 057 396,99	IV Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	10 764 898,98	9 772 725,27
Ennakkomaksut	0,00	148,92	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-633 498,36	988 740,95
II Aineelliset hyödykkeet	26 253 974,02	25 824 228,15	B VÄHEMMISTÖOSUUDET	12 961,58	11 313,34
Maa- ja vesialueet	3 766 882,02	3 775 726,27	E PAKOLLISET VARAUKSET	115 480,91	141 975,06
Rakennukset	13 709 599,61	14 090 548,37	Eläkevaraukset	2 352,72	2 716,26
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 158 619,36	6 968 893,73	Muut pakolliset varaukset	113 128,19	139 258,80
Koneet ja kalusto	643 958,00	463 129,85	F TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	118 667,35	129 201,03
Muut aineelliset hyödykkeet	10 775,10	9 927,39	G VIERAS PÄÄOMA	20 817 682,74	19 338 219,06
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	964 139,93	516 002,54	Pitkäaikainen korollinen vieras po	10 942 706,08	12 793 886,54
III Sijoitukset	1 257 569,72	1 294 760,23	Pitkäaikainen koroton vieras po	1 112 573,07	1 085 701,41
Osakkuusyhteisöosuudet	918 732,37	903 557,35	Lyhytaikainen korollinen vieras po	2 905 964,38	1 767 545,86
Muut osakkeet ja osuudet	178 224,22	177 196,35	Lyhytaikainen koroton vieras po	5 856 439,21	3 691 085,25
Muut lainasaamiset	109,18	52 620,58	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	39 254 222,68	38 440 204,19
Muut saamiset	160 503,95	161 385,95			
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	109 875,62	125 497,07			
Lahjoitusrahastojen varat	65 560,85	65 558,68			
Muut toimeksiantojen varat	44 314,77	59 938,39			
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 652 341,57	9 133 545,30			
I Vaihto-omaisuus	95 385,62	98 964,23			
II Saamiset	3 541 810,57	1 609 957,26			
Pitkäaikaiset saamiset	174,66	31,63			
Lyhytaikaiset saamiset	3 541 635,91	1 609 925,63			
III Rahoitusarvopaperit	53 483,90	28 178,50			
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 961 661,48	7 396 445,31			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	39 254 222,68	38 440 204,19			

14. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen liitetiedot on numeroitu käyttäen Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston liitetietojen laatimisesta annettua yleisohjetta.

14.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatettavat arvostusperiaatteet ja menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjakson mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitusrakennusten poistoaika tarkistettu 1.1.2008 alkaen. Poistosuunnitelmaa on päivitetty Kunnanvaltuuston 28.9.2009 hyväksymällä päätöksellä koskien lähinnä poistorajojen ala- ja ylärajojen muutoksia Yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista v. 2008 mukaan. Lisäksi poistosuunnitelmaa on tarkistettu ja muutettu Kunnanvaltuuston hyväksymällä päätöksellä 29.10.2012 perustuen Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v. 2011 tarkistamaan yleisohjeeseen poistojen pituuksista. Verkostojen ja katuvalaistuksen maksuosuuksien poistosuunnitelmaa on muutettu 1.1.2014 alkaen Kunnanvaltuuston päätöksen 25.8.2014 mukaisesti.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden osakkeet on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan markkina-arvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Vesihuoltolaitoksen liittymismaksut

1.4.2004 lukien on palautuskelpoiset liittymismaksut kirjattu muihin velkoihin. Sitä ennen liittymismaksurahastoissa olleet on siirretty edellisten tilikausien ylijäämätilille.

Vesiosuuskunta-avustukset

Vuosina 2003 – 2005 maksetut vesiosuuskuntien avustukset, yhteensä 258.659,08 euroa on siirretty v. 2007 Vesihuoltolaitoksen taseen muista pitkävaikutteisista menoista ja käyttöomaisuuskirjanpidosta Kunnan taseen muihin pitkävaikutteisiin menoihin ja käyttöomaisuuskirjanpitoon.

2) Kunnan tilinpäätöksen esittämistavassa ei ole muutoksia edelliseen vuoteen

3) Tilinpäätöksen oikaisut edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin

Toimintatuotoissa ja toimintakuluissa vuonna 2018 oli jäänyt eliminoimatta vesilaitoksen ja kunnan välisiä sisäisiä eriä 47 026,08 euroa, jotka on korjattu vertailutietoon. Näillä ei ole vaikutusta vuoden 2018 toimintakatteeseen tai tulokseen.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Myyntitulot ja palvelujen ostot vuodelta 2018 sisältävät Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän järjestämislaskutuksen, joka oli kunnalle läpikulkuerä 5.460.039,45. Tällä laskutuksella ei ollut vaikutusta vuoden 2018 tulokseen. Vastaavaa läpikulkulaskutusta ei ollut vuonna 2019.

Vuoden 2019 alussa varhaiskasvatus siirtyi takaisin kunnan järjestettäväksi. Muutos lisäsi kunnan maksetuloja (päivähoitomaksut) ja henkilöstökuluja (varhaiskasvatushenkilöstön palkat). Palvelujen ostot ja kiinteistöjen vuokratuotot vähenivät vastaavasti.

5) Aikaisempiin tilikausiin ei kohdistu tuottoja eikä kuluja eikä virheiden korjauksia.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kuusi kuntayhtymää, joissa kunta on jäsenenä sekä yksi osakkuusyhteisö.

Sisäiset liiketapahtumat

Sisäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaisia sisäisiä katteita ei ole.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kuntakonserniin kuuluvat kuntayhtymät kirjaavat suunnitelmanmukaiset poistot, jotka perustuvat ennalta vahvistettuun suunnitelmaan. Osakkuusyhteisö on kirjannut vain osittain poistot, mutta niitä ei ole epäolennaisuuden takia yhtenäistetty.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisö on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymän edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) ei ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen nähden. Konsernitaseessa omina riveinään esitetyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on lisätty omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään (alijäämään).

14.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot kunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Toimintatuotot tehtäväalueittain	27 719 921,67	26 070 647,92	2 948 448,09	8 972 076,68
Yleishallinto	174 369,14	516 693,30	174 369,14	516 693,30
Tekniset palvelut	1 241 169,55	1 654 822,38	1 151 033,60	1 531 404,58
Vesilaitoksen tuotot	888 068,64	871 231,37	888 068,64	871 231,37
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 250 980,29	1 750 855,66	732 460,43	592 707,98
Sosiaali- ja terveystuotot	24 165 334,05	15 817 005,76	2 516,28	
Muut palvelut (Keusoten kuittaus)		5 460 039,45		5 460 039,45

7) Verotulojen erittely

	2019	2018
VEROTULOT	20 003 418 €	19 682 462 €
Kunnan tulovero	18 196 390 €	17 786 361 €
Kiinteistövero	1 187 547 €	1 169 890 €
Osuus yhteisöveron tuotosta	619 481 €	726 212 €

8) Valtionosuuksien erittely

	2019	2018
VALTIONOSUUDET	5 613 084 €	5 624 220 €
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	5 829 361 €	5 576 487 €
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionos.tasaus	951 777 €	1 197 345 €
Opetus- ja kultt.toimen muut valtionos.	-1 168 054 €	-1 149 612 €

9) Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
Palvelujen ostojen erittely	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	13 348 523,52	20 717 692,21
josta sote-kuittaus		5 460 039,45
Muiden palvelujen ostot	2 948 630,58	3 498 450,22
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	16 297 154,10	24 216 142,43

10) Valtuustoryhmille ei ole annettu tukia

11) Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista ja niiden muutoksista

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ja poistomenetelmät ovat:

Pysyvien vastaavien hyödykelaji	Poistoaika/ Pois- toprosentti	Poistotapa	Kilan kuntajaoston yleisohje 2011	
			Tasapoisto	Menojäännöspoisto
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Kehittämismenot	2v		2 – 5v	
Aineettomat oikeudet	5v	tasapoisto	5 – 20v	
Muut pitkävaikutteiset menot		tasapoisto		
- ATK-ohjelmistot	2v		2 – 5v	
- muut	2v		2 – 5v	
- vesihuoltoavustukset	20v			
- katuvalaistuksen maksusuudet	5v			
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet		ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat				
- hallinto- ja laitosrakennukset	30v	tasapoisto	20 – 50v	5 – 10%
- tehdas- ja tuotantorakennukset	25v	tasapoisto	20 – 30v	10 – 15%
- talousrakennukset	17v	tasapoisto	10 – 20v	15 – 20%
- vapaa-ajan rakennukset	25v	tasapoisto	20 – 30v	10 – 15%
- asuinrakennukset	30v	tasapoisto	30 – 50v	5 – 10%
- muut rakennukset	10v	tasapoisto	ei mainittu	
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
- kadut, tiet, torit ja puistot	15v	tasapoisto	15 – 20v	15 – 20%
- sillat, laiturit, uimalat	10v	tasapoisto	10 – 30v	10 – 25%
- muut maa- ja vesirakenteet	15v	tasapoisto	15 – 30v	10 – 20%
- vedenjakeluverkosto	9%	menojäännöspoisto	30 – 40v	7 – 10%
- viemäriverkko	9%	menojäännöspoisto	30 – 40v	7 – 10%
- kaukolämpöverkko	15%	menojäännöspoisto	20 – 30v	10 – 15%
- sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20%	menojäännöspoisto	15 – 20v	15 – 20%
- muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10v	tasapoisto	10 – 15v	20 – 25%
Koneet ja kalusto				
- muut kuljetusvälineet (paloautot)	4v	tasapoisto	4 – 7v	25 – 30%
- muut liikkuvat työkoneet	5v	tasapoisto	5 – 10v	25 – 30%
- sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5v	tasapoisto	5 – 15v	20 – 30%
- ATK-laitteet	3v	tasapoisto	3 – 5v	30 – 40%
- muut laitteet ja kalusteet	3v	tasapoisto	3 – 5v	30 – 40%
Muut aineelliset hyödykkeet				
- luonnonvarat		käytön mu- kaan	käytön mukainen	
- arvo- ja taide-esineet		ei poistoa	ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat		ei poistoa	ei poistoa	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		ei poistoa	ei poistoa	

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

	Konserni	
	2019	2018
Eläkevastuu 1.1.	2 711,34	2 711,34
Lisäykset tilikaudella	-	-
Vähennykset tilikaudella	362,88	-
Eläkevastuu 31.12.	2 348,46	2 711,34
Potilasvakuutusmaksu 1.1.	129 609,18	129 254,49
Lisäykset tilikaudella	-	354,69
Vähennykset tilikaudella	26 203,81	-
Potilasvakuutusmaksu 31.12.	103 405,37	129 609,18
Ympäristövastuut 1.1.	-	4 320,00
Lisäykset tilikaudella	-	-
Vähennykset tilikaudella	-	4 320,00
Ympäristövastuut 31.12.	-	-
Muut varaukset 1.1.	9 397,35	8 746,90
Lisäykset tilikaudella	4 142,82	3 142,22
Vähennykset tilikaudella	4 022,28	2 491,77
Muut varaukset 31.12.	9 517,89	9 397,35

13) Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	86 454,86	230 171,05	86 425,02	229 087,86
Rakennusten luovutusvoitot	542,15	245 180,73	0	139 126,38
Osakkeet ja osuudet	684,74	24 828,93	0	24 491,41
Muut luovutusvoitot	1 080,90	2 281,21	0	0
Luovutusvoitot yhteensä	88 762,65	501 692,40	86 425,02	392 705,65
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot				
Osakkeet ja osuudet	13 762,00	50 251,31	0,00	108 821,31
Muut luovutustappiot	0	83,13		
Luovutustappiot yhteensä	13 762,00	50 334,44	0,00	108 821,31

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymästä eroaminen	0	50 251,31	0	108 821,31

15) Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä, jos ne ovat olennaisia.

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä	1 361,25	1 356,05
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	31 749,48	31 749,48

16) Kunnalla ei ole poistoeron muutoksia.

14.3 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja

18) Arvonkorotuksia ei ole tehty

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä	Aineelliset hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaik. menot	Ennakl. maksut		Maa-alueet	Rakennukset	iiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja keskeneneräiset kalusto hankinnat ja ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		1 877 079,73		1 877 079,73	3 707 703,50	11 660 266,89	6 831 313,22	41 820,44	153 828,24
Lisäykset tilikauden aikana		93 001,56		93 001,56		228 710,41	908 809,46	139 482,18	372 562,24
Rahoitusosuudet tilikaudella							-2 384,73		-80 000,00
Vähennykset tilikauden aikana					-8 830,98				-212,90
Siirrot erien välillä						11 434,12	28 106,94		-39 541,06
Tilikauden poisto		-222 518,42		-222 518,42		-680 202,48	-739 943,73	-24 676,11	-1 444 822,32
Poistamaton hankintameno 31.12.		1 747 562,87		1 747 562,87	3 698 872,52	11 220 208,94	7 025 901,16	156 626,51	406 636,52

Pysyvien vastaavien sijoitukset				
	Osakkeet ja osuudet			
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	796 117,52	1 213 103,02	125 212,50	2 134 433,04
Lisäykset				
Vähennykset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	796 117,52	1 213 103,02	125 212,50	2 134 433,04

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Jvk-laina-saamiset	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset			Yhteensä
		Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	
Hankintameno 1.1.			52 475,00	153 374,10	205 849,10
Lisäykset					
Vähennykset			-52 475,00		-52 475,00
Kirjanpitoarvo 31.12.			-	153 374,10	153 374,10

20 -22) Omistukset muissa yhteisöissä

Kuntayhtymät					
Nimi	Kotipaikka	Kunnan	Kuntakonsernin osuus, euroa		
		omistus-	omasta	vieraasta	tilikauden
		osuus	pääomasta	pääomasta	voitosta/ tappiosta
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	1,40 %	27 860	5 346	-1136
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	0,56 %	97 447	277 959	4 185
Uudenmaan liitto	Helsinki	0,35 %	6 333	9 737	556
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Järvenpää	1,27 %	908 418	118 673	47 564
HUS	Helsinki	0,27 %	1 023 358	2 680 337	-37 483
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä	Hyvinkää	2,60 %	14	2 305 378	0
Osakkuusyhteisöt					
Asunto Oy Kirveskoski (-paperiosakkeet)	Pornainen	39,60 %	71 517	48 405	3
Muut merkittävät yhteisöt, joissa kunnalla omistusta					
Asunto Oy Pornaisten Katajisto	Pornainen	10,12 %			
Asunto Oy Pornaisten Niittyrinne	Pornainen	19,88 %			
Asunto Oy Pornaisten Puistomäki	Pornainen	11,65 %			
Asunto Oy Pornaisten Kirkkotien Helmi	Pornainen	16,65 %			

23) Saamisten erittely

Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
	2019	2018
Myyntisaamiset	305,00	33 388,32
Lainasaamiset	0,00	52 475,00
Yhteensä	305,00	85 863,32

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		Konserni		Kunta	
Lyhytaikaiset		2019	2018	2019	2018
Kela, työterveyshuollon kustannukset		75 385,75	47 342,98	43 691,25	32 253,75
Projektien avustussaatavat		53 947,38	6 093,79	50 000,00	
ESR-hankkeiden tuet ja avustukset		349,11	2 140,51		
Muut tuet ja avustukset					
Laskuttamattomat koulutustuotot					
Muut tulojäämät		1 708 785,13	616 697,59	163 112,84	560 196,29
Yhteensä		1 838 467,37	672 274,87	256 804,09	592 450,04

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1	8 047 714,76	8 047 714,76	8 047 714,76	8 047 714,76
Peruspääoma 31.12	8 047 714,76	8 047 714,76	8 047 714,76	8 047 714,76
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1	10 314,72	7 618,04		
Vähennykset	0,00	65,35		
Lisäykset	0,00	2 765,57		
Rahaston pääoma 31.12	10 314,72	10 314,72		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	10 761 466,22	9 774 727,49	9 887 519,87	8 993 657,35
Vähennykset	-12 350,09	2 002,22		
Lisäykset	15 782,85			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	10 764 898,98	9 772 725,27	9 887 519,87	8 993 657,35
Tilikauden yli/alijäämä	-633 498,36	988 740,95	-647 186,77	893 862,52
Oma pääoma yhteensä	18 189 430,10	18 819 495,70	17 288 047,86	17 935 234,63

26) Kunnalla ei ole poistoeroja

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden (1.1.2025) kuluttua

Pitkäaikaiset velat		
Lainat, jotka erääntyvät 1.1.2025 tai sen jälkeen	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Kuntarahoitus	681 825,00	2 136 374,00

28) Joukkovelkakirjalainoja ei ole

29) Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Pakolliset varaukset	Konserni	
	2019	2018
Omat eläkkeet	2 352,72	2 716,26
Potilasvahinkovakuutusmaksu	103 593,03	129 844,40
Ympäristövastuut	0,00	0,00
Muu pakollinen varaus	9 535,16	9 414,41
Yhteensä	115 480,91	141 975,07

30) Konsernin keskinäisten velkojen erittely

Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä	2019	2018
Ostovelat	5 722,81	4 994,11
Siirtovelat	477 336,62	4 283,00
Yhteensä	483 059,43	9 277,11

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävää sekkitililimiittiä ei ole

32) Muiden velkojen erittely

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
Pitkäaikaiset	2019	2018	2019	2018
Liittymismaksut	1 107 945,72	1 027 353,72	1 107 821,03	1 027 229,03
Muut velat	382,72	1 515,33	382,72	1 515,33
Yhteensä	1 108 328,44	1 028 869,05	1 108 203,75	1 028 744,36

33) Siirtovelkoihin sisältyvät erät

Lyhytaikaiset	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Tuloennakot	25 116,42	29 573,80		
Etukäteen saadut valtionavustukset	168 930,58	63 588,01	160 196,30	
Korkojaksotukset	20 915,64	24 108,79	20 124,12	23 425,92
Eläkevakuutusmaksuvelka	7 666,47	29 027,11		14 800,51
Lomapalkka ja lomarahavelka	1 915 452,45	994 453,41	647 173,82	438 960,01
Maksamattomat palkat		95 004,99		
Muut menojäämät	949 452,51	566 639,96	594 347,41	459 537,42
Yhteensä	3 087 534,07	1 802 396,08	1 421 841,65	936 723,86

14.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia sekä taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut omaisuuttaan

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä	Konserni	
	2019	2018
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	243 284,24	220 216,26
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	388 777,65	331 528,43
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tontin vuokraoikeuteen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 665,50	37 734,37
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	73 855,36	73 855,36
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	462 633,01	405 383,79

35) Ei vakuuksia, joita kunta on antanut muiden omien sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi

36) Ei vakuuksia, joita kunta olisi antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

37) Vakuudet, jotka kunta on antanut muiden omien sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi

Vakuudet	Konserni	
	2019	2018
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Talletusvakuudet	182,43	101,05
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	201,95	201,95
Yhteensä	384,38	303,00

38) Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	2 359 892,01	1 728 155,66	153 350,41	135 574,89
-siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	748 567,85	322 649,28	73 917,98	44 896,86
-siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)	0,00	0,00	0,00	0,00
-siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	-	-	-	-

39) Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	433 050,10	244 320,24		
Jäljellä oleva pääoma	363 374,76	211 578,74		
Annetut takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	7 250 063,00	7 250 063,00	7 230 887,00	7 230 887,00
Jäljellä oleva pääoma	2 168 169,72	2 207 099,63	2 155 403,61	2 039 373,00

40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	30 510 853	29 235 413
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattavaosuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	20 074	18 782

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Sopimusvastuut				
Maankäyttö- ja rakennuslainausten kunnalle aiheutuvat velvoitteet		52 910,40		52 910,40
Muut sopimusvastuut	12 164,85	11 265,77		
Sopimusvastuut yhteensä	12 164,85	64 176,17		52 910,40
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Lisähyötyswap 1161642/1512514 on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihto-sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 7.11.2022. (Eteva)				
Nimellisarvo	19 815,26	23 212,19		
Käypä arvo	-1 843,92	-2 472,68		
Koronvaihtosopimus 1				
- korkoriskin suojaaminen, kohdistus yksittäiseen lainaan				
- muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi 15.9.2022 asti				
- osa lainan pääomasta suojattu, koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta suojausajanjaksolla				
- korkoherkkyys: korkotason nousu yhdellä korkopisteellä vähentäisi negatiivista markkina-arvoa 2800,76 euroa				
- negatiivisten kassavirtojen suoritukset ajoittuvat vuosille 2020-2022 (HUS)				
Nimellisarvo	27 049,00	27 049,00		
Käypä arvo	-1 270,26	-1 435,87		
Koronvaihtosopimus 2				
- korkoriskin suojaaminen, kohdistus yksittäiseen lainaan				
- muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi 15.12.2021 asti				
- osa lainan pääomasta suojattu, koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta suojausajanjaksolla				
- rahoituslaitoksella purkuoikeus 6kk välein				
- korkoherkkyys: korkotason nousu yhdellä korkopisteellä vähentäisi negatiivista markkina-arvoa 2004,65 euroa				
- negatiivisten kassavirtojen suorituksen ajoittuvat vuosille 2020-2021 (HUS)				
Nimellisarvo	27 049,00	27 049,00		
Käypä arvo	-883,57	-1 151,00		
Koronvaihtosopimukset yhteensä				
Nimellisarvo	73 913,26	77 310,19		
Käypä arvo	-3 997,75	-5 059,55		
Sähköjohdannaiset				
Käypä arvo	1 901,62	8 429,86		
Johdannaissopimukset yhteensä				
Nimellisarvo	73 913,26	77 310,19		
Käypä arvo	-2 096,13	3 370,31		
Arvonlisäveron palautusvastuu	23 939,85	32 191,20	1 471,26	3 587,46
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	12 887,21	12 887,21		
Ara-avustusten palautusvastuu	110 787,55	110 787,55		
Potilasvakuutuskannan uudelleen arvostus	732,58	91 570,29		
Jäsenkunnan osuus kuntayhtymien alijäämästä	38 619,03	15 532,67	38 619,03	15 532,67

14.5 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12 tehtäväalueittain

	Vakinaiset			Määräaikaiset			Yhteensä		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Toimiala									
Hallinto- ja taloustoimiala	8	8	7	-	1	0	8	9	7
Sivistystoimiala	129	83	81	34	26	27	163	109	108
Kuntakehitystoimiala	18	21	21	2		4	20	21	28
Yhteensä	155	112	109	36	27	31	191	139	140

Kesätyöntekijöitä vuonna 2019:	
Hallinto- ja taloustoimiala	-
Sivistystoimiala	1
Kuntakehitystoimiala	11
Yhteensä	12

43) Henkilöstökuluja ei ole aktivoitu taseeseen

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2019	2018
Kansallinen kokoomus	423,04	406,4
Suomen Keskusta	2 274,60	2 162,80
Vihreä liitto	648,7	615,4
Perussuomalaiset	367,25	392,1
SDP	1899,1	1 640,60
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	5612,69	5 217,30

45) Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkiot

	2019	2018
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	4650,57	2847,04
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2825,24	558,81
Ernst Young Oy		
Tilintarkastuspalkkiot		3935,78
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		1323,93
Palkkiot yhteensä	7475,81	8665,56

46) Intressitahot

Kunnalla ei ole tytäryhteisöjä. Kunnalla on takausvastuita, jotka on esitetty takausvastuita koskevissa liitetiedoissa.

Kunnan intressitahojen kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia. Pornaisten kunta on vuokrannut Pornaisten Tekonurmi Oy:lle Kirveskosken kylässä sijaitsevan kenttäalueen. Kenttäalueen vuokra on sidottu indeksiin, mutta vuokraa tarkistetaan viiden vuoden välein. Vuokra on arvioitu olevan markkina-arvoa alempi.

Kunta myöntää tieavustuksia, joiden päättävissä elimissä on myös kunnan luottamushenkilöitä. Päätöksenteossa asianosaiset huolehtivat siitä, että pidättäytyvät päätöksenteosta.

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kk palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

15. VESIHUOLTOLAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMA 2019

	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018	
Liikevaihto	936 003,84		916 173,51	
Liiketoiminnan muut tuotot	2 106,09	938 109,93	2 083,94	918 257,45
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	-563 473,59	-563 473,59	-570 275,30	-570 275,30
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-214 061,35		-214 996,24	
		-214 061,35		-214 996,24
Liiketoiminnan muut kulut		-2 744,92		-35 076,43
Liikeliiketoiminta (-alijäämä)		157 830,07		97 909,48
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	899,79		1 272,80	
Kunnalle maksetut korkokulut	-15 236,03		-15 759,81	
		-14 336,24		-14 487,01
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		143 493,83		83 422,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		143 493,83		83 422,47

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,6	3,6
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	5,6	3,6
Voitto, %	15,3	9,1

RAHOITUSLASKELMA 2019

Toiminnan rahavirta	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Toiminnan rahavirta		
Liikelyi-/alijäämä	157 830,07	97 909,48
Poistot ja arvonalentumiset	214 061,35	214 996,24
Rahoitustuotot ja -kulut	-14 336,24 357 555,18	-14 487,01 298 418,71
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-281 996,10	-57 418,79
	-281 996,10	-57 418,79
Toiminnan ja investointien rahavirta	75 559,08	240 999,92
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-34 919,17	-34 919,17
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-34 919,17	-34 919,17
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	0,00	27 490,26
Saamisten muutos muilta	-93 787,67	141 496,46
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-438 628,21	831 738,03
Korottomien velkojen muutos muilta	81 915,36 -450 500,52	47 001,81 1 047 726,56
Rahoituksen rahavirta	-485 419,69	1 012 807,39
Rahavarojen muutos	-409 860,61	1 253 807,31
Rahavarat 31.12.	1 777 594,35	2 187 454,96
Rahavarat 1.1.	2 187 454,96 -409 860,61	933 647,65 1 253 807,31

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Investointien tulorahoitus, %	126,8	519,7
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	1 199 375	1 266 873
Lainanhoitokate	7,4	6,2
Laskennallinen lainanhoitokate	2,7	2,2
Kassan riittävyys, pv	722	1 134
Quick Ratio	56	67
Current Ratio	56	67

TASE 2019

VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
A PYSYVÄT VASTAAVAT	2 278 457,30	2 210 522,55	A OMA PÄÄOMA	1 814 707,50	1 671 213,67
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	601 500,22	601 500,22
Muut pitkävaikutteiset menot			V Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	1 069 713,45	986 290,98
			VI Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	143 493,83	83 422,47
II Aineelliset hyödykkeet	2 278 457,30	2 210 522,55	E VIERAS PÄÄOMA	2 537 841,93	2 929 473,95
Rakennukset			I Pitkäaikainen	2 501 049,73	2 894 005,11
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 278 457,30	2 210 522,55	Lainat kunnalta	980 815,98	1 015 735,15
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 074 092,13	2 390 165,07	Korottomat velat kunnalta	412 412,72	851 040,93
			Muut velat (liittymismaksut)	1 107 821,03	1 027 229,03
II Saamiset	296 497,78	202 710,11	II Lyhytaikainen	36 792,20	35 468,84
Lyhytaikaiset saamiset	296 497,78	202 710,11	Lainat kunnalta	34 919,17	34 919,17
Myyntisaamiset	296 497,78	202 710,11	Ostovelat	0,00	0,00
Saamiset kunnalta	0,00	0,00	Muut velat	1 688,59	422,49
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 777 594,35	2 187 454,96	Siirtovelat	184,44	127,18
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 352 549,43	4 600 687,62	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 352 549,43	4 600 687,62

TASEEN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	41,7	36,3
Suhteell. velkaantuneisuus, %	270,5	319,0
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	1 428 148	1 901 695
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	284	375
Kertynyt yli-/alijäämä, €	1 213 207	1 069 713
Lainakanta 31.12., €	1 015 735	1 050 654

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TA 2019	TA 2019 muutos	TA 2019 +muutos	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama %
Liikevaihto	795 600		795 600	936 003,84	-140 403,84	117,6
Liiketoiminnan muut tuotot	6 000		6 000	2 106,09	3 893,91	35,1
Materiaalit ja palvelut						
Palvelujen ostot	-512 150		-512 150	-563 473,59	51 323,59	110,0
Materiaalit ja palvelut	-512 150	0	-512 150	-563 473,59	51 323,59	110,0
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-219 847		-219 847	-214 061,35	-5 785,65	97,4
Liiketoiminnan muut kulut	-600		-600	-2 744,92	2 144,92	457,5
Liikelyli-/alijäämä	69 003	0	69 003	157 830,07	-88 827,07	228,7
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoitustuotot	0		0	899,79	-899,79	-100,0
Kunnalle maksetut korkokulut	-17 000		-17 000	-15 236,03	-1 763,97	89,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 000	0	-17 000	-14 336,24	-2 663,76	84,3
Tilikauden yli-/alijäämä	52 003	0	52 003	143 493,83	-91 490,83	275,9

Rahoitusosan toteutuminen						
	TA 2019	TA 2019 muutokset	TA 2019 +muutokset	TP 2019	Poikkeama	Poikkeama %
Toiminnan rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Liikeli-/alijäämä	69 003	0	69 003	157 830,07	-88 827,07	188
Poistot ja arvonalentumiset	219 847	0	219 847	214 061,35	5 785,65	101
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 000	0	-17 000	-14 336,24	-2 663,76	88
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-240 000	0	-240 000	-281 996,10	41 996,10	37
Toiminnan ja investointien rahavirta	31 850	0	31 850	75 559,08	-43 709,08	190
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-34900	0	-34 900	-34 919,17	19,17	100
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutokset muilta	0	0	0	-93 787,67	93 787,67	100
Korottomien velkojen muutos kunnalta				393 109,82	-393 109,82	100
Korottomien velkojen muutos muilta	0	0	0	81 915,36	-81 915,36	100
Rahoituksen rahavirta	-34 900	0	-34 900	346 318,34	-381 218,34	492
Vaikutus maksuvalmiuteen	-3 050	0	-3 050	421 877,42	-424 927,42	349

INVESTOINTIOSA	TA 2019	Muutos	MTA	Tot 2019	Poikkeama	Tot %
Vesi- ja viemärlaitos	240 000	-40 000	200 000	281 996,10	- 81 996	141 %
Runkoventtiilikorjaukset Latiskantien jälkiosa	30 000		30 000	15 377,98	14 622	51 %
Vesi- ja viemäriverkoston vuotovesikorjaukset	50 000		50 000	17 896,60	32 103	36 %
Verkoston laajennus/ Kartanonrinne	50 000		50 000	223 533,71	- 173 534	447 %
Laidunalueen kunnallistekniikan suunnittelu	40 000	-40 000	0	-	-	
Vedenottamoiden uusimistyöt	70 000		70 000	25 187,81	44 812	36 %

Mäntsälän, **Pornaisten** ja Pukkilan kunnat sopivat omistamiensa vesihuoltolaitosten käyttötoimintojen ja sopimuksessa mainittujen muiden tehtävien yhteisestä järjestämisestä sopijakuntien alueella kuntalain (365/1995) 77 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Sopimus astui voimaan vuoden 2008 alusta lukien. Käytännön tehtävät on hoitanut Mäntsälän kunnan organisaatiossa kunnallisena liikelaitoksena toiminut **Mäntsälän Vesi**. Mäntsälän Vesi Oy aloitti toimintansa 1.1.2015. Mäntsälän Veden emoyhtiöstä Kuntayhtiöt Oy:stä tuli 15.1.2016 Nivos Oy, joka toimii hallinnollisena organisaationa Mäntsälän kunnan omistajaohjauksessa. Nivos Oy tuottaa hallinnollisia palveluja myös Nivos Vesi Oy:lle.

Pornaisten kunnan vesilaitoksen omistus, taksat, investoinnit ja toimialueet yms. ovat edelleen omistajakunnan päätettäviä asioita.

Vesihuoltolaitos myös myy Etelä-Pornaisten Vesiosuuskunnalle, Vesiosuuskunta Mustijoelle ja Vesiosuuskunta Suonelle vettä ja vastaanottaa siirtolinjaan näiden kolmen vesiosuuskunnan jätevedet.

Laajuustiedot 31.12.2019					
Vesilaitos	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TS 2020
- liittyneet kiinteistöt, kpl	578	588	588	594	588
- johtoverkon pituus, m	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
- johtoverkon pituus svh, m	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
- pumpattu vesimäärä, m ³ /a	170 000	188 132	170 000	182 653	170 000
- ostettu vesimäärä, m ³ /a, TSV	15 000	61 094		50 237	15 000
- vesimäärä yht, m ³	185 000	249 288	185 000	232 890	185 000
- vesimäärä, m ³ /vrk	506	683	506	638	506
- laskutettu vesimäärä, m ³ /a	170 000	216 359	170 000	200 125	170 000
- vuotovesimäärä, %	15,0	13,2	15	12,40 %	15
Viemärlaitos					
- liittyneet kiinteistöt, kpl	524	534	544	540	544
- johtoverkon pituus, m	20 600	20 600	21 000	20 600	21 000
- johtoverkon pituus svh, m	39 700	39 700	42 100	39 700	42 100
- hulevesiverkon pituus, m	4 200	4 600	4 600	4 200	4 600
- jätevedenpumppaamot, kpl	7+12 svh	8+12 svh	8+12 svh	20	8+12 svh
- jätevesimäärä, m ³ /a	222 171	219 666	220 000	238 610	220 000
- laskutettu jätevesimäärä, m ³ /a	141 998	186 917	190 000	183 051	190 000
- jätevesimäärä, m ³ /vrk	506	602	600	654	600
- vuotovesimäärä, %	22,7	15	15	23,30 %	15

Tavoitteet 2019	Mittari	Toteutuma 2019
Talousvesi on laadullisesti hyvää.	Veden on täytettävä asetuksen mukaiset laatuvaatimukset	Talousveden laadussa ei todettu poikkeamia vuonna 2019. Laatu-seuranta toteutettiin Nivos Vesi valvontasuunnitelman ja säännöllisen näytteenoton mukaisesti.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoona vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitosrakennusten poistoaika tarkistettu 1.1.2008 alkaen. Poistosuunnitelmaa on päivitetty Kunnanvaltuuston 28.9.2009 hyväksymällä päätöksellä koskien lähinnä poistorajojen ala- ja ylärajojen muutoksia Yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista v. 2008 mukaan. Lisäksi poistosuunnitelmaa on tarkistettu ja muutettu Kunnanvaltuuston hyväksymällä päätöksellä 29.10.2012 perustuen Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v. 2011 tarkistamaan yleisohjeeseen poistoaajan pituuksista.

Verkostojen poistosuunnitelmaa on muutettu 1.1.2014 alkaen Kunnanvaltuuston päätöksen 25.8.2014 mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Vesihuoltolaitoksen liittymismaksut

1.4.2004 lukien on palautuskelpoiset liittymismaksut kirjattu muihin velkoihin. Sitä ennen liittymismaksurahoitusta on siirretty edellisten tilikausien ylijäämätilille.

3) Oikaisut, jotka on tehty edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin

Vuoden 2018 tilinpäätöksen taseessa kunnan ja vesihuoltolaitoksen välinen negatiivinen yhdystilin saldo - 831 738,03 euroa oli vähennetty rahoista ja pankkisaamisista. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä vertailutieto on oikaistu ja esitetty lainana kunnalta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaisesti. Tämä muutti vuoden 2018 taseen loppusummaa ja sillä on vaikutusta myös vuoden 2018 tunnuslukuihin.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot	2019	2018
Vesihuoltolaitos	938 109,93	918 257,45
Liikevaihto	936 003,84	916 173,51
Muut varsinaisen toiminnan tuotot	2 106,09	2 083,94

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksessä

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ja poistomenetelmät ovat:

Pysyvien vastaavien hyödykelaji	Poisto aika/ Poisto- prosentti	Poistotapa	Kilan kuntajaoston yleisohje 2011	
			Tasapoisto	Menojäännös- poisto
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	5v	tasapoisto	5 – 20v	
Muut pitkävaikutteiset menot		tasapoisto		
- ATK-ohjelmistot	2v		2 – 5v	
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset ja rakennelmat				
- tehdas- ja tuotantorakennukset	25v	tasapoisto	20 – 30v	10 – 15%
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
- vedenjakeluverkosto	9%	menojäännöspoisto	30 – 40v	7 – 10%
- viemäriverkko	9%	menojäännöspoisto	30 – 40v	7 – 10%

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet					
Vesihuoltolaitos					
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Muut pitkä- vaik. menot	Yhteensä	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Keskeneräiset hankinnat ja ennakkomaksut
Poistamaton hankintameno 1.1.			2 210 522,55		2 210 522,55
Lisäykset tilikauden aikana			281 996,1		281 996,1
Tilikauden poisto			-214 061,35		-214 061,35
Poistamaton hankintameno 31.12.			2 278 457,30		2 278 457,30

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	2019	2018
Jäännöspääoma/peruspääoma 1.1	601 500,22	601 500,22
Jäännöspääoma/peruspääoma 31.12.	601 500,22	601 500,22
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	1 069 713,45	986 290,98
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	1 069 713,45	986 290,98
Tilikauden yli/alijäämä	143 493,83	83 422,47
Oma pääoma yhteensä	1 213 207,28	1 671 213,67

Pitkäaikainen vieras pääoma

Lainat, jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen	2019	2018
Lainat kunnalta	806 220,13	841 139,30

16. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ**LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA**

KIRJANPITOKIRJAT	SÄILYTYSTAPA
Tilinpäätös	Sidottu kirja
Pääkirja	Sähköinen arkistointi, paperituloste
Päiväkirja	Sähköinen arkistointi
Tase-erittelyt	Paperitulosteina
Liitetietojen erittelyt	Paperitulosteina
Myyntireskontra	Sähköinen arkistointi
Ostoreskontra	Sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuus	Sähköinen arkistointi
Konsernikirjanpito	Sähköisessä järjestelmässä, paperitulosteet

SÄILYTYSAIKA

Sidottu tilinpäätös säilytetään pysyvästi, muut kirjanpitokirjat 10 vuotta tilikauden päättymisestä.

TOSITELAJIT

Kunta				
Tositelaji	Selite	Alaraja	Yläraja	Viimeksi käytetty
10	Muistiotositteet	000001	004999	000220
15	Tiliotetositteet	005001	009999	005524
17	Jaksotukset	870001	879999	870032
20	Myyntireskontra	120001	199999	120735
22	Asuntolainat	224101	226999	224100
24	Yleislaskutus/Koulutoimi	240001	249999	240582
25	Yleislaskutus/Yleishallinto	250001	259999	250443
26	Yleislaskutus/Tekn. hallinto	262001	269999	262610
29	Yleislaskutus/Vapaa-aika	291001	299999	291432
30	Yleislaskutus/Kirjasto	230001	230100	230000
45	Päivähoitolaskutus2019	450001	459999	451333
46	Laskutus/Aurinkolinna	460001	469999	460000
47	Laskutus/perhepäivähoito	470001	479999	470000
48	Laskutus/ap-/iptoiminta	480001	489999	480000
50	Palkkatositteet	050001	059999	050061
60	Ostoreskontra,suoritukset	839001	839999	839246
62	Ostolaskut, tekninen toimisto	821001	829999	821000
63	Ostolaskut, yleishallinto	831001	833999	831000
64	Ostolaskut, koulutoimisto	841001	849999	841000
66	Avaava tase korjaus	860001	869999	860000
70	Sähköiset ostolaskut	700001	799999	704601
95	Käyttöomaisuusviennit	950001	950099	950013

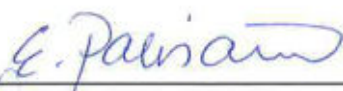
Vesilaitos				
Tositelaji	Selite	Alaraja	Yläraja	Viimeksi käytetty
10	Muistiotositteet	000001	004999	000067
15	Tiliotetositteet	005001	009999	005343
20	Myyntireskontra	122001	199999	122000
25	Yleislaskutus vesilaitos	551001	555000	551000
60	Ostoreskontra,suoritukset	817001	817999	817000
62	Ostolaskut vesilaitos	821001	829999	821000
95	Käyttöomaisuusviennit	950001	950099	950012

17. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Pornaisissa 30.3.2020

PORNAISTEN KUNNANHALLITUS

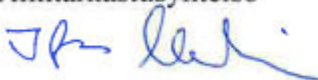

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Pornaisissa 12. 5 .2020

BDO Audiator Oy
 Tilintarkastusyhteisö

 Ilpo Malinen
 JHTT